

Trysil kontrollutvalg 2019 - 2023

Dato: 06.09.2023 09:00

Sted: Kommunestyresalen

Notat:

Eventuelle forfall meldes sekretæren på mobil evt.

på e-post .

Varamedlemmer skal ikke møte uten særskilt innkalling.

<Sted> 28.08.2023

For leder i Trysil kontrollutvalg 2019 - 2023, Astrid Oppegård

Saksliste

Saker til behandling

33/23 Sak T-33/23 Godkjenning av innkalling/saksliste	3
34/23 Sak T-34/23 Godkjenning av protokoll 14.6.23 og 30.8.23	4
35/23 Sak T-35/23 Orientering	14
36/23 Sak T-36/23 Oppfølging av kommunens årsavslutningsbrev 2022	15
37/23 Sak T-37/23 Forvaltningsrevisjon "Tidlig innsats i barnehage og 1.-4. trinn i grunnskolen"	19
38/23 Sak T-38/23 Statusrapport revisjon 1. halvår 2023	84
39/23 Sak T-39/23 Oppdragsavtale med Revisjon Øst IKS 2024	89
40/23 Sak T-40/23 Budsjett kontroll og revisjonsarbeidet 2024	101
41/23 Sak T-41/23 Vurdering av oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors (FR) sin uavhengighet	104
42/23 Sak T-42/23 Eventuelt	109
43/23 Sak T-43/23 Referater og orienteringer	110
44/23 Sak T-44/23 Referatsaker	119
45/23 Sak T-45/23 Evaluering av kontrollutvalgets virksomhet 2019-2023	157

Arkivsak-dok. 21/00138-42
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Trysil kontrollutvalg 2019 - 2023

Møtedato
06.09.2023

SAK T-33/23 GODKJENNING AV INNKALLING/SAKSLISTE

Forslag til vedtak/innstilling:

Innkalling/saksliste godkjennes

Vedlegg:

Ingen

Saksframstilling:

Arkivsak-dok. 21/00138-43
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Trysil kontrollutvalg 2019 - 2023

Møtedato
06.09.2023

SAK T-34/23 GODKJENNING AV PROTOKOLL 14.6.OG 30.8.23

Forslag til vedtak/innstilling:

Protokoll fra 14.6.23 godkjennes

Vedlegg:

Protokoll 14.6.23

Saksframstilling:

MØTEPROTOKOLL

Trysil kontrollutvalg 2019 - 2023

Dato: 14.06.2023 kl. 09:00

Sted: Kantinen

Arkivsak: 21/00007

Tilstede: Astrid Oppedgård (Ap), Torgrim T. Storvik (Frp), Dagmar Lyngstad (H), Agnar Holmseth (Ap)

Møtende varamedlemmer: Fikk ikke inn vara

Forfall: Frank W. Lie Bråten

Andre: Kommunedirektør Jan Sævig sak 28/23, ordfører Erik Sletten sak 28/23

Protokollfører: Utvalgssekretær Kristin Moe

SAKSKART			Side
Saker til behandling			
26/23	21/00138-38	Sak T-26/23 Godkjenning innkalling/saksliste	3
27/23	21/00138-39	Sak T-27/23 Godkjenning av protokoll 24.5.23	4
28/23	21/00076-26	Sak T-28/23 - Orientering	5
29/23	21/00070-24	Sak T-29/23 Eventuelt	6
30/23	21/00078-40	Sak T-30/23 Referater og orienteringer	7
31/23	21/00078-41	Sak T-31/23 Referatsaker	8

--	--	--	--

Trysil, 14.06.2023

Astrid Oppegård

Det var ingen merknader til innkallingen eller sakslisten.

UNDERSKRIFTER:	
Vi bekrefter at møteboken, som vi har signert, er ført i samsvar med det som ble bestemt på møtet.	
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

UTSKRIFTER:
Møtebok er sendt til: Kontrollutvalget, ordfører, kommunedirektør, Revisjon Øst IKS. Innkallinger og møtebøker ligger også på www.konsek-ost.no under hvert kontrollutvalg/ «Møter».

Saker til behandling

T-26/23 Godkjenning innkalling/saksliste

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Trysil kontrollutvalg 2019 - 2023	14.06.2023	26/23

Forslag til vedtak/innstilling:

Innkalling/saksliste godkjennes

Møtebehandling

Votering

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig

Vedtak

Innkalling/saksliste godkjennes

[Lagre]

Sak T-27/23 Godkjenning av protokoll 24.5.23

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Trysil kontrollutvalg 2019 - 2023	14.06.2023	27/23

Forslag til vedtak/innstilling:

Protokoll fra 24.5.23 godkjennes

Møtebehandling

Votering

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig

Vedtak

Protokoll fra 24.5.23 godkjennes

[Lagre]

Sak T-28/23 - Orientering

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Trysil kontrollutvalg 2019 - 2023	14.06.2023	28/23

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering

Møtebehandling

Kontrollutvalget har invitert kommunedirektøren for å få en orientering om status/fremdrift av kommunikasjonen mellom administrasjonen i Trysil kommune og Revisjon Øst IKS angående oppstart av forvaltningsrevisjon «Sykefravær/arbeidsmiljø». Denne ble bestilt av Revisjon Øst IKS i kontrollutvalgets møte 15.2.23.

Ordfører er også invitert for å redegjøre om det er ting kontrollutvalget bør være kjent i Trysil kommune.

Ordfører orienterte om:

- Sjukehusstrukturen
- Nasjonalt budsjett – kulturtiltak, Kongeparken fikk 500 000
- Valgkampen har startet

Et medlem stilte spørsmål angående boligkompleks/leilighetsbygg satt opp i Innbygda. Rapport fra Norconsult viser at det er noen mangler i bygget.

Kommunedirektøren orienterte om:

- Tidsaksen for hva som er skjedd i kommunikasjonen mellom Revisjon Øst IKS og kontaktperson i Trysil kommune for gjennomføring av forvaltningsrevisjon sykefravær/arbeidsmiljø.

Votering

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig

Vedtak

Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering

[Lagre]

Sak T-29/23 Eventuelt

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Trysil kontrollutvalg 2019 - 2023	14.06.2023	29/23

Forslag til vedtak/innstilling:

Saken legges fram uten forslag til vedtak

Møtebehandling

Det ble ikke lagt fram noe under Eventuelt

Votering

Vedtak

[Lagre]

Sak T-30/23 Referater og orienteringer

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Trysil kontrollutvalg 2019 - 2023	14.06.2023	30/23

Forslag til vedtak/innstilling:

- Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering
- Kontrollutvalget tar vedlagte tiltaksplan til orientering

Møtebehandling

Votering

Tilleggsforslag fra kontrollutvalget:

Et medlem i kontrollutvalget er bekymret for den økonomiske situasjon i helse og mestring. Det har over flere år vært et stort merforbruk, KOSTRA viser at mange av tjenestene i Trysil kommune er høyere enn i sammenlignbare kommuner.

Skyldes dette underbudsjettering eller at kommunen ikke har kontroll på kostnadene?

Tilleggsforslag sammen med sekretærens forslag enstemmig vedtatt.

Vedtak

- Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering
- Kontrollutvalget tar vedlagte tiltaksplan til orientering

Et medlem i kontrollutvalget er bekymret for den økonomiske situasjon i helse og mestring. Det har over flere år vært et stort merforbruk, KOSTRA viser at mange av tjenestene i Trysil kommune er høyere enn i sammenlignbare kommuner.

Skyldes dette underbudsjettering eller at kommunen ikke har kontroll på kostnadene?

[Lagre]

Sak T-31/23 Referatsaker

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Trysil kontrollutvalg 2019 - 2023	14.06.2023	31/23

Forslag til vedtak/innstilling:

Referatsaker tas til orientering

Møtebehandling

Votering

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig

Vedtak

Referatsaker tas til orientering

[Lagre]

Arkivsak-dok. 21/00077-1
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Trysil kontrollutvalg 2019 - 2023

Møtedato
06.09.2023

SAK T-35/23 ORIENTERING

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar redegjørelsene til orientering

Vedlegg:

Ingen

Saksframstilling:

Kontrollutvalget har invitert kommunedirektøren til følgende redegjøring:

- Har kommunen en «barnekoordinator»? Alle kommuner er pålagt å ha en, men få vet om tjenesten. Dette er omtalt i Kommunalrapport før ferien.
- Økonomi og sykefravær

Ordfører er også invitert for å gi kontrollutvalget en orientering om ting de bør være kjent med i Trysil kommune.

Ettersom dette er det siste ordinære møtet i det sittende kontrollutvalget, ønsker utvalget også en len evaluering-/oppsummeringssamtale med ordføreren for inneværende periode 2019-2023. Hvordan har kontrollutvalget fungert, og hva har vært bra og hva kunne vært gjort annerledes?

- Klarer kontrollutvalget å ivareta kontrollfunksjonen på en god måte?
- Hvordan oppfattes utvalget av kommunestyret?
- Er roller og ansvarsdeling klar mellom kontrollutvalg, kommunestyret og administrasjonen?

Arkivsak-dok. 21/00073-34
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Trysil kontrollutvalg 2019 - 2023

Møtedato
06.09.2023

SAK T-36/23 OPPFØLGING AV KOMMUNENS ÅRSVSLUTNINGSBREV 2022

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar administrasjonens redegjørelse til orientering

Vedlegg:

Årsavslutningsbrev 2022

Saksframstilling:

Kontrollutvalget behandlet i sitt møte 24.5., sak 22/23, Trysil kommunes Årsavslutningsbrev 2022. Dette var i forbindelse med sin behandling/uttalelse til kommunens årsregnskap for 2022.

Det ble fattet vedtak: *Kontrollutvalget tar saken årsavslutningsbrev fra Revisjon Øst IKS til orientering og følger opp saken igjen i løpet av september 2023.*

Revisjon Øst IKS kommenterte i brevet en del forhold som kommunen er anbefalt å korrigere. Administrasjonen er derfor invitert i dagens møte for å redegjøre for hva som er gjort for å følge revisjonens anbefalinger.

Trysil kommune
v/kommunedirektør
Postboks 200
2430 Trysil

Postboks 84, 2341 Løten
Telefon: 62 43 58 00
www.revisjon-ost.no
post@rev-ost.no
Org.nr.: 974 644 576 MVA
Bankgiro: 1822.46.49505

Saksbeh.:
Natallia Hornsletten

Direkte tlf.:
93093795

Deres ref.:

Vår ref.:
800/2022

Dato:
24.03.2023

ÅRSAVSLUTNINGSBREV 2022 – TRYSIL KOMMUNE

Vi har gjennomført revisjon av årsregnskapet for 2022. I den forbindelse ønsker vi å knytte noen kommentarer til det avlagte årsregnskapet.

Bundet investeringsfond

I forbindelse med kontroll av bruk og avsetning til bundne drift- og investeringsfond fant vi et bundet investeringsfond (konto 25599101) på kr 450 000 knyttet til SÅTE prosjekt EDU - elektronisk datautveksling. Fondet har stått uendret fra år 2015.

Vi har fått tilbakemelding fra administrasjonen som mener at prosjektet er avsluttet uten at fondet ble belastet med midlene. Vi anbefaler kommunen å vurdere en omklassifisering av fondet til ubundet investeringsfond.

Dokumentasjon av kapitalkonto

I forbindelse med kontroll av kapitalkonto finner vi at transaksjoner som ikke direkte kan leses ut av regnskapet ikke er dokumentert. Dette vedrører spesielt transaksjoner som oppstår i anleggsregisteret som nedskrivninger o.l.

Vi anbefaler ved avstemming av kapitalkonto, at det legges ved fullstendig informasjon om transaksjonene ført mot kapitalkonto.

Justeringsforpliktelser knyttet til merverdiavgift

I følge lov om kompensasjon for merverdiavgift § 16 skal det justeres for kompensert merverdiavgift ved endring av bruk eller overdragelse av bygg, anlegg eller annen fast eiendom etter anskaffelsen, fremstillingen eller utførselen.

I følge forskrift om kompensasjon for merverdiavgift § 6 siste avsnitt skal samlet justering kompensert av merverdiavgift som omfatter et helt kalenderår, tas med i skattemeldingen for sjettede periode.

Vi finner at justeringsdokumentasjonen er for svak, og anbefaler oppfølging i 2023.

Avdragsutgifter

I forbindelse med avstemming av innbetalte avdraget på lån i 2022 finner vi at det er utgiftsført for lite avdrag.

Det påvirker resultatet netto driftsresultat positivt med kr 1 476 402. Administrasjonen har tilbakemeldt at de mener avviket skyldes korrigeringer. Vi følger opp forholdet i 2023.

Renteutgifter

I forbindelse med avstemming av renter i 2022 finner vi at det er bokført for mye renter.

Det påvirker resultatet netto driftsresultat negativt med kr 669 701. Administrasjonen har tilbakemeldt at de mener avviket skyldes korrigeringer. Vi følger opp forholdet i 2023.

Dekning av tidligere års udekket

Udekket beløp på kr 226 888 i investeringsregnskapet for 2021 er vedtatt inndekket ved bruk av lån/fond i sak PS 2022/32 Årsregnskap og årsberetning 2021 - Trysil kommune av 21.06.2022.

Inndeckningen er ikke presentert i regulert budsjett, men inndeckningen er gjennomført i tråd med vedtaket i årsregnskapet.

Videre utlån

Det er vedtatt utlån til andre på kr 10 000 000, mens det faktiske regnskapsførte utlånet er på kr 19 233 834. Underdekningen er finansiert ved re-utlån fra bundet investeringsfond. Kommunedirektørens fullmakter følger av økonomireglementet - reglement for utlån.

Kommunens budsjett er ettårig og det er ikke anledning til å låne ut mer enn budsjett. Vi anbefaler at det gjennomføres budsjettregulering dersom rammen ikke er tilstrekkelig.

Opprinnelig budsjett – Budsjettpremisser

Det følger av kommuneloven § 14-4, 2. ledd at økonomiplan og årsbudsjett skal vise kommunestyrets prioriteringer og bevilgninger og de målene og premissene som økonomiplan og årsbudsjett bygger på.

Det vises til fjorårets årsavslutningsbrev og gjentar vår anbefaling om at temaet tas opp til videre diskusjon på politisk nivå, og om mulig innarbeide vesentlige objektive kriterier for bruken av bevilgningene i årsbudsjettet i tråd med kommunelovens forventninger.

Vi gjør oppmerksom på at avvik fra budsjettpremissene er en pliktig opplysning i årsberetningen.

Avsluttende kommentar

Utkast til årsavslutningsbrev er sendt administrasjonen 23.03.2023 for gjennomgang og verifisering. Administrasjonen tilbakemeldte 24.03.2023 at de tar utkast til årsavslutningsbrev til etterretning.

Når det gjelder forhold rapportert i vår interimsrevisjon viser vi til vår revisjonsrapport interim av 16.12.2022.

Vi har gjennom året ved forespørsel, ytt bistand og veiledning til kommunen.

Etter endt revisjon av årsregnskapet for 2022 vurderer vi at Trysil kommune med unntak av svakheter i rutiner rapportert i revisjonsrapport interim og årsavslutningsbrev i det alt vesentlige har etablert rutiner som sikrer god intern kontroll, og at internkontrollen fungerer tilfredsstillende på de fleste områder.

Samlet sett har vår revisjon ikke avdekket vesentlige forhold som får konsekvenser for vår revisjonsberetning.

Vi benytter anledningen til å takke for et godt samarbeid.

Løten, 24. mars 2023

Tommy Pettersen

oppdragsansvarlig regnskapsrevisor/
statsautorisert revisor

Natallia Hornsletten
regnskapsrevisor

Kopi:
Kontrollutvalget
Økonomisjef

Arkivsak-dok. 22/00023-4
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Trysil kontrollutvalg 2019 - 2023

Møtedato
06.09.2023

SAK T-37/23 FORVALTNINGSREVISJON "TIDLIG INNSATS I BARNEHAGE OG 1.-4. TRINN I GRUNNSKOLEN"

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Kontrollutvalget tar forvaltningsrapport om **Tidlig innsats i barnehage og 1.-4. trinn i grunnskolen** til orientering.
2. Saken oversendes kommunestyret med følgende forslag til vedtak:
 - a. Kommunestyret tar forvaltningsrapport om **Tidlig innsats i barnehage og 1.-4. trinn i grunnskolen** til orientering.
 - b. Kommunestyret ber kommunedirektøren følge opp rapportens anbefalinger
3. Kontrollutvalget innhenter tilbakemelding fra kommunedirektøren om hvordan anbefalingene er fulgt opp innen 1.6.24.

Vedlegg:

Forvaltningsrevisjonsprosjekt – Tidlig innsats i Trysil kommune

Saksframstilling:

Kontrollutvalget i Trysil kommune fattet i møte 16.2.2022, sak 7/22, følgende vedtak:

Kontrollutvalget vil på bakgrunn av vedlagte prosjektplan bestille gjennomføring av en forvaltningsrevisjon innenfor området «Tidlig innsats».

I møte 07.9.2022, sak 41/22, redegjorde Revisjon Øst IKS om at det var gjort noen justeringer i problemstillingene i forvaltningsrevisjonsprosjektet «Tidlig innsats i barnehage og skole i Trysil kommune». Disse justeringene ble godkjent av kontrollutvalget.

Tema tidlig innsats er svært aktuelt i oppvekstsektoren, jf. Meld.St.6 (2019-2020) «Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO.» Flere statlige utredninger fokuserer på viktigheten av at barn og elever opplever at det settes i gang tidlig innsats og tiltak for å forbygge at utfordringer/problemer utvikler seg og bli vanskelige å rette opp.

Barnevernreformen, også kalt oppvekstreformen, har gjennomgående tema om forebygging, tidlig innsats, samarbeid og samhandling i både kommunal og statlig sektor. Hvis dette fungerer godt i en kommune vil det kunne føre til at barn og elever får hjelp tidlig med intensiv innsats, utvikling av evner og inkludering i fellesskapet. I tillegg vil familier med barn som har ulike utfordringer kunne få veiledning og hjelp tidligere fra helsestasjon, barnevern med flere.

Formålet med denne forvaltningsrevisjon er å undersøke om Trysil kommune gjennom tidlig innsats klarer å forebygge utfordringer for barn i barnehagen og på 1.-4 trinn på barneskolen.

I tillegg er spørsmålet om kommunen klarer å sikre at barn med behov for spesialpedagogisk hjelp og elever med behov for spesialundervisning fanges opp og gis hjelpen de har behov for.

Problemstillingene er som følger:

1. Klarer kommunen, gjennom tidlig innsats, å forebygge utfordringer for barn i barnehage og på 1.-4. trinn på barneskolen?
2. Sikrer kommunen at barn med behov for spesialpedagogisk hjelp og elever med behov for spesialundervisning fanges opp tidlig, og gis den hjelpen de har behov for?

Informasjon som belyser problemstillingene er innhentet gjennom dokumentstudier, intervjuer og spørreundersøkelser.

Kontaktperson i prosjektet har vært kommunalsjef oppvekst. Etter revisjonens oppfatning har de innenfor denne forvaltningsrevisjonens rammer, et tilstrekkelig informasjonsgrunnlag for å besvare problemstillingene.

Med bakgrunn i revisjonens vurderinger og konklusjoner anbefaler de at:

- Kommunen bør avklare hva som legges i begrepet Tidlig innsats i Trysil kommune, f.eks. i kommunale dokumenter som plan for forebyggende arbeid, oppvekstplanen inklusive barnehage- og skoleplan m.m.
- Kommunen bør klargjøre hvordan oppvekstsektoren bør samarbeide/samhandle for å nå målsettingen om å hjelpe flere barn og elever tidligst mulig.
- Kommunen bør arbeide for at barnehagene følger opp barnehageplanen og har fokus på felles forståelse og praksis i barnehagene.
- Kommunen bør sikre at alle ansatte i barnehagene og skolene får delta i kompetanseheving på sin fagområde.
- Kommunen bør sikre at alle ansatte i barnehagene og skolene får delta i kompetanseheving på felles temaer som tidlig innsats, inkludering m.m. for bl.a. å sikre felles forståelse.
- For igangsatt samarbeid om kompetanseheving, eks. vis Sepu og Innbygda skole bør det sikres at øvrige skoler og enheter også får ta del i læring og erfaringer.
- Skolene bør ha enda mer fokus på tidlig innsats og intensiv opplæring ved at:

- ✓ Det avklares/tydeliggjøres hva som utløser at elever som er i ferd med å henge etter i skriving, lesing eller regning, skal få intensiv opplæring.
- ✓ Det legges til rette for at opplæringen settes i gang raskt og at nytteverdien for eleven evalueres
- Kommunen bør vurdere å gi skolene muligheter for å rekruttere flere tidlig-innsats lærere
- Skolene må ha føringer for når de trenger mer bistand for å ivareta elevens rett til opplæring og når en elev bør henvises og vurderes av PPT

Revisjonens konklusjon og anbefalinger er å finne på side 48-51 i rapporten, Administrasjonens tilbakemelding til Revisjon Øst IKS er å lese på side 52 og 53.

FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT

Tidlig innsats i barnehage og 1.- 4. trinn i grunnskolen

TRYSIL KOMMUNE 2023

Postboks 84, 2341 Løten
Telefon: 62 43 58 00
<https://www.revisjon-ost.no>
E-post: post@rev-ost.no
Org. nr.: 974 644 576 MVA

Forord – om rapporten

Denne rapporten er bygget opp med et kort sammendrag som går gjennom hovedfunnene og konklusjonen i forvaltningsrevisjonsprosjektet i første kapittel.

Vi har valgt å benytte en «trafikklysmoell» for å illustrere hva vi mener er i henhold til krav på området, det som er godkjent med merknad, og det som ikke er i henhold til krav på området. Hver vurdering blir merket med henholdsvis grønt, gul/oransje og rødt.

Rapporten er utarbeidet med et digitalt tilsnitt og innehar lenker til ulike seksjoner av rapporten. Dette skal gjøre det enklere for leseren å navigere i

rapportens innhold. Det er også lenket til de kilder som er digitalt tilgjengelige, for en mer interaktiv opplevelse av rapporten.

Rapporten er bygget opp etter Norges Kommunerevisorforbunds krav til sluttrapport i Standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001). Dette innebærer minstekravene til

- sammendrag (kap. 1),
- informasjon om bestillingen (kap. 2),
- problemstillingene (kap. 6-9),
- valg av metoder og vurdering av datagrunnlag (kap. 5),
- revisjonskriterier (vedlegg A),
- presentasjon av data (kap. 6-9),
- vurderinger (kap. 6-9),
- konklusjon (kap. 10),
- anbefalinger (kap. 11),
- referanser (kap. 13) og
- kommunedirektørens uttalelse (kap. 12).

I tråd med Standard for forvaltningsrevisjon RSK 001, vil vi fremheve at vi vektlegger at forvaltningsrevisjoner skal «bidra til et godt beslutningsgrunnlag for de folkevalgtes styring og kontroll, og å bidra til læring».

Vi vil takke kontrollutvalget for oppgaven, og administrasjonen for tilrettelegging for en best mulig og effektiv gjennomføring av forvaltningsrevisjonsprosjektet.

Vi håper at leseren finner nytte i rapporten og vil benytte denne videre i forbindelse med en trygg og god forvaltning av tjenesteområdet.

Løten, den 14.08.2023

Jo Erik Skjeggstad
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Gjertrud Aas Moen
Utøvende forvaltningsrevisor

Innholdsfortegnelse

1	Bakgrunn for prosjektet	7
2	Formål og problemstillinger	7
3	Avgrensninger.....	8
4	Revisjonskriterier.....	8
5	Metode for revisjonen.....	9
5.1	Dokumentstudier	9
5.2	Intervjuer	9
5.3	Spørreundersøkelse.....	10
6	Organisering av oppvekstsektoren i Trysil kommune	10
7	Problemstilling 1 – Tidlig innsats	12
7.1	Revisjonskriterier for problemstilling 1	12
7.2	Innhentet data.....	14
7.2.1	Data innhentet fra sektor oppvekst	14
7.2.2	Barnehagens arbeid med tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid og samordning	18
7.2.3	Skolenes arbeid med tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid og samordning.....	21
7.3	Revisors vurdering.....	26
7.3.1	Oppvekstsektoren generelt i Trysil kommune	26
7.3.2	Barnehagens arbeid med tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid og samordning.....	28
7.3.3	Skolenes arbeid med tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid og samordning.....	31
8	Problemstilling 2 – Spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning	36
8.1	Revisjonskriterier for problemstilling 2	36
8.2	Innhentet data.....	37
8.2.1	Spesialpedagogisk hjelp (barnehage)	37
8.2.2	Spesialundervisning (skole)	39
8.3	Revisors vurdering.....	42
8.3.1	Spesialpedagogisk hjelp.....	42
8.3.2	Spesialundervisning.....	44
9	Konklusjon	48
10	Anbefalinger	51
11	Kommunedirektørens uttalelse.....	52
12	Referanser	54
	Vedlegg A: Revisjonskriterier	54

Foto på forside: Ola Matsson, Skistar

Sammendrag

Denne rapporten er resultatet av en forvaltningsrevisjon gjennomført i perioden september 2022 - juni 2023. Formålet med forvaltningsrevisjonsprosjektet har vært å undersøke om Trysil kommune gjennom tidlig innsats klarer å forebygge utfordringer for barn i barnehagen og på 1.-4 trinn på barneskolen. I tillegg har vi sett på om kommunen klarer å sikre at barn med behov for spesialpedagogisk hjelp og elever med behov for spesialundervisning fanges opp og gis den hjelpen de har behov for. I prosjektet har vi hatt følgende to problemstillinger:

1. Klarer kommunen, gjennom tidlig innsats, å forebygge utfordringer for barn i barnehage og på 1.-4. trinn på barneskolen?
2. Sikrer kommunen at alle barn med behov for spesialpedagogisk hjelp/spesialundervisning fanges opp tidlig, og gis den hjelpen de har behov for?

I forbindelse med forvaltningsrevisjonen har vi utledet revisjonskriterier fra lover og forskrifter på oppvekst- og omsorgsfeltet, kommunens styringsdokumenter på oppvekstfeltet, veiledere fra Utdanningsdirektoratet, stortingsmeldinger, med mer.

Vi har gjennomført intervjuer med åtte personer i sektor for oppvekst i Trysil kommune. Det har i tillegg vært kommunikasjon via telefon og e-post med ytterligere informasjon og dokumentasjon. Det har også blitt gjennomført dokumentstudier med utgangspunkt i kommunale planer, rutiner og veiledere på oppvekstområdet. Dokumentasjonen er omtalt under den enkelte problemstilling, samt i litteraturlisten. Det ble også sendt ut en spørreundersøkelse til ansatte i både barnehager og skoler.

Vi konkluderer som følger:

Tidlig innsats i barnehage og skole, tverrfaglig samarbeid og samhandling

Det er krevende å forebygge utfordringer for barn i barnehage og elever på skolen. Etter å ha arbeidet med problemstillingen om tidlig innsats i dette prosjektet ser vi at Trysil kommune har en del av rammene og «byggesteinene» som trengs for å forebygge en viktige utfordringer og problemer. Grunnleggende faktorer som barnehager med stabile, trygge og omsorgsfulle voksne som observerer og følger med på barnas utvikling på flere områder er sentralt.

Kommunens organisering av oppvekstsektoren skriver seg fra mars 2022. Det er etter vår vurdering en hensiktsmessig organisering for de enhetene som har ansvar, oppgaver og tjenester knyttet til barn og unges oppvekst i Trysil. Det gjelder både for barnehagene og skolene som skal sørge for gode oppvekstforhold og opplæring, og for de enhetene som skal bidra med ulike tjenester til barn i barnehagene og elever i skolen.

Det har fra flere hold kommet synspunkter på at det trengs mer konkret innhold i hva som legges i målsettingen med tidlig innsats for barn og unges utvikling i Trysil kommune. I tillegg etterlyses det at kommunen må klargjøre hvordan oppvekstsektoren bør samarbeide for å nå målsettingen om å hjelpe barn og elever tidligst mulig.

Vi har lite dokumentasjon som viser hvilke vurderinger/rutiner skolene har for å bestemme at en elev skal få intensiv opplæring i ett eller flere fag og når slik intensiv opplæring skal settes inn.

Det kom fram synspunkter i intervju og spørreundersøkelse om at ressursene til tidlig innsats/intensiv opplæring må settes inn tidligere og mer systematisk.

Trysil kommune holder på å utarbeide en forebyggende plan for å samordne og avklare hvilke oppgaver og samarbeidsfora de ulike enhetene i sektor oppvekst skal være bidragsyttere til. Vi er også kjent med at det arbeides med en revisjon av oppvekstmodellen- og planen, spesielt på skoleområdet. Etter vår vurdering er det viktig at kommunen får på plass de førende dokumentene for barnehage og skole for å få felles grunnlag for alle enhetene i oppvekstsektoren. Dette vil styrke tverrfaglig samarbeid og samhandling ytterligere i kommunen.

Barnehagens arbeid med tidlig innsats for barna foregår på flere områder, det gjelder eks.vis. språklig utvikling, motoriske ferdigheter og sosial kompetanse/relasjoner. Resultater fra 4-års undersøkelsen for 2022 fra Helsestasjonen viser at satsingen på språk og kommunikasjon i barnehagen har ført til at flere barn har bedre språklige utvikling nå enn for 2-3 år siden.

Når det gjelder skolens arbeid med tidlig innsats og intensiv opplæring fremstår det som noe uklart når og hva som utløser at elever som er i ferd med å henge etter i lesing, skriving eller regning får intensiv opplæring/ egnede tiltak. Det er viktig at kriteriene for når elevene skal få intensiv opplæring/egne tiltak er tydeliggjort slik at alle får den hjelpen de har behov for. Det har blitt uttrykt behov for mer kompetanseheving og faglig oppdatering når det gjelder å observere for å avdekke barn som trenger forebyggende/tidlig innsats. Vi registrerer at det også er ønsket/behov om å styrke den spesialpedagogiske kompetansen i barnehagen. De ansatte i skolene etterlyser også mer faglig oppdatering på ulike områder, bl.a. om grunnleggende lese- og skriveopplæring, kartleggingsmetoder og intensiv opplæring. Vi ser at planen for regional kompetanseutvikling, hvor Trysil kommune er med, har enn del tiltak for å øke kompetansen. Vi er opptatt av at erfaringene og læringen fra kompetansehevingen på Innbygda skole hvor Sepu er inne, blir delt med øvrige skoler i kommunen.

Spesialpedagogisk hjelp

Antall saker om spesialpedagogisk hjelp varierer fra år til. Det har tidligere vært tilrådt ganske fast antall timerressurs fra PPT. Det er nå mer fokus på å se mer helheten i barnegruppa og ressursene har blitt noe mer fleksibelt utnyttet. Det arbeides i kommunen med at det spesialpedagogiske arbeidet skal tas mer inn i det allmennpedagogiske arbeidet i barnehagene, slik at det vil bli mindre behov for spesialpedagogisk hjelp. Kommunen følger opp med kompetansepakker for dette.

Vi konkluderer med at kommunen, spesielt ved helsestasjonen, også følger med på om det er barn i førskolealder, som ikke går i barnehage, og som kan ha behov for spesialpedagogisk hjelp. Det arbeides aktivt for å få disse barna inn i barnehage.

Spesialundervisning

Oppsummeringen etter gjennomgang av saker om spesialundervisning er at skolen fatter enkeltvedtak som i hovedsak baserer seg på sakkyndig vurdering fra PPT.

Det kommer fram at det arbeides med å styrke den allmenpedagogiske kompetanse i skolene, slik at ressursene kan brukes mer på tilrettelagt undervisning og ikke så mye på spesialundervisning. Det er et ønske om at færre elever skal ha spesialundervisning og at tilrettelagt undervisning med bl.a. to-lærer i klasserommet kan hjelpe flere elever faglig.

Anbefalinger

Med bakgrunn i revisors vurderinger og konklusjoner anbefaler vi at Trysil kommune bør vurdere følgende forbedringspunkter:

- Kommunen bør avklare hva som legges i begrepet Tidlig innsats i Trysil kommune, f.eks. i kommunale dokumenter som plan for forebyggende arbeid, oppvekstplanen inklusive barnehageplan m.m.
- Kommunen bør også klargjøre hvordan oppvekstsektoren kan samarbeide/samhandle for å nå målsettingen om å hjelpe flere barn og elever tidligst mulig. Det kan dreie seg om organisering og ansvar, samarbeidsarenaer, rutiner, team osv.

- Kommunen bør arbeide for at barnehagene følger opp barnehageplanen og har fokus på felles forståelse og praksis i barnehagene.
- Kommunen bør sikre at alle ansatte i barnehagene og skolene får delta i kompetanseheving på sin fagområder
- Kommunen bør sikre at alle ansatte i barnehagene og skolene får delta i kompetanseheving på felles temaer som tidlig innsats, inkludering m.m. for bl.a. å sikre felles forståelse
- For igangsatt samarbeid om kompetanseheving, eks. vis Sepu og Innbygda skole bør det sikres at øvrige skoler og andre aktuelle enheter også får ta del i læring og erfaringer.

- Skolene bør ha enda mer fokus på tidlig innsats og intensiv opplæring ved at:
 - Det avklares/tydeliggjøres hva som utløser at elever som er i ferd med å henge etter i skriving, lesing eller regning, skal få intensiv opplæring.
 - Det legges til rette for at opplæringen settes i gang raskt og at nytteverdien for eleven evalueres

- Skolene må ha føringer for når de trenger mer bistand for å ivareta elevens rett til opplæring og når en elev bør henvises og vurderes av PPT

- Kommunen bør vurdere å gi skolene muligheter for å rekruttere flere tidlig-innsats lærere.

1 Bakgrunn for prosjektet

Det følger av kommuneloven § 23-2, pkt.c at kontrollutvalget skal påse at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon i kommunen. Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak, jf. kommuneloven (kom.l.) § 23-3 første ledd.

Kontrollutvalget i Trysil kommune hadde møte 16.02.2022. Det ble fattet enstemmig vedtak i sak 7/22 om at:

Kontrollutvalget vil på bakgrunn av vedlagte prosjektplan bestille gjennomføring av en forvaltningsrevisjon innenfor området «Tidlig innsats».

I møte 07.09.2022 sak 41/22 redegjorde Revisjon Øst IKS om at det var gjort noen justeringer i problemstillingene i forvaltningsrevisjonsprosjektet «Tidlig innsats i barnehage og skole i Trysil kommune». Disse justeringene ble godkjent av kontrollutvalget.

2 Formål og problemstillinger

Tema tidlig innsats er svært aktuelt i oppvekstsektoren, jf. Meld.St.6 (2019-2020) «Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO.» Flere statlige utredninger fokuserer på viktigheten av at barn og elever opplever at det settes i gang tidlig innsats og tiltak for å forbygge at utfordringer/problemer utvikler seg og bli vanskelige å rette opp.

Barnevernreformen, også kalt oppvekstreformen, har gjennomgående tema om forebygging, tidlig innsats, samarbeid og samhandling i både kommunal og statlig sektor. Hvis dette fungerer godt i en kommune vil det kunne føre til at barn og elever får hjelp tidlig med intensiv innsats, utvikling av evner og inkludering i fellesskapet. I tillegg vil familier med barn som har ulike utfordringer kunne få veiledning og hjelp tidligere fra helsestasjon, barnevern med flere.

Formålet med denne forvaltningsrevisjon er å undersøke om Trysil kommune gjennom tidlig innsats klarer å forebygge utfordringer for barn i barnehagen og på 1.-4 trinn på barneskolen.

I tillegg er spørsmålet om kommunen klarer å sikre at barn med behov for spesialpedagogisk hjelp og elever med behov for spesialundervisning fanges opp og gis hjelpen de har behov for.

Problemstillingene er som følger:

1. Klarer kommunen, gjennom tidlig innsats, å forebygge utfordringer for barn i barnehage og på 1.-4. trinn på barneskolen?
2. Sikrer kommunen at barn med behov for spesialpedagogisk hjelp og elever med behov for spesialundervisning fanges opp tidlig, og gis den hjelpen de har behov for?

Problemstilling 1 innebærer en kartlegging av hvordan kommunen forholder seg til målsettingen om tidlig innsats, hva den gjør for å sikre tidlig innsats og en vurdering av om kommunen lykkes i dette arbeidet. Problemstillingen fokuserer også på forebyggende arbeid, råd og veiledning fra PPT og andre kommunale hjelpeinstanser, og omfanget av andre tiltak for å sikre at barn får støtte og hjelp gjennom tidlig innsats. For å få relevant informasjon om hva som gjøres i kommunen har vi også intervjuet ledere i barnevernet, helsestasjonen og PPT.

Når det gjelder problemstilling 2 har fokus vært på om kommunen har tiltak som sikrer tidlig innsats overfor barn som har behov for spesialpedagogisk hjelp i barnehage og/eller spesialundervisning på tidlige skoletrinn. Samarbeid for å sikre kontinuitet, gode overganger og samordnet innsats har vært gjennomgående for begge problemstillinger.

3 Avgrensninger

Hovedarenaene for barn og unge er barnehage og skole. I Trysil gikk 91,5% av barna i barnehage i 2022. Det er noen barn som ikke går i barnehage, de har også rett på spesialpedagogisk hjelp hvis de har behov for det. Vi har avgrenset mot private barnehager og en privat skole som er i Trysil kommune. Det er også avgrenset mot Enhet Helse i kommunen som samarbeider med Helsestasjonen i en del saker. De henviser barn og unge videre for hjelp og behandling i Barne- og ungdomspsykiatri (BUP) som er en statlig helsetjenesteyter. PPT har på samme måte kontakt og samarbeid med Statped, det er også gjort en avgrensning her.

Både Flyktningetjenesten og frivilligheten i Trysil kommune er aktuelle instanser. Disse er imidlertid mer perifere i forhold til formål og problemstilling, og vi har valgt å avgrense mot disse når det gjelder innhenting av informasjon i prosjektet. Dette er med tanke på tema, omfang av prosjektet og av kapasitetshensyn

4 Revisjonskriterier

I henhold til RSK 001¹ må revisor fastsette revisjonskriterier for forvaltningsrevisjonen. Revisjonskriterier er en samlebetegnelse for krav og forventninger som blir brukt til å vurdere ulike sider av kommunens virksomhet og tjenester. Slike kriterier fastsettes vanligvis med basis i en eller flere av følgende kilder; lover, forskrifter, forarbeider, rettspraksis, politiske vedtak og føringer og kommunens egne retningslinjer.

I tillegg vil statlige føringer/ veiledere, andre myndigheters praksis, anerkjent teori på området og andre sammenlignbare virksomheters løsninger og resultater også kunne være kilder. I denne rapporten er følgende kilder benyttet til å utlede revisjonskriteriene:

- Opplæringsloven med forskrifter
- Barnehageloven med forskrifter
- Barnevernloven
- Helse- og omsorgstjenesteloven med forskrifter
- Nasjonale faglige retningslinjer for helsestasjon- og skolehelsetjenesten
- Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver
- Barnekonvensjonen (Menneskerettsloven vedlegg 8. FNs konvensjon om barnets rettigheter)
- Veilederen Spesialundervisning fra Utdanningsdirektoratet (2020)
- Veilederen Spesialpedagogisk hjelp fra Utdanningsdirektoratet (2017)
- St. melding nr. 16 (2006-2007) ...og ingen sto igjen. Tidlig innsats for livslang læring
- Meld. St.6 (2019-2020) Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehager, skoler og SFO

¹ RSK 001 er Standard for forvaltningsrevisjon fastsatt av NKRFs styre 12.08.2020

- Kommunale planer og andre dokumenter

Fullstendig utledning av revisjonskriterier finnes i vedlegg A til rapporten.

5 Metode for revisjonen

Informasjon som belyser problemstillingene er innhentet gjennom dokumentstudier, intervjuer og spørreundersøkelser. Det ble sendt oppstartsbrev i oktober til kommunen hvor vi ba om kontaktperson og dato for oppstartsmøte. Kontaktperson i prosjektet har vært kommunalsjef oppvekst. Etter vår oppfatning har vi innenfor denne forvaltningsrevisjonens rammer, et tilstrekkelig informasjonsgrunnlag for å besvare problemstillingene.

5.1 Dokumentstudier

I undersøkelsen har vi blant annet gjennomgått og vurdert relevant dokumentasjon opp mot revisjonskriterier i prosjektet. Dokumentasjonen er enten funnet på kommunens hjemmesider eller er tilsendt fra kommunen, følgende dokumenter er sentrale i vår gjennomgang:

- Oppvekstmodell for Trysil kommune «Onga i Trysil» (Del 1. Felles del for barnehage, skole, kulturskolen m.fl.)
 - Byggeboka – Barneskole med kultur (oppdatert 21.01.2019)
 - Byggeboka – Barnehagen – Felles årsplan for Trysilbarnehagene (del 2 av Byggeboka for ansatte - versjon 08.11.2022)²
- Kompetanseutviklingsplan for Sør-Østerdal region – 2021/2025
- Oppvekstprogrammet ABSOLUTT fra KS Innlandet
- Plan for trygt og godt skolemiljø på Innbygda skole
- Veileder skolevegring for grunnskolene i Trysil kommune

Dokumenter som er grunnlag for våre vurderinger er ellers omtalt eller opplistet i de relevante datakapitlene.

5.2 Intervjuer

Vi hadde oppstartsmøte (28.10.2022) i Trysil med kommunalsjef oppvekst og rådgiver barnehage. Formålet med møtet var å informere kommuneadministrasjonen om forvaltningsrevisjonen og innhente mer overordnet informasjon og sentrale dokumenter om temaet tidlig innsats i kommunen og spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning.

I november 2022 ble det gjennomført intervjuer med kommunalsjef oppvekst, rådgiver skole og rådgiver barnehage. I tillegg har vi intervjuet rektor på Innbygda barneskole, styrer for Nysted/Østmojordet barnehage (kommunal), leder for PPT, leder for barneverntjenesten og enhetsleder for helsestasjonen.

Det ble gjennomført fysiske intervjuer med tilpasset intervjuguide for den enkelte som ble intervjuet. Vi hadde også før intervjuene sendt over en temaliste til de som skulle intervjues.

² Videre i rapporten bruker vi betegnelsen barnehageplanen for felles årsplan for Trysilbarnehagene, som er med i «Onga i Trysil – Byggeboka – Barnehage»

Jamfør RSK 001 skal data som er fremkommet muntlig skriftliggjøres og bekreftes av kilden. Det ble utarbeidet referater fra hvert intervju.

Referatene ble oversendt de vi har snakket med og alle har fått anledning til å komme med tilbakemelding på om innholdet er godkjent, og endringsinnspill til innhold som det har vært nødvendig å korrigere.

5.3 Spørreundersøkelse

Det er gjennomført to spørreundersøkelser³, en for ansatte på barneskolene og en for de ansatte i de kommunale barnehagene, spørreskjemaer ble sendt per e-post til totalt 50 ansatte. I spørreundersøkelsene ble det stilt spørsmål om hvordan blant annet praksis og samarbeid var i enhetene. Svarprosenten for de ansatte i barnehagene var 63% og for skolene 50%. Det ble også sendt en ekstra påminnelse for å få så høy svarprosent som mulig.

Spørreundersøkelsen ble sendt til fire kommunale barnehager, hvorav Nysted og Østmo barnehager ble sett på som en enhet. Av de ansatte som svarte hadde ca. 62% arbeidet i barnehagen i 0-5 år, ingen i 6-9 år, mens 13% hadde fartstid i 10-20 år og 25% hadde arbeidet i barnehagen i mer enn 20 år.

For de tre skolene Innbygda, Jordet og Vestre Trysil fordelte arbeidserfaringen seg slik: 33% hadde arbeidet i 0-5 år, 33% i 6-10 år og 33% hadde arbeidserfaring fra skolen i 11-20 år.

Når det gjelder representativiteten blant de som har svart ser vi at det er flest svar fra den største barneskolen (Innbygda) og hovedsakelig fra kontaktlærere på skolene. For barnehagene kommer 65% av svarene fra den største barnehagen. 70% av svarene er fra pedagogiske ledere, 24% fra styrere og 6% fra fagarbeidere.

6 Organisering av oppvekstsektoren i Trysil kommune

Fra og med mars 2022 ble enhetene som arbeider med barn og unge samlet i Sektoren for Oppvekst med egen kommunalsjef. Det er også to rådgiverstillinger knyttet til denne sektor, en for barnehage og en for skole. Disse enhetene er: Barnehager, barneskoler, ungdomsskoler, PPT, barnevernet og helsestasjonen (se figur 1). Voksenopplæringen er også organisert i denne sektoren.

³ Spørreundersøkelsene er utarbeidet ved hjelp av programmet Questback

Figur 1: Organisasjonskart for Trysil kommune per. 05.04.2022.

Det er 261 barn som går i barnehagene⁴ (kommunale og private) og totalt 421 antall elever på barneskolen⁵ i Trysil, herav 17 elever på Trysil montessoriskole. På Trysil ungdomsskole er det ca. 220 elever. I kommunen er det tre private barnehager og en privat grunnskole, i tillegg er det en videregående skole som drives av Innlandet fylkeskommune.

⁴ Tall fra barnehagestatistikk i Utdanningsdirektoratet (Udir) fra 2022

⁵ Tall fra Grunnskolens informasjonssystem i Udir (2022-23)

7 Problemstilling 1 – Tidlig innsats

1. Klarer kommunen, gjennom tidlig innsats, å forebygge utfordringer for barn i barnehage og på 1.-4. trinn på barneskolen?

7.1 Revisjonskriterier for problemstilling 1

Følgende er en tabell med de kriterier vi har benyttet for å besvare problemstillingen og våre vurderinger av disse. Kriteriene er gjengitt i kortform. For en full utledning av revisjonskriteriene, se [vedlegg A](#). Vurderingene er knyttet til de data som er samlet inn og som blir gjengitt i kapitlene nedenfor. Vi gjør derfor leseren oppmerksom på at vurderingene må sees opp imot de innhentede data i prosjektet.

Gjelder generelt for oppvekstsektoren i Trysil

Kriteriet 1.1

Kommunen må ha et overordnet fokus på tidlig innsats i et forebyggende perspektiv.

Kriteriet 1.2

Kommunen må legge til rette for at det tverrfaglige arbeidet med tidlig innsats i barnehagene og skolene blir samordnet og koordinert på best mulig måte

Kriteriet 1.3

Trysil kommune må ha utarbeidet rutiner for å sikre gode overganger for barna fra barnehage til skole.

Gjelder for barnehagenes arbeid med tidlig innsats

Kriteriet 1.4

Barnehagene må ha fokus på tidlig innsats i et forebyggende perspektiv

Kriteriet 1.5

Barnehagene må arbeide systematiske med observasjoner og vurderinger av barnas språklige, motoriske og sosiale utvikling

Kriteriet 1.6

Barnehagenes ansatte bør ha kompetanse om observasjoner og vurderinger av barn

Kriteriet 1.7

Barnehagene bør sikre at de har et system/rutiner for samarbeid med barnas foreldre

Kriteriet 1.8

Det bør foreligge en årsplan/virksomhetsplan for barnehagen som bygger på føringene i Rammeplan for barnehager

Tverrfaglig samarbeid og samordning for barnehagene

Kriteriet 1.9

Barnehagene må ha etablert samarbeid med PPT for å få støtte til individuelle kartlegginger/utredninger av barn med utfordringer/vansker. Også systemiske og organisatorisk veiledning fra PPT til barnehagene

Kriteriet 1.10

Barnehagen må sørge for at det blir satt inn aktuelle tiltak som kan redusere vansker/problemer for barna (evt. hente støtte/samarbeid med PPT, Helsestasjon eller andre enheter)

Gjelder for skolenes arbeid med tidlig innsats

Kriteriet 1.11

Skolene må ha fokus på tidlig innsats i et forebyggende perspektiv.

Kriteriet 1.12

Skolene må arbeide systematisk i oppfølgingen av elevenes utvikling og modning når det gjelder lesing, skriving og regning.

Kriteriet 1.13

Skolene må ha rutiner/opplegg for å oppdage, kartlegge og følge opp elever på 1.-4. trinn som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning

Kriteriet 1.14

Skolene bør jevnlig gjennomføre relevante kartleggingsprøver⁶, og resultatene bør analyseres for å følge med på elevenes utvikling

Tverrfaglig samarbeid og samordning for skolene

Kriteriet 1.15

Ved bekymring for faglig utvikling må skolene vurdere om disse elevene trenger intensiv opplæring for å oppnå forventet progresjon, og hvordan denne opplæringen bør legges opp.

Kriteriet 1.16

Skolene må også følge opp elevene når det gjelder utvikling av sosial kompetanse/ relasjoner, inkludering og trygt og godt skolemiljø⁷

Kriteriet 1.17

Skolene bør kontakte PPT for utredning av eleven når det anses for nødvendig.

⁶ Digitale kartleggingsprøver (informasjon hentet fra Udirs hjemmesider)

⁷ Opplæringsloven kap. 9 A Elevane sitt skolemiljø

Kriteriet 1.18

Skolene bør også ha kontakt og samarbeid med helsestasjon, barnevernet, BUP og andre tjenester for barn med utfordringer/vansker

7.2 Innhentet data

7.2.1 Data innhentet fra sektor oppvekst

I sektor oppvekst i Trysil kommune arbeider alle enhetene med barn og unges oppvekstvilkår med fokus på opplæring, inkludering, medvirkning og livsmestring. Kompetansen er spesielt samlet i denne sektoren med ansvar for barn i barnehagene og elever på skolene, og med enheter som PPT, helsestasjonen og barnevernet med ansvar og kompetanse om barn, oppvekst og oppgaver. Denne organiseringen i sektor oppvekst ble etablert i mars 2022 med egen kommunalsjef.

Noen av de viktigste begrepene i den nye Barnevernreformen (Oppvekstreformen) er forebygging, tidlig innsats og mer lokal styring. Ansvar for det forebyggende arbeidet er tydelig forankret i kommunens ledelse. Det er innført krav til at kommunestyret skal vedta en plan for det forebyggende arbeidet i kommunene. Planen skal vise hvordan oppgavene skal fordeles mellom de ulike kommunale tjenestene og hvordan de skal samarbeide.⁸

Vi har i gjennomgangen av kommunale dokumenter sett spesielt på planer, organisering, rutiner og tiltak for arbeidet med forebygging og tidlig innsats for barn i barnehagen og for elevene på 1.-4.trinn i barneskolen.

Dokumentasjon

Trysil kommune har et oppvekstprogram som heter «Onga i Trysil», hvor de har «Byggeboka» for barnehage og skole. Vi har mottatt versjon 8.11.2022 som er oppdatert med ny felles årsplan for Trysilbarnehagen datert 09.08.2022. Den delen av Byggeboka som omhandler spesielt skole er ikke helt oppdatert har vi fått opplyst i intervju.

«Byggeboka» inneholder følgende:

- Del 1. Felles del for barnehage, skole, kulturskolen
- Del 2. Felles årsplan for Trysilbarnehagen
- Del 3. Rutiner for overganger og andre forhold
- Vedlegg – Redskaper og skjema

I den innledende felles delen for barnehager, skoler, kulturskolen m.fl. vises det spesielt til grunnmuren, lek og danning, læring og relasjoner som viktige områder for alle barna som vokser opp i Trysil. I «Byggeboka» er det oversikt over rutiner/plan for flere overganger for barna. Dette gjelder oppstarten i barnehagen, overgang mellom avdelinger i barnehagen, bytte mellom barnehager og overgangen for barn til skolen. Rutinen for overgangen fra barnehage til skole skal sikre at barnet får en trygg og god overgang til skolen.

⁸ [Ny og meir tidsriktig barnevernslov trer i kraft 1. januar 2023 - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

Foreldrene skal informeres om hva som skjer ved overgangen og samtykke fra dem innhentes. Rutinebeskrivelsen viser til at barnehagen skal informere skolen hvis det er skolestartere som har behov for spesiell tilrettelegging. Det kan være spesialpedagogisk hjelp, logopedi, grunnleggende norsk eller medisinske hensyn. Det kan også være aktuelt med samarbeidsmøte med skole og PPT hvis det er barn som trenger ekstra tiltak ifm. skoletilvenning.

I «Byggeboka» er det flere rutiner og skjemaer for ulike utfordringer. Dette er samtykkeerklæring hvis Tidlig innsatsteamet skal involveres, det er eget skjema for oppmelding til PPT, henvisning til logoped, bekymringsmelding til barneverntjenesten m.fl.

Oppvekstmodellen for Trysil kommune, «Onga i Trysil tør, vil og kan», viser til følgende prinsipper:

«Barne- og ungdomsarbeidet baseres på forskning som viser hvilke faktorer som er viktige for å sikre barn og unge utvikling og læring. Det byggende arbeidet er tverrfaglig og starter allerede i svangerskapsomsorgen. Sammen skal helsestasjonen, barnehagene, skolene/SFO og kultur bidra til at barn og unge får de avgjørende byggende faktorene. Et godt samarbeid med foreldrene er svært viktig i dette. Onga i Trysil er vårt felles fokus.

Overordnede verdier for det byggende arbeidet er fellesskap, trygghet, raushet og respekt. Forskning viser at man utvikler seg og lærer best sammen med andre, og vi skal derfor legge til rette for at alle får være en del av fellesskapet. Alle skal bli sett, behandlet som individer og anerkjennes for den de er. Dette er utgangspunktet for oppvekstmodellen i Trysil kommune.»

I plan for regional kompetanseutvikling⁹ er det målsetting om at kommunen skal ha inkluderende pedagogiske støttesystem for å bistå skolene og barnehagene, i dette systemet har PPT en sentral rolle. Det er planlagt flere kompetansehevende tiltak i denne planen.

Intervjuer:

Vi har i intervjuene spurt om hvordan kommunen arbeider med tidlig innsats i et forebyggende perspektiv og på et overordnet nivå. Ifølge kommunalsjefen for sektor oppvekst har de fokus på forebygging og tidlig innsats på flere områder/sammenhenger. Det ble opplyst at det arbeides med en revisjon av planverket for oppvekstsektoren/oppvekstmodellen.

Alle de vi intervjuet om forebyggende arbeid og tidlig innsats fortalte om hvordan de arbeider med dette på sine tjenesteområder slik som på helsestasjonen, i barnevernet og i PPT. Det er en grunnleggende målsetting for disse kommunale enhetene at barn og elever som har ulike utfordringer/problemer skal få hjelp så raskt som mulig. Det kan være bekymringer for fysisk og/eller psykisk utvikling, språklige utfordringer, relasjonsbygging eller familier med barn som har ulike utfordringer.

Ifølge kommunalsjefen ga driften av barnehager og skoler under pandemien enhetene i sektor oppvekst mye erfaring og læring om blant annet tverrfaglig samarbeid og tidlig innsats.

⁹ Plan for regional kompetanseutvikling. Rekomp-Dekomp-Kompetanseløftet 2021-2025. Sør-Østerdal

Det ble etablerte et eget forsterket «Tidlig innsats»-team under pandemien som fungerte godt. Erfaringene med at elevene var i mindre grupper/kohorter under pandemien viste at enkelte elever følte større trygghet/inkludering og at dette ga større læringsutbytte.

Kommunen hadde også før pandemien et eget tverrfaglig team på oppvekstområdet som samarbeider om oppgaver og tiltak. I «Tidlig innsats»-teamet deltok høsten 2022 rådgiver skole og folk fra barnevernet, PPT og helsestasjonen. Dette har vist seg å være en god samarbeidsarena for disse enhetene. Dette teamet blir enkelte ganger også utvidet med folk fra f.eks. NAV, kommunepsykolog og politi. Vi fikk vite at det er faste ukentlige møter i sektor oppvekst med kommunalsjefen for oppvekst, rådgivere, rektorer, barnehagestyrere og ledere i PPT, barnevernet og helsestasjonen. Dette er en arena hvor felles tverrfaglige saker tas opp og ulike løsninger diskuteres.

Oppvekstprogrammet Absolutt fra KS¹⁰ har gitt gode impulser og kompetanse for blant annet arbeidet med temaet tidlig innsats og utarbeidelse av byggende plan i kommunen ifølge kommunalsjefen. I programmet har de arbeidet med lokal kunnskapsbygging og økt samspill for et inkluderende utdanningsløp og et godt oppvekstmiljø. Dette har de opplevd som relevant og nyttig i prosessen med kulturen og målsettingene, da sektor oppvekst ble etablert i kommunen. De har også hatt fagdager hvor de har arbeidet med samhandling og dialog. De som har deltatt i oppvekstprogrammet er kommunalsjef og rådgiverne fra oppvekst, lederne for helsestasjonen, PPT og barnverntjenesten, representanter fra Utdanningsforbundet og Fagforbundet, politisk representant og kultursjef.

I arbeid med revidering av oppvekstmodellen er kommunen opptatt av ulike byggende faktorer som inkludering/venner, læring, rutiner, mat og søvn osv. som er viktig for å nå målsettingen om robuste barn som mestrer livet. Vi fikk vite at de holder på å utarbeide en plan for kommunens forebyggende arbeid i henhold til barnevernreformen.

Kommunalsjefen fortalte om den regionale kompetanseplanen¹¹ de nå har utviklet i samarbeid med nabokommunene i regionen, den er 4-årig. Et av de første tiltakene i planen er opplæring i bruk av pedagogisk analyse. Kommunen har fått en del data fra SEPU¹², ifm. prosjektet «Kultur for læring».¹³ I tillegg har skole data fra elevundersøkelsen, Ungdata og kartleggingsprøver. Kommunen har en egen avtale med SEPU om oppfølging av Innbygda skole på temaene pedagogisk analyse og skolevandring. Et av flere mål i kompetanseplanen er å øke ansattes kompetanse i å identifisere og analysere problemområder i oppvekstsektoren.

Rådgiver for skole og enhetsleder for Helsestasjonen fortalte at det er familier i Trysil som kan sies å være i gruppen lavinntektsfamilier. For at barna i disse familiene skal kunne være med på ulike aktiviteter har kommunen flere tiltak. Det er bl.a. fritidstipend, BUA-ordningen med utlån av utstyr, sommerskole/ferieaktiviteter og informasjon om tjenestene fra kommunen. Rådgiver for skole har et spesielt ansvar her. Dette er viktige tiltak for at barn skal oppleve at de ikke står utenfor, men kan være med på aktiviteter slik som de andre barna.

¹⁰ Bli med på oppvekstprogrammet ABSOLUTT Innlandet – KS-Kommunesektorens organisasjon

¹¹ Plan for regional kompetanseutvikling. ReKomp – DeKomp – Kompetanseløftet 2021-2025 (Region Sør-Østerdal)

¹² SEPU står for Senter for praksisrettet utdanningsforskning (Høgskolen i Innlandet)

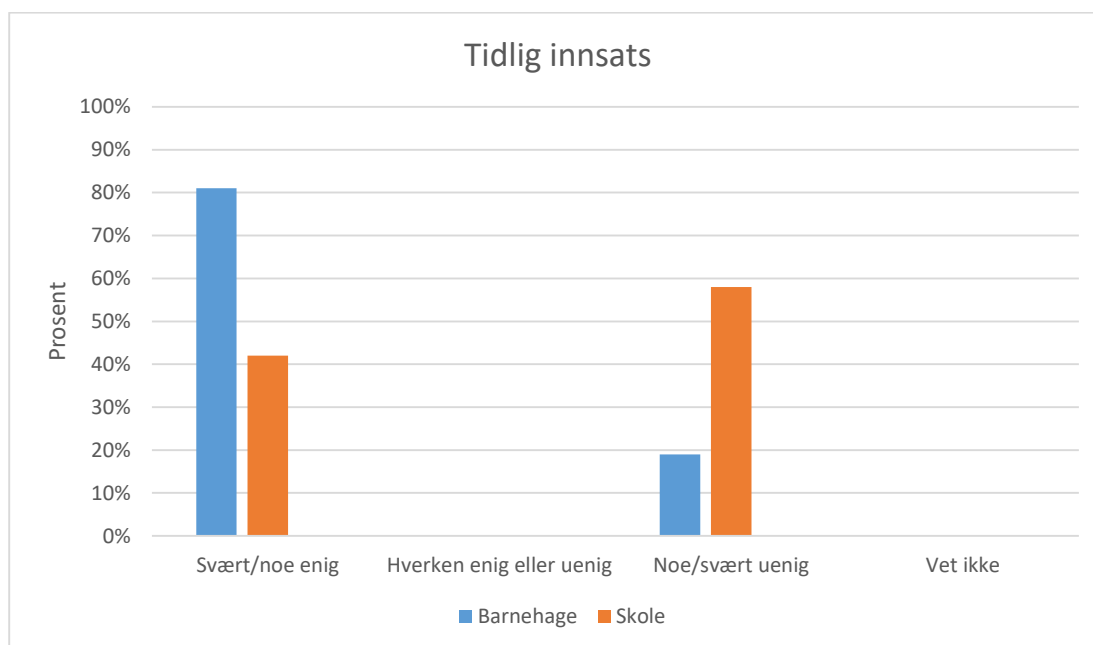
¹³ «Kultur for læring» er et forbedrings- og innovasjonsarbeid der alle grunnskoler (2016-2020) og barnehager (2017-2021) i alle kommuner i Hedmark deltok.

Flere av de vi intervjuet ga uttrykk for at disse tiltakene for å hjelpe familier med barn med utstyr og støtte til aktiviteter m.m. også hører inn under paraplyen «tidlig innsats». Blant barn og familier som bruker BUA-ordningen og andre tilbud er det også flyktningfamilier som er bosatt i Trysil.

Spørreundersøkelser

Data fra spørreundersøkelsene til ansatte i barnehager og skoler sier noe om kjennskapen til og bruken av kommunale planer, rutiner, skjemaer m.m. Undersøkelsene har også gitt oss informasjon om hvordan de ansatte ser på arbeidet med tidlig innsats i barnehager og skoler, og hva de selv erfarer når det gjelder samarbeid, råd og veiledning fra andre kommunale enheter i oppvekstsektoren i kommunen.

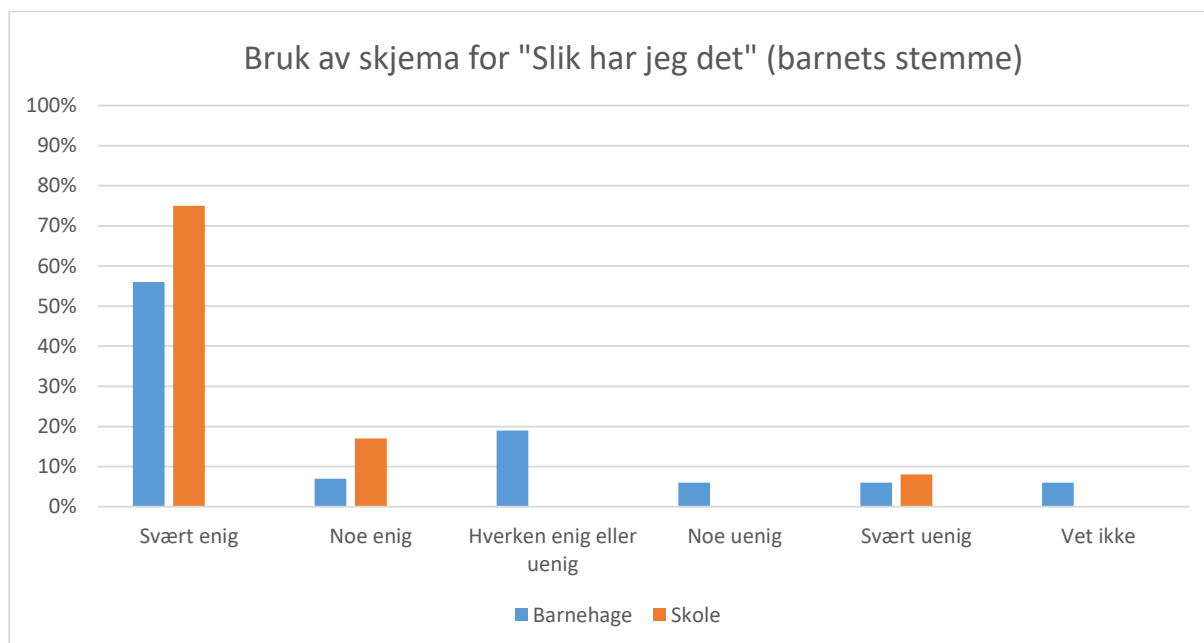
Vi stilte spørsmålet til ansatte i barnehagene og skolene om hvor enige eller uenige de var i at barnehagen/skolene følger opp målsettingen om tidlig innsats for barn/elever i barnehagene/skolene, jf. figur 2.

Figur 2 (N=17 barnehage, N=12 skole)

Tallene i figuren viser store forskjeller på dette spørsmålet. De fleste ansatte i barnehagen mener at de følger opp målsettingen i barnehagen, mens under halvparten av skolens ansatte mener det samme. På skole er nesten 60% uenig i at de følger opp denne målsettingen.

De ansatte i barnehage og skole fikk spørsmål hvor enige de var i at de bruker skjemaet «Slik har jeg det» jevnlig for å sikre medvirkning og høre barnets stemme, se figur 3.

Figur 3 (N=17 barnehage, N=12 skole)

Tallene viser at skjemaet brukes mer på skole, det henger sammen med at det er mer systematisk bruk av skjemaet ifm. elevsamtaler og foreldresamtaler. I barnehagene brukes også skjemaet jevnlig, men ikke i så stort omfang. Disse tallene samsvarer med informasjon fra intervjuene.

De ansatte i skolen fikk også spørsmål om i hvilken grad skolen forbereder barna for overgangen fra barnehage til å begynne på skolen. Av de som svarte mente 72% at det ble jobbet svært bra eller bra med denne overgangen. På det samme spørsmålet svarte alle de vi spurte i barnehagene at forberedelsene i barnehagen for overgangen til skole var svært bra eller bra.

7.2.2 Barnehagenes arbeid med tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid og samordning

Dokumentasjon

Barnehageplanen (Felles årsplan) for Trysilbarnehagene inneholder mye informasjon om barnehagenes oppgaver, ansvar og årshjul med aktiviteter. Forskrift om Rammeplan for barnehager (2017) med fagområder med krav/målsettinger m.m. er innarbeidet i barnehageplanen.

Det er tre hovedsatsingsområder i barnehageplanen som omhandler språk og kommunikasjon, relasjoner i barnehagen og utvikling av kvalitet i rutinesituasjoner i barnehagen.

For satsingsområdet språk og kommunikasjon er det beskrevet at det må jobbes systematisk og bevisst med språkstimulerende tiltak i barnehagene, det opplyses at alle barnehagene bruker «lekbasert læring».

I det tidligere nevnte prosjektet «Kultur for læring» ble det gjennomført kartleggingsundersøkelser (2017-2021), disse viste at barna i barnehagene i Trysil hadde svake resultater på språkutvikling. Etter 4-års undersøkelsene som Helsestasjonen gjennomførte i barnehagen registrert de også at språkutviklingen har vært svakere enn forventet.

Satsingen på språk og kommunikasjon i barnehagen har ført til at flere barn har bedre språklige utvikling nå enn for 2-3 år siden. Det viser dokumentasjon fra Helsestasjonen med resultater fra 4-års undersøkelsen for 2022.

I barnehageplanen er det beskrevet Dokumentasjons- og vurderingsmetoder som brukes i barnehagen. Barnegruppas og det enkelte barns trivsel og utvikling observeres og vurderes fortløpende. Det poengteres også at den daglige kontakten med barna og foreldrene og deres tilbakemeldinger skal være med i vurderingsgrunnlaget. I tillegg skal erfaringene og synspunktene til barna inngå i grunnlaget for vurdering.

I barnehagen bruker de skjemaet «Slik har jeg det»¹⁴ hvor barna selv svarer på konkrete spørsmål om lekning, trivsel, fysisk aktivitet, vennskap m.m.¹⁵ Denne informasjonen tas med inn i barne- og foreldresamtalene i barnehagene og er også et viktig grunnlag for arbeidet med relasjonskompetanse og for å sikre et trygt og godt barnehagemiljø.

Det er en egen rutinebeskrivelse i barnehageplanen ved bekymring om et barn. Gangen i denne rutinen er at bekymringer for et barn tas opp med nærmeste leder.

Det skjer også ofte at flere ansatte drøfter bekymringer for et barn for å kunne se om det er flere som har de samme observasjonene/erfaringene. Det vil ofte være en drøfting og vurdering av om barnehagen selv kan klare å løse bekymringene/utfordringen for dette barnet. Hvis det viser seg at det er vanskelig, følger det av rutinen at barnehagen bør ta kontakte med PPT, Helsestasjonen, Barnevernet eller Tidlig innsats-teamet avhengig av hvilke utfordringer det er snakk om.

Ut fra dokumentasjon og i intervjuer har vi informasjon om at barnehagene samarbeider med PPT både i enkeltsaker om barn og i organisasjonsutvikling/systemisk tenking og kompetansebygging for avdelinger eller hele barnehagen. Etter anmodning/henvisninger er PPT ute i barnehagene og observerer og kartlegger både barn, ansatte og hele barnehagemiljøet i individuelle saker og for hele barnehagen som organisasjon.

Intervjudata

Det følger av Nasjonal faglig retningslinje¹⁶ at kommunen skal ha et tilbud om 4-års undersøkelser. I Trysil kommune har vi fått opplyst at de har valgt å gjennomføre denne undersøkelsen fysisk i barnehagene. I intervjuet med ledende helsesykepleier for Helsestasjonen fikk vi høre om samarbeidet de har med barnehagene om disse undersøkelsene.

Dette er en helhetlig kartlegging av 4-åringene hvor de ser på språk, motorikk og sosial atferd hos barna. Det er også samtale mellom helsesykepleier og foreldre om barnets utvikling. Ledende helsesykepleier fortalte at det er en viktig målsetting å styrke foreldrene i rollen som foreldre. Fysioterapeut fra enhet Helse i kommunen har praksis med å samle 4-åringene for lek og fysiske

¹⁴ Jf. Byggeboka «Onga i Trysil» – Barnehage – Vedlegg: redskaper og skjema

¹⁵ Jf. figur 3

¹⁶ Nasjonal faglig retningslinje for helsestasjons- og skolehelsetjenesten fra Helsedirektoratet

observasjoner i barnehagen. Det fører til at barna blir observert i sitt daglige miljø, noe som oppleves som naturlig og positivt.

Helsestasjonen har i samarbeid med barnehagene hatt «Psykologisk førstehjelp» for barna som går ut på røde og grønne tanker. Andre temaer som har blitt tatt opp er bruk av digitale medier, grensesetting, kosthold m.m. i foreldremøter i barnehagene. Ledende helsesykepleier fortalte at de har hatt kursing i COSP (Trygghetssirkelen) for alle ansatte i barnehagene. Flere ansatte i Oppvekst har også deltatt på kurs ICDP som er et samspillprogram om foreldreveiledning og livsmestring. Det har vært med to fra helsestasjonen, to fra PPT og to fra Flyktningetjenesten.

Vi har fått opplyst at barnehagene og helsestasjonen ikke har noen skriftlig samarbeidsavtale. Men tverrfaglig team har retningslinjer og plan/årshjul for samarbeidet i kommunen.

PPT-lederen fortalte at PPT noen ganger er involvert i overgangen for et barn fra barnehage til skole. Det er hovedsakelig i enkeltsaker hvor PPT er med på overgangsmøter og redegjør for barnets situasjon og utfordringer. Saksbehandleren fra PPT for barnet i barnehagen følger som regel barnet over til skole og fortsetter som kontakt- og fagperson der. I intervjuet med PPT-leder kom det fram at kommunen og PPT har fått søknader om tidlig skolestart eller utsatt skolestart for barn. De er opptatt av å ha fokus på «Barnets beste» i alle saker.

Samarbeidet med foreldrene i barnehagene skjer både løpende i daglig barnehagedrift og i tillegg er det formalisert med foreldresamtaler og i felles foreldremøter med ulike temaer. Det brukes eget skjema for innhenting av samtykke fra foreldrene hvis barnehagen gir/deler opplysninger om barnet med andre hjelpeinstanser som PPT, barnevernet eller andre.

Kommunen arrangeres pedagogisk forum tre ganger i året for pedagogiske ledere i barnehagene hvor det tas opp ulike aktuelle temaer, det er også Minikurs for barneveiledere. De har flere lokale kompetansetilbud, småkurs med ulike temaer. Dette oppleves som nyttig, men det er stadig behov for mer kompetanseutvikling, det kan bla. skje ved kombinasjonen av studier og arbeidserfaring i barnehager (ABLU). I intervjuet med rådgiverne på oppvekst kom det fram at kommunen ser et behov for å øke den spesialpedagogiske kompetansen i barnehagene, dette gjelder bl.a. for å kunne følge opp de sårbare barna bedre.

Barnevernet har også oppgaver knyttet til veiledning av foreldre som av ulike årsaker «sliter med foreldrerollen». De har samtaler med enkelte foreldre om temaer som grensesetting, fysisk aktivitet, psykiske utfordringer, kosthold m.m. Denne veiledningen skjer som et ledd i forebygging og tidlig innsats for å støtte foreldrene og barna før problemene blir større.

Data fra spørreundersøkelsen

For satsingsområder a) språk og kommunikasjon i barnehageplanen er tilbakemeldingene fra 88% av de spurte at de er svært enig i påstanden om at barnehagen arbeider med dette temaet, mens 12 % svarer at de er noe enig. For satsingsområdet b) Relasjoner i barnehagen er fordelingen at 65% svarer svært enig og 35% svarer noe enig i at de arbeider med dette i barnehagen.

Vi stilte også spørsmål om de ansatte i barnehagene opplever å ha tilstrekkelig kompetanse når det gjelder observasjon og det å «fange opp» barn som trenger tidlig innsats. Her svarte 47% at de var svært enige i denne påstanden, mens 53% svarte at de var noe enig.

I spørreundersøkelsen til de ansatte i barnehagene hadde vi tre spørsmål som gjaldt bekymringer for barnets utvikling. Det dreier seg om bekymringer for barnets språklige og fysiske utvikling og barns sosiale relasjoner/inkludering. I tillegg spurte vi om en ansatt med bekymringer for et barn diskuterte det med andre ansatte i barnehagen. På det siste spørsmålet svarte alle de spurte at de var svært enige i at bekymringer for et barn ble diskutert med andre ansatte i barnehagen. På de tre spørsmålene som gjaldt bekymringer for barns utvikling på tre områder var svarprosenten 94% på svært enig/noe enig i at barnehagen følger opp slike bekymringer.

Når det gjelder råd og veiledning hvis det er bekymringer for et barn som de ikke kan løse i barnehagen, svarer 94% av de spurte at de er svært enig/noe enig i at de søker råd hos Helsestasjonen og Barnevernet. For PPT svarte alle at barnehagen søker råd og veiledning hos PPT ved bekymringer.

Kommentar/innsjill i spørreundersøkelsen

Til slutt i spørreundersøkelsen hadde vi et åpent spørsmål hvor de ansatte fikk muligheten til å komme med kommentarer eller innsjill til hvordan det arbeides med tidlig innsats i Trysil kommune. Av de 17 personene som svarte i spørreundersøkelsen var det en som hadde følgende sluttkommentarer:

«Jobbe mer systematisk i små grupper for å fange opp barn som trenger ekstra oppfølging. jobbe mer med voksenrollen i barnehagen. Relasjoner mellom voksne og barn. Felles kursing for alle om hva barn trenger av oss voksne for at de skal få en god utvikling. For at barn skal lære og utvikle seg må de være trygge. Det må jobbes mer med at alle i personalet skal ha samme pedagogiske barnesyn. Det er mye privat praksis i barnehagen.

Både når det gjelder kosthold, (forbygge helseplager og tannhelse) og ellers hvordan man behandler barn. At vi ser på barn som subjekt og ikke objekter. Vi må implementere rammeplanen. Mange vet knapt nok hva som står der.»

7.2.3 Skolenes arbeid med tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid og samordning

Som tidligere nevnt handler Tidlig innsats i skolen om å forhindre at utfordringer/problemer oppstår, å oppdage problemer tidlig og å sette i gang tiltak raskt. Dersom en elev strever og ikke har fullt utbytte av undervisningen, er det liten grunn til å vente og se.¹⁷

Dokumentasjon

¹⁷ Jf. Meld. St.6 (2019-2020) Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehager, skole og SFO

Vi har allerede skrevet noe om kommunens planer for barnehage og skole i pkt. 7.2.1. Et viktig dokument i sektor for oppvekst i Trysil er Byggeboka. Del 1 er felles for barnehage, skole, kulturskolen m.fl.

I Oppvekstmodellen «Onga i Trysil» er det skrevet om Grunnmuren for barn og unge i Trysil som er:

«Når ungdommene våre skal reise over Flishøgda og ut i verden, drar de som trygge, hele mennesker.

- De har lært seg å handle på en klok måte i møte med andre.
- De har opplevd voksne med omsorg – og voksne som har sett.
- De har opplevd vennskap og hatt noen å leke og være sammen med.
- De har fått lov til å leke og skape.
- De har lært å lære - og har blitt glad i å lære.
- De har opplevd mestring på ulike arenaer.
- Onga i Trysil har fått lov til å stå på en scene.
- De har livslyst – og har opplevd et positivt fellesskap.»

Det heter videre at denne «grunnmuren» består av mange og viktige byggesteiner, og forutsetningene er at foreldre, barnehage og skole samarbeider fra tidlig start i barnehagen for å bygge grunnmuren.

I Byggeboka, del skole er disse faktorene viktige i Trysil – på alle læringsarenaer:

- Alle må ha *en venn og en voksen*
- Fellesskap må styres av normer og regler
- Et godt læringsfokus
- Vi må ha variasjon
- Alle skal ha tilpasset opplæring
- Foreldre må snakke positivt om læring og utdanning.

I Trysil kommune har de også utarbeidet en Håndbok i sosial kompetanse for skolene. Denne håndboken skal hjelpe skolene til å håndtere saker om skolemiljø for elevene og være med å sikre at elevene har et trygt og godt skolemiljø. I tillegg har de en egen Plan for trygt og godt skolemiljø ved Innbygda skole.

Intervjudata

I intervjuene med rektor, barnehagestyrer, PPT-leder, Helsestasjonsleder og leder i barnevernet fikk vi mye informasjon om hvordan de ulike enhetene er organisert og arbeider. De var alle sammen opptatt av at det arbeides forbyggende og med tidlig innsats for barn og elever på flere områder i Trysil. Barnevernet har tydelig fokus på familie- og omsorgsperspektivet, mens helsestasjon har helsefremmende og forebyggende fokus, barnets beste og foreldrerollen. PPT arbeider både med støtte til barnehager og skoler på det systematiske/organisatoriske nivået og med fokus på individuell utvikling av kognitive evner og læring for det enkelte barn/elev.

Rektor Innbygda skole

I intervjuet med rektor på Innbygda skole kom det fram at han oppfatter at begrepet tidlig innsats omfatter både faglige og sosiale forhold. Skolen har en viktig oppgave i å arbeide forebyggende for å

redusere at det skjer sosial reproduksjon i skolen. Skolen må også arbeide bevisst med at elevene føler seg inkludert i klassen og på skolen. Vi fikk opplyst at skolene i arbeidet med utvikling av sosial kompetanse/relasjoner for elevene bruker ulike verktøy. Det er bl.a. programmet «Zippys venner» for elevene på 1. trinn, og «Passport» for 5.trinn og oppover. Målsettingen med disse programmene er at elevene skal bli tryggere og utvikle sosiale relasjoner til medelever som kan bidra til trygt og godt skolemiljø.

I de siste åra har de ansatte på skolen arbeidet mer i team enn tidligere. Fordelen med teamarbeidet er at det er flere personer som sammen ser og vurderer en elev hvis det er problemer/utfordringer. Det er flere øyne som observerer, flere kollegaer som kjenner elevene og flere til å drøfte bekymringer for elever med. Dette er også med å utvikle vurderingspraksisen ved skolen. Innbygda skole har to miljøterapeuter som blant annet arbeider med det systematiske forebyggende arbeidet med trygt og godt skolemiljø på trinnene. Det ble informert om at skolen har jevnlig tverrfaglige ressursmøter med Helsestasjonen.

I intervju fikk vi informasjon om hvordan skolen håndterer overgangen fra barnehage og skolestarten for nye 1. klassinger. Disse kommende elevene har bl.a. besøksdager på skolen, fadderordning og det arrangeres foreldreskole, nå med nytt navn Kick off. Sist høst var det mange foreldre med på dette opplegget.

Det er fokus på utvikling av aktive foreldrenettverk, og at foreldrene også har et kollektivt ansvar for klassemiljøet. Det har blitt utarbeidet forventningsplakater hvor skole og foreldre gjensidig sier noe om forventningene de har til hverandre.

Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT)

I intervjuet med lederen av PPT fikk vi vite at det er en felles organisering av PPT i Trysil og Engerdal kommuner i et interkommunalt samarbeid, hvor Trysil er vertskommune. De er fem personer som utgjør 4,7 årsverk. PPT har egen logoped som er jevnlig på skolene og øver med elever som trenger logopedbistand.

PPT har ansatte som er faste kontaktpersoner på de enkelte skolene i de to kommunene. På de største skolene er de til sted en dag i uka for å kunne veilede/diskutere både kompetanse- og organisasjonsutvikling med skolen og i tillegg bekymringer/utfordringer knyttet til enkeltelever. De bruker også noe tid på observasjoner av klasser, grupper eller enkeltelever ut fra hvilke bekymringer/utfordringer som foreligger. PPT-lederen fortalte at de har fokus på tidlig innsats uavhengig av alder, og det er ingen «vente å se holdning».

Helsetjenesten

Ledende helsesykepleier fortalte at de har et fast opplegg på 1. trinn med undersøkelse av eleven med helsesykepleier og lege, på 2. trinn er det vaksiner og på 3. trinn måler de høyde og vekt på elevene. Dette er etter nasjonale anbefalinger fra helsedirektoratet.

De har i tillegg i samarbeid med skolen et opplegg for elevene som heter «Kroppen min eier jeg», opplegget har en målsetting om å forebygge mot overgrep og vold. Helsesykepleier er til stede fire dager i uka på Innbygda skole og noe mindre tid på de andre skolene. På skolen har ansatte fra helsestasjonen veiledning for grupper/klasser og/eller rådgivning for enkeltelever.

Barnevernet har også en ansatt tilstede på skolen ½ dag i uka for veiledning og som drøftingspartner for de ansatte. Rektor ga uttrykk for at skolen har god dialog og det er korte avstander til andre tjenester hvis de har bekymringer for en elev/elevgruppe.

Observasjoner og kartlegginger på 1.- 4. trinn

Utdanningsdirektoratet forvalter kartleggingsprøver i lesing og regning for 1. og 3. trinn. Prøvene i lesing og regning for 3. trinn er obligatoriske å gjennomføre for skolene. Kommunen er ansvarlig for at elevene gjennomfører obligatoriske prøver. Skolene skal ikke rapportere resultatene til Utdanningsdirektoratet, slik som det gjøres etter nasjonale prøver. Formålet med kartleggingsprøvene er å analysere dem og finne elever som trenger ekstra oppfølging for å kunne følge forventet progresjon i begynneropplæringen.

Skolene i Trysil gjennomfører de kartleggingsprøvene i lesing, skriving og regning de er pålagt på 3. og 5. trinn, i tillegg til en frivillig kartlegging på 1. trinn. Det ble også opplyst at de har en lokal prøve/kartleggingsplan i «kvalitetssystemet for Trysilskolen». Denne gir en oversikt over sosiale og faglige kartlegginger elevene skal gjennomføre, samt når disse skal finne sted.

De bruker skjemaet «Slik har jeg det»¹⁸ som er utviklet for å følge med på hvordan eleven har det.

Dette skjemaet gir elevene muligheter til å svare skriftlig på flere spørsmål som går ut på hvordan de har det, har de noen å leke/være sammen med, lesevaner, mobbing m.m. Eleven svarer på dette skjemaet i forkant av elevsamtaler og utviklingssamtaler hvor foreldrene også er med, jf. lignende bruk i barnehagene. Vi har fått opplyst at det har blitt større bevissthet på skolen rundt vurderinger av «Barnets beste» og barnets stemme.

Rektor ved Innbygda skole fortalte at det arbeides med å styrke allmenpedagogisk kompetanse i skolene, slik at ressursene kan brukes mer på tilrettelagt undervisning og ikke så mye på spesialundervisning. I samarbeid med SEPU har Innbygda skole et prosjekt for å utvikle pedagogiske analyser for å finne gode tiltak til elevene. Det jobbes også med vurderingspraksis, systematiske observasjoner og skolevandring for å følge opp elevene og deres læring.

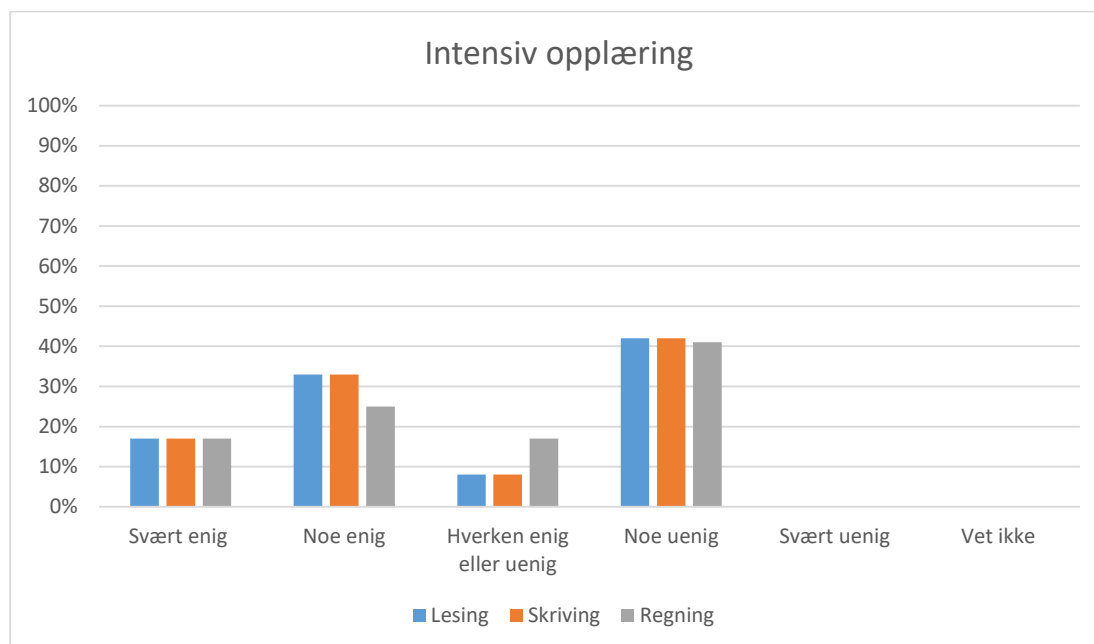
Data fra spørreundersøkelsen

På spørsmål om skolen har rutiner for å observere og vurdere elevens utvikling når det gjelder språklig utvikling, svarte 67% at de var svært enig/noe enig. Mens 33% svarte at de var svært uenig/noe uenig i at skolen har slike rutiner. Det ble også stilt spørsmål om lærerne observerer og vurderer elevens språklige utvikling. Svarene her fordelte seg på 75% svært enig/noe enig, 8% hverken enig eller uenig. og 17% var svært uenig/noe uenig

I spørreundersøkelsen til de ansatte på skolene hadde vi to spørsmål som gjaldt oppfølging av bekymringer for elevens utvikling. Disse omhandler bekymringer for elevens språklige utvikling og elevens sosiale relasjoner/inkludering. I tillegg spurte vi om en lærer med bekymringer for en elev diskuterte det med andre lærer på skolen. På det siste spørsmålet svarte 83% av de spurte at de var svært/noe enige i at bekymringer for en elev ble diskutert med andre ansatte på skolen.

¹⁸ Se vedlegg «Slik har jeg det» fra Oppvekstmodell i Trysil kommune

Det ble stilt spørsmål om hvor enig eller uenig de ansatte var i påstanden om igangsetting av intensiv opplæring/egnede tiltak for elever på 1.-4. trinn på skolen ved oppdagelse av at en elev henger etter i lesing, skriving eller regning. Se figur 5

Figur 5.

Tallene i figur 5 viser at det varierer en del hvor enige i de ansatte er når det gjelder bruken av intensiv opplæring på skolen. Nesten halvparten er ikke enig i at det settes i gang egnet intensiv opplæring når en elev henger etter i lesing, skriving eller regning.

I spørreundersøkelsen var det et eget felt for skriftlige kommentarer og innspill fra ansatte på skolen til hvordan det arbeides med opplæring/utvikling og tidlig innsats i Trysil kommune.

Oppsummering av disse kommentarene/innspillene er som følger:

- Ressurser tilknyttet tidlig innsats/intensiv opplæring må settes bedre i system. Ressursene bør legges til et tidspunkt på dagen der elevene er mest opplagt.
- Ressurser til tidlig innsats/intensiv opplæring blir ofte omdisponert ved fravær blant ansatte. Dette medfører dårligere oppfølging og kontinuitet for elever som har behov for intensiv opplæring i en periode.
- Det er for få ansatte og for lite timeressurs til å gjennomføre tidlig innsats.
- Det mangler stabilitet og kontinuitet til å gjennomføre tidlig innsats.
- Det trengs flere lærere som er «tidlig-innsats- lærere», eller større grunnbemanning på 1. og 2. trinn.
- Det trengs økt kompetanse ute på enhetene om språkutvikling.
- Det trengs økt kompetanse på grunnleggende lese- og skriveopplæring.
- Revidere kvalitetssystemet, mer systematikk i bruk av kartlegging.
- Sette inn tiltak tidligere enn hvordan Tidlig innsats blir satt inn nå.
- Skolen har gode planer og intensjoner, men mangel på personal til å gjennomføre tiltakene.

Vi har valgt å ta med en spesiell uttalelse fra en kontaktlærer:

«Etter å ha jobbet som kontaktlærer i 3 år, har jeg aldri fått noen innføring eller sett noen retningslinjer om tidlig innsats. Det er ingen oppfølging fra noe hold, annet enn hos oss på trinnet. Jeg er tidlig innsatslærer, og følger godt opp elever vi på trinnet vurderer at trenger det. Men jeg savner å vite hva tankegodset bak det er, og hva intensjonen skolen mener at det skal være. Savner at skolen har et mål med hva tidlig innsats er.»

Denne læreren som oppgir at han/hun er tidlig innsatslærer har noen kommentarer og erfaringer som Trysil kommune bør ta med i videre planlegging og arbeid med tidlig innsats i grunnskolen.

7.3 Revisors vurdering

7.3.1 Oppvekstsektoren generelt i Trysil kommune

7.3.1.1 Vurdering av revisjonskriteriet 1.1 – Overordnet fokus

De vi intervjuet ga uttrykk for at de er opptatt av forebygging av problemer/utfordringer for barn og elever, og at det arbeides med tidlig innsats i flere sammenhenger i kommunen. Barna har sin hverdag/hovedarena i barnehage og skole, og det er viktig at de som arbeider der har fokus på forebygging og tidlig innsats for barna.

De øvrige enhetene i oppvekstsektoren har mer fagspesifikke roller og oppgaver og vil hovedsakelig ha støttefunksjoner for barnehagene og skolene på ulike områder.

Sektor oppvekst i kommunen holder på å utarbeide en plan for det forebyggende arbeidet ifm. oppvekstreformen som skal vedtas av kommunestyret. Planen skal vise hvordan oppgavene skal fordeles mellom de ulike kommunale tjenestene og hvordan de skal samarbeide. I tillegg arbeides det med å revidere oppvekstplanen-/programmet i kommunen. Plan for regional kompetanseutvikling gir også føringer for kompetanseheving for arbeid med forebygging og tidlig innsats i kommunen.

Organiseringen av oppvekstsektoren med barnehager, skoler, PPT, Barnevernet og Helsestasjonen med en kommunalsjef og rådgivere har gitt muligheter for å samle kompetansen på en hensiktsmessig måte i Trysil kommune. Det gir også grunnlag for enda tettere tverrfaglig samarbeid/

samhandling og oppgaveløsning for enhetene i oppvekstsektoren. I noen av intervjuene fikk vi tilbakemeldinger på at det for skole oppleves som enklere og greiere å samarbeide med de andre enhetene i sektoren, grunnet kontaktpersoner og kortere avstander.

Vår vurdering er at kommunen er opptatt av tidlig innsats, forebygging og samarbeid, og at det jobbes med det i de ulike teamene som er etablert i oppvekstsektoren. Dette vil bli enda tydeligere og mer samordnet når de har fått utarbeidet en plan for det forebyggende arbeidet i kommunen.

Vi ser at begrepet tidlig innsats brukes i mange sammenhenger, det etterlyses i bl.a. spørreundersøkelsen hva målsettingen om Tidlig innsats i Trysil kommune innebærer. Vi mener at det trengs nærmere avklaringer av hva som ligger konkret i målsettingen om tidlig innsats for alle som arbeider med barn og unge i kommunen.

Vår vurdering er at revisjonskriteriet er delvis etterlevd.

[Kriteriet 1.1](#)

Kommunen må ha et overordnet fokus på tidlig innsats i et forebyggende perspektiv.

7.3.1.2 Vurdering av revisjonskriteriet 1.2 – Tverrfaglig arbeid med tidlig innsats

Det har i de senere år blitt trukket fram hvor viktig det er med tverrfaglig samarbeid til beste for barna. Dette har også kommet til uttrykk i lovendringene i en del av velferdslovene i den siste tida.

I Trysil kommune ser vi at organiseringen av en egen sektor for oppvekst gir grunnlag for bedre samarbeid og samordning av ressursene for å løse oppgaver på oppvekstområdet, eks. vis krav i opplæringsloven og barnevernloven.

Helsestasjonen og barnehagene bør ha skriftlige samarbeidsavtaler. Tjenestene bør sørge for gjensidig kunnskap om og avklaringer av roller i samarbeidet. En måte å organisere samarbeidet på kan være gjennom Familiens hus, som er opprettet i mange kommuner, jf. Helsedirektoratets hjemmesider. Det er etablert Tverrfaglige team i kommunen, de jobbet tett sammen spesielt under pandemien, men har fortsatt med team-jobbingen også etter pandemien. Det tverrfaglige arbeidet vil bli ytterligere styrket når kommunen har fått utarbeidet en plan for forebyggende innsats.

Det vil bli mer «trøkk» på tverrfaglig samarbeid når oppvekstsektoren har fått revidert oppvekstplanen/programmet og tiltakene i plan for kompetanseutviklingen blir utviklet mer til bruk i sektoren. Vi vurderer at kommunen er godt i gang, men at de har et stykke igjen til før de har fått til et forsvarlig tverrfaglig samarbeid om tidlig innsats.

Vår vurdering er at revisjonskriteriet er delvis etterlevd.

[Kriteriet 1.2](#)

Kommunen må legge til rette for at det tverrfaglige arbeidet med tidlig innsats i barnehagene og skolene blir samordnet og koordinert på best mulig måte

7.3.1.3 *Vurdering av revisjonskriteriet 1.3 – God overgang fra barnehage til skole*

Vi har fått vite at rutinene for overgangen fra barnehage til skole er godt kjent og brukes i både barnehager og skoler. Barnehagene og spesielt skolene har et opplegg for skolestarterne med fadderordning, skolebesøk og diverse aktiviteter. Hovedmålsettingen her er at barna og foreldrene skal oppleve overgangen til skole som trygg og forutsigbar.

Det ble bekreftet både i intervjuer og spørreundersøkelsene at rutinene for å sikre barna en god overgang fra barnehagen til skolen, i hovedsak blir fulgt.

Vår vurdering er at revisjonskriteriet er etterlevd.

Kriteriet 1.3

Trysil kommune skal ha utarbeidet rutiner for å sikre gode overganger for barna fra barnehage til skole.

7.3.2 Barnehagenes arbeid med tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid og samordning

7.3.2.1 *Vurdering av revisjonskriteriet 1.4 – Fokus på tidlig innsats*

Trysil kommune har som tidligere nevnt et eget satsingsområde for språk og kommunikasjon i barnehageplanen. I spørreundersøkelsen svarer de ansatte at de arbeider aktivt med språklig utvikling for barna i barnehagen. Og at de ansatte diskuterer bekymringer hvis de har det for den språklige utviklingen for noen av barna. Dette gjelder også oppfølgingen av relasjoner og sosial kompetanse for barna. Vi ser at skjemaet for hvordan barnet har det i barnehagen er en viktig kilde til informasjon for arbeidet med forebygging og tidlig innsats. Gjennomføringene og kartlegginger av fysisk og psykisk utvikling for det enkelte barn gjennom 4-års undersøkelsen som Helsestasjonen har i barnehagen viser også at det er fokus på tidlig innsats.

Den siste 4-års undersøkelsen fra Helsestasjonen for 2022 viser at den språklige utviklingen for barna er bedret de siste årene. Det tyder på at satsingen og innsatsen på dette feltet i barnehagen har gitt resultater. Vi registrerer at det er signaler fra ansatte i spørreundersøkelsen om at de ønsker enda mer kompetanse om hvordan det skal arbeides med tidlig innsats i barnehagen.

Vår vurdering er at revisjonskriteriet er etterlevd.

Kriteriet 1.4

Barnehagene må ha fokus på tidlig innsats i et forebyggende perspektiv

7.3.2.2 Vurdering av revisjonskriteriet 1.5 – Systematiske observasjoner

De ansatte i barnehagene har i sitt arbeid oppgaver og ansvar for å følge opp barna på ulike måter. Det er snakk om å gi omsorg og stell, legge til rette for barns utvikling på en god og hensiktsmessig måte og i tillegg følge med på det enkelte barns utvikling. Det innebærer at de blir godt kjent med barna og følger med på deres modning, sosialisering og utvikling. Vi har fått vite at barnehagene bruker skjemaet for kartlegging av barnas trivsel og opplevelse av å være i barnehagen. Helsestasjonen har som tidligere nevnt 4 års-undersøkelsene i barnehagen, dette innebærer faste sjekkpunkter for barnets utvikling på flere områder. Samtalene med foreldrene bidrar også til mer informasjon om barnets situasjon, utvikling og mulige bekymringer/utfordringer.

Vår vurdering er at de ansatte i barnehagene jevnt over observerer og følger med på hvordan barna utvikler seg motorisk, språklig og i lek med andre barn. Dette er en viktig del av deres daglige arbeidsoppgaver. Det kom også fram i spørreundersøkelsen at de ansatte diskuterer eventuelle bekymringer med nærmeste leder og/eller kollegaer i ulike settinger. I forhold til hvor systematisk dette arbeidet er, ser vi ellers at noe dekkes med innhenting av informasjon i skjema og noe i 4 års undersøkelsen.

Vår vurdering er at revisjonskriteriet er etterlevd.

Kriteriet 1.5

Barnehagene må arbeide systematiske med observasjoner og vurderinger av barnas språklige, motoriske og sosiale utvikling

7.3.2.3 Vurdering av revisjonskriteriet 1.6 – Kompetanse om observasjoner

I barnehagelærerutdanningen lærer studentene hvor viktig det er å observere og følge opp barna i ulike situasjoner. Dette er grunnleggende og viktig kompetanse for å kunne gjøre en god jobb i barnehagen. Data fra spørreundersøkelsen har gitt noe informasjon om kompetansen til de ansatte i barnehagen når det gjelder å observere barns lek og hverdag i barnehagen. Størsteparten av de ansatte anser selv at de har erfaring og god kompetanse når det gjelder å se barna i barnehagen og hva de har behov for.

Det kom fram synspunkter fra ansatte i spørreskjemaet om at barnehagene må jobbe mer med aktuell kursing i ulike temaer, bl.a. innholdet i rammeplan og pedagogisk barnesyn. Det er for store individuelle forskjeller på hvordan de voksne møter barna og deres behov. Det uttrykkes også behov blant ansatte for mer faglig påfyll når det gjelder blant annet observasjoner av barna i barnehagen.

Vår vurdering er at revisjonskriteriet er etterlevd.

Kriteriet 1.6

Barnehagenes ansatte bør ha kompetanse om observasjoner og vurderinger av barn

7.3.2.4 Vurdering av revisjonskriteriet 1.7 – Samarbeid med barnas foreldre

Kommunen har et etablert system for felles foreldremøter og samtaler med foreldrene med eget skjema for slike samtaler. Vi fikk opplyst i intervjuer at det jevnlig er felles foreldremøter og det gjennomføres foreldresamtaler for det enkelte barn to ganger i året i barnehagen. Det er også daglig

kommunikasjon og samarbeid mellom de ansatte i barnehagen og foreldrene ifm. levering og henting av barn.

På 4-års undersøkelsen i barnehagene som Helsestasjonen gjennomfører, har de samtaler og samarbeid med foreldrene om ulike forhold knyttet til barnet. Det innhentes skriftlig samtykke fra foreldrene hvis barnehagen deler opplysninger om barnet med andre kommunale enheter som PPT, barnevernet eller andre hjelpetjenester. Det er et økt fokus på barnets beste og for å ivareta det forutsettes det et godt samarbeidet med foreldrene som ivaretar barnets interesser. Vår vurdering er at barnehagene har rutiner for samarbeid med foreldrene og at disse brukes.

Vår vurdering er at revisjonskriteriet er etterlevd.

Kriteriet 1.7

Barnehagene bør sikre at de har et system/rutiner for samarbeid med barnas foreldre

7.3.2.5 Vurdering av revisjonskriteriet 1.8 - Årsplan for barnehagene

Trysil kommune har en felles årsplan for barnehagene i kommunen, den ble sist revidert 08.11.2022. I tillegg til årsplanen skal den enkelte barnehagen utarbeide planer for kortere og lengre tidsrom og for ulike barnegrupper etter behov. Revisjonens vurdering er at kommunen har en solid og gjennomarbeidet årsplan som blant annet bygger på fagområder/målsettinger i Rammeplanen fra 2018.

Vår vurdering er at dette revisjonskriteriet er etterlevd.

Kriteriet 1.8

Det bør foreligge en årsplan/virksomhetsplan for barnehagene som bygger på føringene i Rammeplan for barnehager

7.3.2.6 Vurdering av revisjonskriteriet 1.9 – Samarbeid med PPT

Det følger av veileder for spesialpedagogisk hjelp fra Utdanningsdirektoratet at PPT skal samarbeide med barnehagene om veiledning om tidlig innsats og forebygging. De er sakkyndige fagpersoner som skal gi råd og veiledning til barnehage og foreldre for å hjelpe barna best mulig i utviklingen.

De kommunale barnehagene i Trysil samarbeider med PPT både på systemisk/organisatorisk nivå og når det gjelder utredninger og undersøkelser av enkeltbarn. Dette fikk vi bekreftet både i intervjuer og i spørreundersøkelsen. Data fra spørreundersøkelsen viste at hvis de ansatte i barnehagen har bekymringer for et barns utvikling som de ikke får løst i barnehagen, så søker barnehagene ofte kontakt med PPT for råd og veiledning. Ifølge PPT hender det også at de har såkalte førdrøftinger vedrørende barn som det er bekymringer for. Ut fra intervjuer og spørreskjema ser vi at barnehagene har samarbeid og flere typer kontakt med PPT for å få støtte til individuelle kartlegginger av barn eller til organisatoriske/systemiske utfordringer i barnehagen.

Vår vurdering er at dette kriteriet er etterlevd.

Kriteriet 1.9

Barnehagene må ha etablert samarbeid med PPT for å få støtte til systemiske og individuelle kartlegginger/utredninger av barn med utfordringer/problemer.

7.3.2.7 Vurdering av revisjonskriteriet 1.10 – Tiltak for å redusere utfordringer/problemer

Barnehagen har kontakt med PPT i tilfeller der det er behov for bistand fra logoped til barn som har utfordringer med uttale og språk, det gjelder også for å få bistand fra audiograf for vurdering av hørsel. Det kan også være behov for at barnet får sjekket synet hos en optiker eller øyelege, dette vil være konkrete tiltak som kan føre til at barnet får riktig hjelp ift. språk, hørsel eller syn.

Det kan også være andre utfordringer/problemer hvor det er behov for støtte/tiltak fra PPT, helsestasjonen eller barnevernet. Da vil barn, foreldre og ansatte få nødvendig veiledning og råd for enkeltbarn med utfordringer. Dette dreier seg om fasen før det eventuelt vurderes henvisning til PPT og før det fattes vedtak om spesialpedagogisk hjelp. Vi har oppfattet at det da kan være tiltak og tilrettelegginger for enkeltbarn eller grupper av barn som er aktuelt. Dette kan også være råd om, og forslag til tiltak som går ut på ulike tilpassede og/eller pedagogiske arbeidsmåter som kan brukes i barnehagen. Et eksempel kan være å bruke metoden «Tegn for tale» for enkelte barn som har sen språkutvikling/hørselsvansker, det har vist seg nyttig for noen barn.

Vår vurdering er at dette kriteriet er etterlevd.

Kriteriet 1.10

Barnehagen må sørge for at det blir satt inn aktuelle tiltak som kan redusere utfordringer/problemer for barna (evt. hente støtte/samarbeid med PPT, Helsestasjon eller andre enheter)

7.3.3 Skolenes arbeid med tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid og samordning

7.3.3.1 Vurdering av revisjonskriteriet 1.11 – Fokus på tidlig innsats

Data fra intervjuer og spørreundersøkelsen viser at det arbeides med forebygging og tidlig innsats på skolene på flere måter, både sosialt og faglig.

Overgangen fra barnehage til skole kan også ses på som en form for forebyggende tiltak. Det er viktig å sørge for en god og trygg skolestart for elevene, redusere utfordringene og spenningen som enkelte barn kan ha i forbindelse med skolestart. Enkelte barn er mer «skolemodne» enn andre og håndterer denne overgangen bedre. Vår vurdering er at Foreldreskole/Kick off for foreldrene til 1. klassinger er positive tiltak for å skape god overgang til skolen og godt skolemiljø.

Det er også føringer/rutiner i Planen for trygt og godt skolemiljø som skal bidra til at skolen arbeider systematisk for at skolemiljøet oppleves som trygt og godt for alle elevene. Vi registrere at skolene i arbeidet med utvikling av sosial kompetanse og relasjoner for elevene bruker ulike verktøy som programmet «Zippys venner» på 1. trinn, og «Passport» for 5.trinn. Disse programmene gjennomføres for at elevene skal få økt sosial kompetanse og bli tryggere på medelever og lærer og bidra til trygt og godt skolemiljø. Dette arbeidet med relasjonsbygging for elevene er spesielt viktig i starten av skoleløpet.

Informasjon fra intervjuer viser at skolene i tillegg til fokus på trygt skolemiljø også er opptatt av at elevene skal ha faglig utvikling. Mye av opplæringen de første årene dreier seg om språklig utvikling og leseferdigheter, da det er grunnleggende viktig for videre læring og utvikling.

Vår vurdering er at dette revisjonskriteriet er etterlevd.

Kriteriet 1.11

Skolene må ha fokus på tidlig innsats i et forebyggende perspektiv

7.3.3.2 Vurdering av revisjonskriteriet 1.12 – Systematisk oppfølging

Lærere har mange måter å følge opp elever på. Underveisvurderinger for elevene i fag skal brukes til å vurdere om elevene har tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Elevene skal delta i vurderingen av eget arbeid og reflektere over egen læring og faglige utvikling, de skal forstå hva de skal lære og hva som blir forventet av dem, de skal få vite hva de mestrer og de skal få råd om hvordan de kan arbeide videre for å øke kompetansen sin.

I spørreundersøkelsen svarer 75 % av de spurte at skolen har rutiner for å observere og vurdere elevenes språklige utvikling, og at de observerer og vurderer elevene på dette området. Dette oppfatter vi som lærernes underveisvurdering av elevene i praksis.

Innbygda skole har et samarbeid med SEPU på Høgskolen i Innlandet om utvikling av pedagogisk analyse for å klare å finne gode tiltak til elevene.

I dette prosjektet har de også arbeidet med systematisk observasjon av elever og skolevandring for å se nærmere på hva det er som gjør at elever lærer. Vi antar at erfaringene fra dette prosjektet blir delt med andre skoler i kommunen

Vår vurdering er at dette revisjonskriteriet er etterlevd.

Kriteriet 1.12

Skolene må arbeide systematisk i oppfølgingen av elevenes utvikling og modning når det gjelder lesing, skriving og regning.

7.3.3.3 Vurdering av revisjonskriteriet 1.13 - Rutiner for kartlegging m.m.

Skjema for «slik har jeg det» brukes før elev- og utviklingssamtaler for å gi lærerne informasjon om ulike sider/forhold ved elevens skolehverdag. Det er spørsmål både om faglige og sosiale forhold for eleven. Det som eleven har skrevet blir gjennomgått i en elevsamtale mellom lærer og elev, slik at det kan utdypes noe mer hva eleven har svart. Elevens tilbakemeldinger og lærernes vurderinger vil også være punkter som lærer og foreldre snakker om i foreldresamtaler som dreier seg om elevens utvikling.

Vurderingspraksisen på skolen innebærer også at lærerne kartlegger og følger med på elevenes utvikling når det gjelder grunnleggende ferdigheter som lesing, skriving og regning. Det kom fram i intervju at Innbygda skole har team med lærere på de ulike trinnene som sammen følger opp

elevenes utvikling. Vi vurderer det som positivt at det arbeides i team og at er flere lærere som kan se den enkelte elev og som er med og vurderer elevens utvikling og behovet for tilpasset opplæring.

Funn fra spørreundersøkelsen viser at flere av lærerne (50%) ikke var enige i at skolen fulgte opp elever som henger etter i lesing, skriving eller regning med egnede tiltak for tilrettelegging og oppfølging. Det ble også etterlyst at skolen må sette inn tiltak tidligere enn hvordan tidlig innsats/intensiv opplæring blir satt inn nå. Vi fikk informasjon om at skolen har gode planer og intensjoner, men det mangler personal til å gjennomføre tiltakene.

Vår vurdering er at dette revisjonskriteriet er delvis etterlevd.

Kriteriet 1.13

Skolene må ha rutiner/opplegg for å oppdage, kartlegge og følge opp elever på 1.-4. trinn som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning

7.3.3.4 Vurdering av revisjonskriteriet 1.14 - Kartleggingsprøver¹⁹

Fra intervju har vi fått opplyst at skolene i Trysil gjennomfører digitale kartleggingsprøver for elevene slik Utdanningsdirektoratet krever. Resultatene fra disse prøvene gjennomgås for å se hvordan elevene ligger an. Hvis det viser seg at en elev henger etter i lesing, skriving eller regning skal skolen vurdere nærmere hva som bør gjøres videre for denne eleven.

I intervju fikk vi vite at skolene følger opp kartleggingsprøvene for å se hvordan elevenes faglige utvikling er. Og om det kan være aktuelt med tilrettelagt opplæring/intensiv opplæring med f.eks. lesekurs eller annet opplegg for å styrke elevens læring for en kortere periode.

Vår vurdering er at dette revisjonskriteriet er etterlevd.

Kriteriet 1.14

Skolene bør jevnlig gjennomføre relevante kartleggingsprøver, og resultatene fra prøvene bør analyseres for å følge med på elevenes utvikling

Tverrfaglig samarbeid og samordning

7.3.3.5 Vurdering av revisjonskriteriet 1.15 – Behov for intensiv opplæring

Resultater etter kartleggingsprøver og løpende vurdering vil være sentralt for vurderingen av om elever trenger noe intensiv opplæring i fag. Dette er spørsmål/bekymringer som tas opp i klasseteam og avdelingsmøter. Spørsmålene som stilles er om det er grunn til bekymring for den faglige utviklingen til elevene og hva som i så fall bør gjøres videre. Vil det kunne avhjelpes med noe mer tilpasset undervisning, noen ekstra øvelser på skolen eller i lekse, intensivt lesekurs eller annet opplegg.

¹⁹ Digitale kartleggingsprøver (informasjon hentet fra Udirs hjemmesider)

Vår vurdering er at skolen og lærerne stort sett tar opp bekymringer for elevers faglige utvikling og om det er behov for noe ekstra tilpasninger, repetisjoner eller annen type opplæring. Målet om å knekke lesekode er sentralt og det brukes en del tid og ressurser på dette. Noen ganger er det små endringer som løser utfordringen, mens det i andre tilfeller må settes inn større og mer intensive tiltak og tilpasninger. I opplæringsloven er det beskrevet hva skolen må gjøre hvis en elev står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning. Da skal skolen sørge for at eleven raskt får egnet intensiv opplæring slik at eleven holder tritt med det faglige nivået. Lesing, skriving og regning er den viktigste basiskunnskapen for å klare å gjennomføre et skoleløp, og det er viktig at disse ferdighetene er på plass så tidlig som mulig.

Vi har lite dokumentasjon som viser hvilke vurderinger/rutiner skolene har for å bestemme at en elev skal få intensiv opplæring i lesing, skriving eller regning og når slik intensiv opplæring skal settes inn. Det kom fram synspunkter i intervju og spørreundersøkelse om at ressursene til tidlig innsats/ intensiv opplæring må settes inn tidligere og mer systematisk. Systematikk innebærer blant annet at nytteverdien av intensivopplæringen for eleven evalueres.

Det er også egne Tidlig innsats lærere på noen skoler, disse er en ressurs for skolen og kan være med å bidra til at elever får tilrettelagt opplæring/intensiv opplæring som fungerer

Vår vurdering er at revisjonskriteriet er delvis etterlevd.

Kriteriet 1.15

Ved bekymring for faglig utvikling må skolene vurdere om disse elevene trenger intensiv opplæring for å oppnå forventet progresjon, og hvordan denne opplæringen bør legges opp

7.3.3.6 Vurdering av revisjonskriteriet 1.16 – Oppfølging av elevers sosiale kompetanse/relasjoner

Bekymringer for en elevs sosiale relasjoner og inkludering blir fulgt opp av skolens ansatte, nesten 100% i spørreundersøkelsen svarte at de var enige i det. På Innbygda skole ble det sagt i intervju at de arbeider en del med at elevene får muligheter for å utvikle sosiale kompetanse og relasjoner med medelever. Dette skjer bl.a. ved bruk av tidligere nevnt ulike verktøy for sosialt samspill og relasjoner. Vi registrerer at Håndbok i sosial kompetanse brukes av lærerne og ledelsen på skolen som et hjelpemiddel for å følge opp at elevene har et trygt og godt skolemiljø.

Skolemiljøet er en viktig oppgave for skolen som de må jobbe aktiv med hele skoleåret. Det er større bevissthet rundt aktivitetsplikten som skolen har for å sikre skolemiljøet for alle elevene, jf. plan for godt og trygt skolemiljø. Vårt inntrykk er at det på skolene og i Trysil kommune er fokus på hvor sentralt det er å arbeide forebyggende for et godt og trygt skolemiljø for å unngå at det er elever som faller utenfor, sikre at alle blir inkludert så godt som mulig.

Vår vurdering er at dette revisjonskriteriet er etterlevd.

Kriteriet 1.16

Skolene skal også følge opp elevene når det gjelder utvikling av sosial kompetanse/ relasjoner, inkludering og trygt og godt skolemiljø²⁰

7.3.3.7 Vurdering av revisjonskriteriet 1.17 – Kontakt med PPT

PP-tjenesten skal samarbeide med skoler om tidlig innsats og forebygging, tjenesten skal gi generell støtte til god faglig og sosial utvikling for barn og elever. Ifølge hoveddelen av de vi intervjuet så kontakter skolen PPT når de anser det for nødvendig.

Hensikten med denne kontakten er å diskutere bekymringer for elever, få råd og veiledning for enkeltelever eller grupper av elever eller for å henvise elever til utredning av utfordringer/problemer hos PPT.

I intervjuet med lederen for PPT fikk vi vite at de noen ganger har såkalte førdrøftinger med skolene når de gjelder enkeltelever. Disse førdrøftingene kan resultere i at det blir funnet løsninger på skolen for eleven eller det kan ende med at eleven henvises til PPT for videre utredning og vurdering av om det kan være aktuelt med spesialundervisning.

Vår vurdering er at dette revisjonskriteriet er etterlevd.

Kriteriet 1.17

Skolene bør kontakte PPT for utredning av eleven når det anses for nødvendig

7.3.3.8 Vurdering av revisjonskriteriet 1.18 – Kontakt og samarbeid

På grunnlag av den informasjonen vi har fått i prosjektet ser vi at skolene og de øvrige tjenestene har en del kontakt med hverandre. Det er mest kontakt og samarbeid med PPT for skolene, noe som er naturlig, da de har den spesialped. kompetansen som trengs for å få kartlagt/utredet elevene mer. Etter vår vurdering er målsetting i plan for kompetanseutvikling om at kommunen skal ha inkluderende pedagogiske støttesystem med bl.a. PPT for å bistå skolene og barnehagene viktig.

Helsesykepleier er tilgjengelig 4 dager i uken for elevene på skolene, hun/han er også i kontakt med lærerne hvis det er bekymringer for enkeltelever/grupper av elever. Barnevernet er til stede på Innbygda skolen ½ dag i uka for å kunne veilede og være en sakkyndig instans som lærerne kan bruke. I det tverrfaglige teamet i sektor oppvekst er det mye kontakt og samarbeid både i møter og i dialog mellom ulike aktører. Dette regner vi med at vil bli ytterligere forsterket når Trysil kommune har fått utarbeidet en plan for forebyggende arbeid, jf. barnevernsreformen.

Vår vurdering er at dette revisjonskriteriet er etterlevd.

Kriteriet 1.18

Skolene bør også ha kontakt og samarbeid med helsestasjon, barnevernet, BUP og andre tjenester for barn med utfordringer/vansker

²⁰ Opplæringsloven kap. 9 A Elevane sitt skolemiljø

8 Problemstilling 2 – Spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning

2. Sikrer kommunen at alle barn med behov for spesialpedagogisk hjelp/spesialundervisning fanges opp tidlig, og gis den hjelpen de har behov for?

8.1 Revisjonskriterier for problemstilling 2

Følgende er en tabell med de kriterier vi har benyttet for å besvare problemstillingen og våre vurderinger av disse. Kriteriene er gjengitt i kortform. For en full utledning av revisjonskriteriene, se [vedlegg A](#). Vurderingene er knyttet til de data som er samlet inn og som blir gjengitt i kapitlene nedenfor. Vi gjør derfor leseren oppmerksom på at vurderingene må sees opp imot de innhentede data i prosjektet.

Spesialpedagogisk hjelp (barnehage)

Kriteriet 2.1

Barnehagen må ha rutiner for å følge opp utviklingen til barn når det gjelder læring/kognitive evner, fysiske og motoriske evner og sosiale kompetanse/relasjoner

Kriteriet 2.2

Barnehagen må ha et system for å vurdere når barnet har så store utfordringer at han/hun har behov for spesialpedagogisk hjelp eller annen type bistand fra helse/barnevern

Kriteriet 2.3

Barnehagen må sikre at foreldrene er involvert i denne prosessen og innhente signert samtykke fra foreldrene før barnet henvises til PPT.

Kriteriet 2.4

Kommunen må også følge opp at barn under opplæringspliktig alder og som ikke går i barnehagen, også vurderes for spesialpedagogisk hjelp.

Spesialundervisning (skole)

Kriteriet 2.5

Skolene må vurdere og eventuelt prøve ut tiltak innenfor det ordinære opplæringstilbudet med sikte på å gi eleven tilfredsstillende utbytte før henvisning/individuell vurdering (sakkyndig vurdering) hos PPT settes i gang.

Kriteriet 2.6

Skolene må vurdere om de skal fatte vedtak om spesialundervisning for eleven basert på sakkyndig vurdering.

Kriteriet 2.7

Skolene må sikre at foreldrene er involvert i denne prosessen og innhente signert samtykke fra foreldrene før eleven henvises til PPT

Kriteriet 2.8

Barnehagene/skolene må ha etablert samarbeid med PPT for å få støtte til systemiske og individuelle kartlegginger/utredninger av barn med utfordringer.

Kriteriet 2.9

Skolene må samarbeide/samordne innsatsen sammen med barnevernet eller helsestasjonen der det er nødvendig

8.2 Innhentet data

8.2.1 Spesialpedagogisk hjelp (barnehage)

Dokumentasjon

I barnehageplanen til Trysil kommune er samarbeidet mellom hjem og barnehage og foresattes rett til medvirkning, beskrevet i et eget punk. Det er spesifisert at samarbeidet mellom barnehagen og de foresatte alltid skal ha barnets beste som mål og at de har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling. Som vedlegg til barnehageplanen ligger det også med et samtykkeskjema for tverrfaglig samarbeid om barnet.

Kommunen har egne rutinebeskrivelser for spesialpedagogisk hjelp eller støtte som viser til at hvis et barn har spesielle utfordringer kan han eller hun ha rett til spesialpedagogisk hjelp. Slik hjelp kan for eksempel være spesiell trening, stimulering eller støtte til de som arbeider i barnehagen. Den spesialpedagogiske hjelpen skal være tilpasset behovet til det aktuelle barnet. Det følger videre av rutinen at foreldrene alltid skal få tilbud om rådgivning. Hvis foreldrene er bekymret for utviklingen til barnet sitt, kan kommunen og PPT vurdere og veilede om hva barnet trenger. Før barnet får spesialpedagogisk hjelp, må det fattes et enkeltvedtak i kommunen. I Trysil kommune er det rådgiver for barnehage som har denne vedtaksmyndigheten.

For noen barn med særskilte behov, spesielt helsemessige, blir det fattet vedtak etter helselovgivningen hvor det er krav om individuell plan, koordinator, ansvarsgrupper m.m. Disse barna kan ha rettigheter etter både barnehageloven og kommunal helse- og omsorgstjenestelov.

Gjennomgang av saker med vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

For å få et bedre forståelse og innblikk i kommunens arbeid og praksis for spesialpedagogisk hjelp for barn i barnehager har vi fått tilgang til fire enkeltsaker på dette området som vi har gjennomgått og som vi har fått tilleggsopplysninger om. De sakene vi gjennomgikk inneholdt sakkyndig vurdering fra PPT, enkeltvedtak om spesialpedagogisk hjelp, årsrapport fra barnehagen, forhåndsvarsel om vedtak, samtykkeskjema og noen e-poster.

I denne dokumentasjonen kommer det fram hvilke bekymringer som barnehage og/eller foreldre har for barnet og hvilke utfordringer/problemer barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp til. Det kan eksempelvis være språklige utfordringer, alvorlige medfødte vansker/handikap, samspill med andre barn eller andre utfordringer. Noen av disse utfordringene som barna har kan være medfødte, andre problemer dukker opp ettersom barnet blir eldre.

De ansatte i barnehagene observerer barna hver dag og følger med på barnas utvikling. I tillegg har Helsestasjonen fokus på spesielt fysisk og psykisk utvikling hos barna. Barnehagene har rutiner for å følge opp utviklingen til barn når det gjelder læring, fysiske og motoriske evner og sosiale kompetanse/relasjoner. I tillegg til skrevne rutiner bruker barnehagene og de ansatte sine egen kompetanse som bygger på erfaring, utdanning og annet. Barnehagene har flere skjemaer som brukes for å starte prosessen med å utrede om et barn har så store utfordringer at han/hun har behov for spesialpedagogisk hjelp eller annen type bistand fra helse/barnevern. Dette vil ofte være en prosess hvor barnehagen forsøker med tilpasninger og tiltak for barnet som de kan gjøre i egen barnehage, hvis det gir resultater er det ikke aktuelt med henvisning til PPT. Hvis det er større behov enn hva barnehagen kan klare å løse innenfor sine rammer og med sin kompetanse kan det ende med at det sendes en henvisning til PPT for nærmere utredning av barnet.

Det vises for øvrig til pkt. 7.2.2 med innhentet dokumentasjon om barnehagenes arbeid med tidlig innsats.

Intervjuer

I intervju med kommunalsjefen har vi fått opplyst at kompetanseløftet «Spesialpedagogikk og inkluderende praksis» er en del av regionens kompetanseutviklingsplan 2021-2024. Arbeidet skal styrke kommunen gjennom tilført kompetanse til å endre praksis fra å ta barn ut fra avdeling/elever ut av ordinær undervisningen til å gi inkluderende og tilpasset tilbud i fellesskapet.

Målgruppen for kompetanseløftet er:

- Medarbeidere i barnehage og skole
- Barnehage- og skoleeier
- Medarbeidere i pedagogisk psykologisk tjeneste
- Andre tverrfaglige tjenester i kommuner og fylkeskommuner

Styrer i barnehagen fortalte at det i det daglige i en barnehage skjer mye observasjon av barna i lek, under måltider, i samlingsstund og ellers. De følger med på barnas utvikling kontinuerlig gjennom hele dagen og observerer hvordan barnet fungerer sammen med de andre barna og de voksne i barnehagen. I intervjuene kommer det fram at barnehagene er opptatt av dialog og samarbeid med foreldrene, det skjer i daglig kontakt og i foreldresamtaler Kommunen har et eget samtykkeskjema som barnehagene bruker for å få samtykke fra foreldrene. Slikt samtykke må barnehagen sørge for før de involverer PPT eller andre instanser for vurderinger av barnet og behovet for spesialpedagogisk hjelp.

Vi har fått informasjon om at antall saker om spesialpedagogisk hjelp varierer fra år til år. PPT har tidligere i flere saker tilrådt ganske fast antall timer pedagog og timer barneveileder/assistent. Inntrykket nå er at PPT i tillegg til enkeltbarnet har mer fokus på helheten i barnegruppa og at ressursene blir noe mer fleksibelt utnyttet. Det er en stadig diskusjon om bruken av barneveileder/assistent og hvilken kompetanse disse bør ha.

Det arbeides også med at det spesialpedagogiske skal tas mer inn i det allmennpedagogiske arbeidet i barnehage. Kommunen har pedagogisk forum tre ganger i året for ansatte i barnehagene hvor ulike temaer tas opp.

Kommunen har også ansvar for at barn under opplæringspliktig alder med særlige behov for spesialpedagogisk hjelp og som ikke går i barnehage blir fulgt opp, jf. barnehageloven § 31 første ledd. I intervjuet med rådgiver for barnehage fikk vi vite at kommunen er opptatt av at disse barna også får ivare tatt sitt behov for spesialpedagogisk hjelp selv om de ikke går i barnehagen. Det er noen utfordringer med utveksling av informasjon om hvilke barn som går i barnehage og ikke, og ivaretagelsen av taushetsplikt og personvernbestemmelser. I følge rådgiver har Helsestasjonen en praksis med å ta opp spørsmålet om behovet for spesialpedagogisk hjelp med foreldrene, hvis det er barn som kan ha behov for det. I flere tilfeller har det ført til at barnet starter i en barnehage for å sikre at barnet får den hjelpen det har behov for og rett til. Vi fikk opplyst at det er mer system og bedre muligheter for å få gjennomført spesialpedagogisk hjelp når barnet er i en barnehage. PPT vil som regel være involvert i slike saker, noen ganger er også barnevernet med.

I intervjuet med lederen for PPT fikk vi vite at de har en praksis med såkalte førdrøftinger når det gjelder enkelte barn. Disse møtene gjennomføres på et tidligere stadium i prosessen for at PPT skal få mer informasjon og oversikt over hva som er bekymringene for barnet, hva som er gjennomført av mulige tiltak i barnehagen og hva barnet har behov for av spesialpedagogisk hjelp og støtte. På disse møtene deltar både barnehage, PPT og noen gang foreldrene. Helsestasjonen kan også være involvert i tidlig fase.

Spørreundersøkelsen

I spørreundersøkelsen stilte vi spørsmål om hvordan samarbeidet med foreldrene i barnehagene fungerer. Der kommer det fram at 38% av de spurte svarer at samarbeidet er svært bra og 56% svarer at det er bra, 6% svarer at det er passe bra.

Det ble også stilt spørsmål i hvilken grad barnehagen innhenter samtykke fra foreldrene før PPT foretar en utredning av barnet. Her svarer alle de ansatte i spørreundersøkelsen at slikt samtykke fra foreldrene blir innhentet.

På spørsmålet om det blir fattet vedtak om spesialpedagogisk hjelp hvis sakkyndig vurdering tilrår det, svarer 44% av de ansatte at de er svært enige, 44% svarer at de er noe enig, mens 12% svarer at de er verken enig eller uenig i denne påstanden.

8.2.2 Spesialundervisning (skole)²¹

Skolen må sørge for at elevene på 1.-4. trinn får undervisningsvurdering i skolefagene, slik at skolen fortløpende kan vurdere om elevene får et tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplærings-tilbudet. Skolen skal prøve ut mulige tiltak i den tilrettelagte opplæringen for eleven for om mulig å kunne avhjelpe problemer/utfordringer, jf. Opplæringsloven § 5-4 første ledd: «Skolen skal ha vurdert og eventuelt prøvd ut tiltak innafor det ordinære opplæringsstilbudet med sikte på å gi eleven tilfredsstillende utbytte før det blir gjort sakkunnig vurdering.»

²¹ Veilederen Spesialundervisning fra Udir (11.01.2021)

Dokumentasjon

Gjennomgang av enkeltvedtak om spesialundervisning.

Vi har hatt en gjennomgang av fire saker om spesialundervisning for elever på 1.-4. trinn på Innbygda skole. Denne dokumentasjonsinnhentingen viser at kommunen, PPT, skolen, helse og habiliterings-tjenesten er involvert i disse sakene på ulike måter. Vanlig prosedyre er at skolen henviser eleven til nærmere utredning hos PPT, foreldrene er involvert og har samtykket til dette i eget skjema. Henvisningen til PPT skjer på et eget skjema, skolen må sende med en pedagogisk rapport som sier noe om hvilke utfordringer/problemer den enkelt eleven har. I denne rapporten må skolen også redegjøre for hva de har gjort for å hjelpe eleven, hvilke tiltak og tilpasninger som skolen har gjort for eleven.

Når PPT mottar en henvisning for en elev plikter de å undersøke og utrede saken nærmere. Denne utredningen ender med en sakkyndig vurdering hvor PPT viser til hva de har undersøkt, hvilke tester de har gjennomført med eleven og nærmere kartlegginger. I den sakkyndige vurderingen vil PPT komme med tilrådinger om spesialundervisning, noen ganger vil de ikke tilråde det, da de anser at elevens utfordringer kan ivaretas på skolen med visse tilpasninger/tiltak. Vi ser at barnets stemme via foreldrene og barnets beste er vurdert i sakene.

Det er rektor på skolen som fatter enkeltvedtak om spesialundervisning. Vi ser at vedtakene i stor grad følger tilrådingene i den sakkyndige vurderingen fra PPT. Det gjelder tilrådinger om innhold, omfang, organisering, kompetanse og varighet. Vedtakene kan også delvis bygge på sakkyndige vurderinger fra ulike helseinstanser, habiliteringstjenesten m.fl. De vedtakene vi har gjennomgått viser elever som har svært ulike behov ift. opplegg for spesialundervisning, det gjelder typisk omfang, organisering og kompetanse. Det viser antall timer med pedagogisk ressurs og ressurs til elevveileder/assistent. To av elevene har stort behov for assistanse nesten hele dagen, mens de to andre elevene har begrenset timer til spesialpedagogisk opplegg knyttet til fag dekket med tolærer i klassa.

Vi har observert at de to elevene med stor behov for spesialundervisning allerede i barnehagen ble vurdert av PPT og fikk spesialpedagogisk hjelp der. Mens de to andre elevene ble henvist til PPT pga. faglige og språklige utfordringer på 3. og 4. trinn og det ble da fattet vedtak om spesialundervisning.

Intervjuer

I intervjuet med kommunalsjefen for oppvekst sa hun at utfordringen med den tradisjonelle formen for tilråding av spesialundervisning og utøvelse av undervisningen, en til en eller i liten gruppe, er at det blir fokus på antall timer (kvantitet) i stedet for kvalitet. PPT sine sakkyndige vurderinger gir gode råd for tiltak som bør iverksette, men tradisjonelt har det blitt mest fokus på antall timer de tilråder. Målet er at en skal bli best mulig på å se det allmennpedagogiske og spesialpedagogiske tilbudet i sammenheng slik at praksis tar utgangspunkt i inkludering, ifølge kommunalsjefen.

Innbygda skole har flere elever med vedtak om spesialundervisning, det er også noen elever som har omfattende vedtak (organisering og timer) om spesialundervisning. Det er 27 elever som har assistentressurs, noen elever deler assistent. Rektor ved Innbygda skole har fokus på at skolen må utvikle pedagogikken for å få bedre vurderinger av alle elevene og spesielt de elevene som sliter

faglig og som ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Skolen har bl.a. sett på om det finnes «opprettholdende faktorer» for enkelte elever som forklarer hvorfor de har problemer på skolen.

Det arbeides på skolen med å forsøke å snu ressursbruken fra spesialundervisning til enda mer tilrettelagt undervisning, kompetansen og organiseringen av undervisningen er viktige faktorer. Rektor opplever at skolen har god grunnbemanning. Innbygda skole har som tidligere nevnt i rapporten et samarbeid med SEPU på Høgskolen i Innlandet om utvikling av pedagogisk analyse for å klare å finne gode tiltak til elevene. I dette prosjektet har de også arbeidet med systematisk observasjon av elever og skolevandring for å se nærmere på hva det er som gjør at elever lærer.

Det er også viktig at skolen følger opp elever som har fravær og finne tiltak for å hindre at elever som ikke kommer på skolen utvikler skolevegring. Rektor gir uttrykk for at skolen må jobbe enda tettere ift. minoritetsspråklige elever som har noen ekstra utfordringer både når det gjelder å lære norsk og å oppleve at de er inkludert i klassen. Han mener at fokus på tidlig innsats og pedagogisk utvikling går hånd i hånd.

PPT-lederen fortalte at de har en praksis med såkalte førdrøftinger på skolen også hvor de drøfter elever som har utfordringer, jf. barnehage. De tar opp hva som bør være med i en pedagogisk rapport og hvilke tiltak skolen har forsøkt for eleven og effekten av tiltakene. PPT vurderer elevens læringsutbytte og en del andre momenter før de skriver sakkyndig vurdering. PPT er opptatt av å involverer foreldrene i prosessen før og underveis mens sakkyndig vurdering skrives og enkeltvedtak om SU fattes. Det er foreldrene som kjenner barnet best. Det er alltid tilbakemeldingsmøter med foreldrene før sakkyndig vurdering ferdigstilles ifølge PPT-lederen.

PPT er med i Tidlig innsats teamet sammen med Helsestasjonen og enhet Helse som består av familierapeut og psykiatrisk sykepleier. I dette teamet jobbes det tverrfaglig og med mål om å hjelpe barn og elever så tidlig som mulig med utfordringer/problemer som de har. Det jobbes også på systemnivå for at de skal få brukt tid og ressurser best mulig. PPT bruker også en del tid på å observere i klasser/grupper og enkeltelever for å finne ut hvilke tiltaksom trengs på den enkelte skole og for den enkelte elev. De har også med ansatte i tverrfaglige team spesielt sammen med Helsestasjonen for å følge opp og vurdere ulike problemer/utfordringer.

Spørreundersøkelse

Det ble stilt spørsmål om hvor enig eller uenig de ansatte på skolene var i tre påstander om spesialundervisning på skolen sin. Spørsmål 1 var om i hvilken grad skolen henviser eleven til utredning hos PPT hvis intensiv opplæring/ekstra tiltak ikke gir eleven den hjelpen han/hun har behov for. Av de ansatte som svarte var 67% svært enig og 33% noe enig i denne påstanden. Det ble også spurt om skolen innhenter samtykke fra foreldrene ved spørsmål om henvisning til PPT og for spesialundervisning. 92% av de som svarte bekreftet at skolen innhenter skriftlig samtykke, mens 8% ikke var enig i det.

Det siste spørsmålet dreier seg om skolens praksis når det gjelder enkeltvedtak om spesialundervisning. Påstanden var at hvis skolen fatter enkeltvedtak om spesialundervisning for en elev legges det stor vekt på sakkyndig vurdering fra PPT. Svarene viser at 90% var svært eller noe enig i at skolen legger stor vekt på sakkyndig vurdering fra PPT.

8.3 Revisors vurdering

8.3.1 Spesialpedagogisk hjelp

8.3.1.1 *Vurdering av revisjonskriteriet 2.1- Rutiner for å følge opp utviklingen*

De ansatte i barnehagene følger med på/har vurderinger av barn i ulike aktiviteter som lek, spising/mat, sosiale settinger/relasjoner og ellers andre situasjoner. De har jevnlige møter hvor ulike forhold tas opp, bl.a. bekymringer for utviklingen for enkeltbarn

Barnehagene har noen skriftlige rutiner for å følge med på barna. Av rutinene vi har kartlagt er 4 års undersøkelsen²² i regi av Helsestasjonen sentral, den gjennomføres i hovedsak i barnehagene i Trysil. Det er i tillegg et eget skjema i barnehagene for hvordan barnet har det, som barnet selv svarer på.

Etter vår gjennomgang av dokumentasjon, intervjuer og spørreskjemaer for revisjonskriteriet 1.5 under problemstilling 1 er vår vurdering at det gjelder tilsvarende for dette revisjonskriteriet under problemstilling 2. Barnehagene har både skriftlige og ikke skriftlige rutiner for å følge opp utviklingen for barna.

Vår vurdering er at revisjonskriteriet er etterlevd.

Kriterie 2.1

Barnehagen må ha rutiner for å følge opp utviklingen til barn når det gjelder læring/kognitive evner, fysiske og motoriske evner og sosiale kompetanse/relasjoner

8.3.1.2 *Vurdering av revisjonskriteriet 2.2 – System for vurdering*

Vi har fått informasjon om at barnehagene og PPT har samtaler, møter og ellers annen kontakt hvis det er bekymringer for et barns utvikling. Det kan være ulike utfordringer som kan føre til bekymringer for et barn. Vi observerer at i skjemaet for henvisning til PPT skriver barnehagen grunnen for henvisning av barnet, det kan eksempelvis være språkvansker, atferdsvansker, sosiale utfordringer, problemer med hørsel eller syn eller andre problemer.

Vårt inntrykk er at barnehagene trekker seg langt i å hjelpe barna med ulike utfordringer, men at det går en grense for hva som kan løses i barnehagen. Det vil da ofte være behov for ekstern kompetanse som kan komme med faglige råd for at barnet skal få hjelp med disse utfordringene/problemene.

Vår vurdering er at revisjonskriteriet er etterlevd.

Kriteriet 2.2

Barnehagen må ha et system for å vurdere når barnet har så store utfordringer at han/hun har behov for spesialpedagogisk hjelp eller annen type bistand fra helse/barnevern

²² Jf. pkt. 7.2.2 Intervjudata

8.3.1.3 Vurdering av revisjonskriteriet 2.3 – Samtykke og involvering av foreldre

Barnehagene må sørge for å innhente skriftlig samtykke fra foreldrene før barnet henvises til utredning hos PPT. For å få til et så godt samarbeid som mulig med foreldrene er det svært viktig at de involveres tidlig i prosessen med å utrede nærmere hva som er utfordringene for barnet og hva som kan gjøres videre for å hjelpe barnet.

Vi ser at det noen ganger kan være anonyme drøftinger tidlig i prosessen for et barn eller en gruppe av barn i barnehagen hvor det må avklares hva slags veiledning, bistand eller tiltak som kan være aktuelle. Det vil kunne være vanskelig med anonyme drøftinger i mindre barnehager, samtykke fra foreldrene er ryddig. I intervjuene kom det fram at skjema for samtykke som hovedregel blir fylt ut av foreldrene.

Vår vurdering er at revisjonskriteriet er etterlevd.

Kriteriet 2.3

Barnehagen må sikre at foreldrene er involvert i denne prosessen og innhente signert samtykke fra foreldrene før barnet henvises til PPT

8.3.1.4 Vurdering av revisjonskriteriet 2.4 – Barn under opplæringspliktig alder og som ikke går i barnehage

Det viser seg som regel å være Helsestasjonen som har informasjon om barn som kan trenge spesialpedagogisk hjelp og som ikke går i barnehagen. De har en del informasjon om barnet, da de følger barna tett med vaksiner, faste undersøkelser og oppfølging i alderen 0-6 år.

Situasjonen og eventuelle bekymringer for disse barna vil kunne være tema i tverrfaglige samarbeidsmøter med PPT, barnevern, barnehage og helse. I Trysil har tiltaket for å bistå disse barna vært å snakke med foreldrene om muligheten for å skaffe de en plass i barnehage.

Vår vurdering er at kommunen også følger med på om det er barn under skolepliktig alder som kan ha behov for spesialpedagogisk hjelp. Og at de følger opp disse barna på ulike måter med veiledning og informasjon om f.eks. at kommunen har ordninger for redusert foreldrebetaling i barnehagene, hvis det er familier med svak økonomi.

Vår vurdering er at dette revisjonskriteriet er etterlevd.

Kriteriet 2.4

Kommunen må også følge opp at barn under opplæringspliktig alder og som ikke går i barnehagen, også vurderes for spesialpedagogisk hjelp.

8.3.2 Spesialundervisning

8.3.2.1 *Vurdering av revisjonskriteriet 2.5 – Utprøving av tiltak innenfor det ordinære opplæringstilbudet*

Etter gjennomgang av saker om spesialundervisning ser vi at PPT i sine sakkyndige vurderinger viser til egne kartlegginger, tester og observasjoner av eleven. I tillegg viser PPT til pedagogisk rapport om hva skolen har tilrettelagt og prøvd av andre tiltak for eleven før det sendes henvisning til PPT. Det kan bl.a. bli gjort rede for tilretteleggingen som eleven har hatt og hvilket utbytte eleven har hatt av den. For enkelte elever er det ikke sikkert at denne opplæringen er til så mye hjelp for de utfordringene eleven har.

Vi registrerer at det er kompetanseheving i samarbeid med Sepu på Innbygda skole om hva som bør være med i en pedagogisk rapport for en elev for å gi et grunnlag for hva eleven trenger av tiltak og tilpasninger for å få utbytte av opplæringen. Tilbakemeldingene i intervjuer er at kommunen og skolene er opptatt av at elevene skal ivaretas med tilrettelagt opplæring så langt det er mulig. Det satses bl.a. på å styrke den allmenpedagogiske kompetansen i skolene. Og det arbeides med å redusere spesialundervisningen pga. økt tilrettelegging.

Etter vår vurdering har vi lite informasjon om hvor mye skolen har prøvd av andre tiltak innenfor det ordinære opplæringstilbudet før henvisning til PPT er aktuelt. Det gjelder også hvor mye intensiv opplæring som har blitt gitt til elevene. Det er derfor ikke helt enkelt å vurdere skolens arbeid på dette området.

Vår vurdering er at dette revisjonskriteriet er delvis etterlevd.

Kriteriet 2.5

Skolene må vurdere og eventuelt prøve ut tiltak innenfor det ordinære opplæringstilbudet med sikte på å gi eleven tilfredsstillende utbytte før henvisning/individuell vurdering (sakkyndig vurdering) hos PPT settes i gang

8.3.2.2 *Vurdering av revisjonskriteriet 2.6 – Vurdering av vedtak om spesialundervisning*

Basert på intervjuer og gjennomgang av saker om spesialundervisning ser vi at kommunen i hovedsak fatter enkeltvedtak om spesialundervisning basert på hva PPT tilrår i sine sakkyndige vurderinger.

Vi har ikke sett noen saker hvor skolen ikke har fattet enkeltvedtak om spesialundervisning. Vårt inntrykk er at de elevene som henvises til utredning hos PPT har rimelig klare behov for spesialundervisning i en eller annen form. I noen tilfeller henvises elevene til utredning hos Statped eller i helsevesenet, eksempelvis elever med epilepsi/migræne, psykiske utfordringer eller lignende.

Vår vurdering er at dette revisjonskriteriet er etterlevd.

Kriteriet 2.6

Skolene må avgjøre/vurdere om de skal fatte vedtak om spesialundervisning for eleven basert på sakkyndig vurdering.

8.3.2.3 Vurdering av revisjonskriteriet 2.7 – Samtykke og involvering av foreldrene

Vi ser etter gjennomgang av saker om spesialundervisning at foreldrene som hovedregel er involvert og har samtykket i et eget skjema om at eleven kan henvises til utredning hos PPT. Det virker som at kommunen har innarbeidet gode rutiner for å sikre at foreldrene er informert og at de sikrer samtykke fra foreldrene. Det gjelder også hvis det er aktuelt å få med andre kommunale instanser inn i saken for tverrfaglig samarbeid.

Det er et økt fokus på barnets beste og for å ivareta det, forutsettes det et godt samarbeidet med foreldrene som ivaretar barnets interesser. Vår vurdering er at kommunen har rutiner for samarbeid med foreldrene og at disse brukes.

Vår vurdering er at dette revisjonskriteriet er etterlevd.

Kriteriet 2.7

Skolene må sikre at foreldrene er involvert i denne prosessen og innhente signert samtykke fra foreldrene før eleven henvises til PPT

8.3.2.4 Vurdering av revisjonskriteriet 2.8 – Samarbeid med PPT

I intervjuene fikk vi informasjon om samarbeidet som barnehagene og skolene i Trysil har med PPT. Det gjennomføres noen ganger såkalte *Førdrøftinger* om barnet/eleven med barnehage/skole, PPT og foreldre.

For skole vil førdrøftinger være tidlig i prosessen før det blir avklart om det er aktuelt å fatte vedtak om spesialundervisning. Det kan enkelte ganger bli funnet løsninger/tiltak som kan bidra til å hjelpe eleven videre uten at det fattes vedtak om spesialundervisning. Vår vurdering er at barnehagene og skolene har jevnt over bra kontakt og samarbeide med PPT. Og at det arbeides for å løse saker med bekymringer/utfordringer til det beste for barnet eller eleven.

Vår vurdering er at revisjonskriteriet er etterlevd.

Kriteriet 2.8

Barnehagene/skolene må ha etablert samarbeid med PPT for å få støtte til systemiske og individuelle kartlegginger/utredninger av barn med utfordringer.

8.3.2.5 Vurdering av revisjonskriteriet 2.9 – Samordnet innsats og samarbeid

Vi ser at skolene har et samarbeid med helsestasjonen hvor bl.a. obligatoriske undersøkelser/vaksiner gjennomføres på skolen. I tillegg er helsesykepleier tilgjengelig for elevene på skolene i visse tidsrom i uka. I saker hvor det også kan være nødvendig å samarbeide nærmere med helsestasjonen har vi registrert at det kan være aktuelt at kommunepsykolog eller andre helsefaglige personer trekkes inn for å samarbeide og løse saker for elever. Det kan f.eks. være elever som sliter med skolevegring, psykiske problemer eller annet. Barnevernet er også inne i noen saker hvor det kan være behov for å ivareta barn i familier som har store utfordringer. Tverrfaglig team i kommunen er også involvert i noen saker her.

Kommunen arbeider med en plan for forebyggende arbeid som gjelder barn i kommunen. Vi regner med at det vil komme mer skriftlig system/rutiner for ansvar, oppgaver og rutiner for samarbeid/samhandling for enhetene i oppvekstsektoren i denne planen.

Vår vurdering er at revisjonskriteriet er etterlevd.

 Kriteriet 2.9

Skolene må samarbeide/samordne innsatsen sammen med barnevernet eller helsestasjonen der det er nødvendig

9 Konklusjon

I dette forvaltningsrevisjonsprosjektet har formålet vært å undersøke om Trysil kommune gjennom tidlig innsats klarer å forebygge utfordringer for barn i barnehagen og på 1.-4 trinn på barneskolen. Vi har også sett på om kommunen klarer å sikre at barn med behov for spesialpedagogisk hjelp og elever med behov for spesialundervisning fanges opp og gis den hjelpen de har behov for.

På bakgrunn av revisjonskriterier og vurderinger som er gjort i kapittel 7 og 8 har vi følgende konklusjoner:

Problemstilling 1: Klarer kommunen, gjennom tidlig innsats, å forbygge utfordringer for barn i barnehage og på 1.-4. trinn på barneskolen?

Tidlig innsats – generelt for oppvekstsektoren i Trysil kommune

Det er krevende å forebygge utfordringer for barn i barnehage og elever på skolen. Etter å ha arbeidet med problemstillingen om tidlig innsats i dette prosjektet ser vi at Trysil kommune har en del av rammene og «byggesteinene» som trengs for å forebygge en del utfordringer og problemer. Grunnleggende faktorer som barnehager og skoler med stabile, trygge og omsorgsfulle voksne som observerer og følger med på barnas utvikling på flere områder er sentralt.

Kommunens organisering av oppvekstsektoren ble endret fra mars 2022. Det er etter vår vurdering en hensiktsmessig organisering for de enhetene som har ansvar, oppgaver og tjenester knyttet til barn og unges oppvekst i Trysil. Det gjelder både for barnehagene og skolene og for de enhetene som skal bidra med ulike tjenester til barn og elever.

Etter vår vurdering er arbeidet med en forebyggende plan helt sentralt for å samordne og avklare hvilke oppgaver og samarbeidsfora de ulike enhetene i sektor oppvekst skal være bidragsyttere til. Det bør bygges på erfaringer fra tverrfaglig samarbeid i ulike team i kommunen. Det er også viktig at Trysil kommune får revidert oppvekstmodellen- og planen, spesielt på skoleområdet. Det arbeides med denne revisjonen har vi fått opplyst i intervjuer.

Det er også kommet fram i datainnhentingene at det trengs mer konkret innhold i hva som legges i målsettingen med tidlig innsats i Trysil kommune. Flere personer har gitt uttrykk for at Tidlig innsats blir et begrep som trenger mer substans og innhold for de som arbeider med barn og barns utvikling. I tillegg etterlyses det at kommunen må klargjøre hvordan oppvekstsektoren bør arbeide for å nå målsettingen om å hjelpe barn og elever tidligst mulig.

Barnehagens arbeid med tidlig innsats

I barnehagene arbeides det med utvikling og tidlig innsats på mange områder for barna, eksempelvis språklig, motorisk og med relasjoner. Satsingen på språk og kommunikasjon i barnehagen har ført til at flere barn har bedre språklige utvikling nå enn for 2-3 år siden. Det viser resultater fra 4-års undersøkelsen for 2022 fra Helsestasjonen.

Når det gjelder det systematiske arbeidet med observasjoner og vurderinger av barnas utvikling ser vi at barnehagene arbeider jevnt med dette. Det ble uttrykt fra ansatte at de har behov for mer faglig påfyll og kompetanseheving når det gjelder oppgaven med observasjoner for å avdekke barn som trenger forebyggende/tidlig innsats. Vi registrerer at det også er ønsker/behov om å styrke den spesialpedagogiske kompetansen i barnehagen.

Vi konkluderer med at barnehagene jevnt over er fornøyd med samarbeidet med PPT. De opplever at PPT bidrar med veiledning, er med i ulike møter, oppleves som tilgjengelige og er en god sakkyndig instans.

Årsplanen for de kommunale barnehagene i Trysil er oppdatert og inneholder mye av det som følger av Forskrift om Rammeplan for barnehager (2017) med fagområder med krav/målsettinger m.m. Det er tilbakemeldinger om godt samarbeid mellom barnehagene og foreldrene, involvering og informasjon, samtykke og at bevisstheten om barnets beste har økt. Det kom fram i intervju at kommunen bør se nærmere på i hvilken grad barnehagene følger opp barnehageplanen med tanke på felles forståelse og praksis blant de ansatte i barnehagene.

Vi konkluderer med at kommunen også følger med på om det er barn under skolepliktig alder som ikke går i barnehage, og som kan ha behov for spesialpedagogisk hjelp. Og at de følger opp disse barna på ulike måter med veiledning og informasjon om f.eks. mulighetene for å søke barnehageplass og økonomisk hjelp hvis det er aktuelt.

Skolens arbeid med tidlig innsats

Vi ser at skolene arbeider forebyggende for at elevene skal få støtte og hjelp hvis de har utfordringer/problemer på skolen. Skolene og lærerne har jevnlig oppfølging med kartlegginger, observasjoner, vurderinger og kartleggingsprøver.

Når det gjelder skolens arbeid med tidlig innsats har vi problemer med å se når og hva som utløser at elever som er i ferd med å henge etter i lesing, skriving eller regning får intensiv opplæring/egnede tiltak. Vi mener at skolene bør ha enda mer fokus på at elever som trenger det, får raskt intensiv opplæring. Vi har merket oss at det uttrykkes bekymringer fra ansatte om tidlig innsats og intensiv opplæring for elevene blir ivare tatt godt nok på skolene. Dette er mest kritisk når det gjelder skriving, lesing og regning som er grunnleggende ferdigheter. Skolene bør bruke de lærerne med tidlig innsats-kompetanse som de har, og vurdere kompetanseheving og/eller rekruttering av flere.

Vi konkluderer med at både kommunens rutiner, intervjudata og spørreundersøkelser viser at det jobbes godt med overganger mellom barnehage og skole. Det er også trykk på å få til foreldre-samarbeid fra skolestarten, jf. foreldreskole/kick off, besøksdager og gjensidige forventnings-avklaringer.

Skolens arbeid med å sikre elevene et trygt og godt skolemiljø ble fremhevet i intervjuene. Det er sentralt for å inkludere elevene på skolen og for å forebygge f.eks. skolevegring. Vi ser at det i både intervjuer og spørreundersøkelser blir uttrykt at dette er et område som kommunen og skolene har fokus på. Kommunens og skolens dokumentasjon med handlingsplan og håndbok er oppdatert.

Tverrfaglig samarbeid og samordning for barnehager, skoler og øvrige enheter i oppvekstsektoren

Vi konkluderer med at det er mange som samarbeider for å sikre gode oppvekstforhold i Trysil kommune. Det er opprettet flere team som ofte har med ulike enheter i oppvekstsektoren. Noen ganger er samarbeidet utvidet med politiet, NAV eller andre aktuelle instanser.

Det er ikke SLT-koordinator i Trysil, men rådgiver skole ivaretar en del koordinatoroppgaver, vi fikk opplyst at det er godt samarbeid med politiet.

Etter vurdering av revisjonskriteriet om tverrfaglig samarbeid i kommunen, konkluderer vi med at kommunen har en aktiv holdning til samarbeid og samhandling. Det går ut på at team-jobbing er sentralt for å få med alle gode krefter i kommunen og for å finne løsninger og tiltak for barn og elever med ulike utfordringer. Når plan for forebyggende arbeid er ferdigstilt vil også de formelle rammene for samarbeid og samhandling være ivarettatt.

Det er også samarbeid i oppvekstsektoren for å ivareta elever som kommer fra lavinntektsfamilier, Barnevernet kan være involvert da. Frivillige organisasjoner bidrar også ofte i dette samarbeidet.

Problemstilling 2: Sikrer kommunen at barn med behov for spesialpedagogisk hjelp og elever med behov for spesialundervisning fanges opp tidlig, og gis den hjelpen de har behov for?

Spesialpedagogisk hjelp

Vi har fått vite at antall saker om spesialpedagogisk hjelp varierer fra år til år. Det har tidligere i flere saker vært tilrådt ett ganske fast antall timer til pedagog og timer til barneveileder/assistent. Det er nå mer fokus på å se mer helheten i barnegruppa og at ressursene har blitt noe mer fleksibelt utnyttet.

Det arbeides med at det spesialpedagogiske arbeidet skal tas mer inn i det allmenpedagogiske arbeidet i barnehagen, slik at det vil bli mindre behov for spesialpedagogisk hjelp. Kommunen har kompetansepakker for styrere og ansatte hvor det bl.a. er tema om forebyggende innsats og tidlig innsats.

Vi konkluderer med at kommunen, spesielt ved helsestasjonen, også følger med på om det er barn i førskolealder, som ikke går i barnehage, og som kan ha behov for spesialpedagogisk hjelp. Det arbeides aktivt for å få disse barna inn i barnehage, og det gis veiledning om kommunens ordninger for redusert foreldrebetaling i barnehagene, hvis det er familier med svak økonomi.

Vi registrerer at det er fokus på å etablere godt barnehage -og foreldresamarbeid.

Spesialundervisning

Oppsummeringen etter gjennomgang av saker om spesialundervisning er at skolen fatter enkeltvedtak som i hovedsak baserer seg på sakkyndig vurdering fra PPT. Vi registrerer at samarbeidet med PPT beskrives som godt.

For å styrke kompetansen har Innbygda skole et prosjekt i samarbeid med Sepu for å utvikle pedagogiske analyser for å finne gode tiltak til elevene. Det jobbes også med vurderingspraksis, systematiske observasjoner og skolevandring for å følge opp elevene og deres læring.

I flere av intervjuene har det kommet fram at det arbeides med å styrke den allmenpedagogisk kompetanse i skolene, slik at ressursene kan brukes mer på tilrettelagt undervisning og ikke så mye på spesialundervisning. Det er et ønske om at færre elever skal ha spesialundervisning og at tilrettelagt undervisning med bl.a. to-lærer i klasserommet kan hjelpe flere elever faglig.

Dette er endringer som tar noe tid å gjennomføre, organisering, ressurser og nødvendig kompetanse er sentralt for å få det til.

Vi ser at det skjer endringer i hvordan kommunen og skolene arbeider for å oppfylle rettighetene til spesialundervisning. Dette er i tråd med tankene om tidlig innsats og forebygging av problemer/utfordringer. Hvis elevene får tilrettelagt opplegg /intensiv opplæring så tidlig som mulig, kan det forebygges at eleven trenger spesialundervisning senere i skoleløpet. Noen elever må uansett ha spesialundervisning, da de har behov som ikke kan dekkes av tilrettelagt undervisning.

10 Anbefalinger

Med bakgrunn i våre vurderinger og konklusjoner anbefaler vi at:

- Kommunen bør avklare hva som legges i begrepet Tidlig innsats i Trysil kommune, f.eks. i kommunale dokumenter som plan for forebyggende arbeid, oppvekstplanen inklusive barnehage- og skoleplan m.m.
- Kommunen bør klargjøre hvordan oppvekstsektoren bør samarbeide/samhandle for å nå målsettingen om å hjelpe flere barn og elever tidligst mulig.
- Kommunen bør arbeide for at barnehagene følger opp barnehageplanen og har fokus på felles forståelse og praksis i barnehagene.
- Kommunen bør sikre at alle ansatte i barnehagene og skolene får delta i kompetanseheving på sin fagområder.
- Kommunen bør sikre at alle ansatte i barnehagene og skolene får delta i kompetanseheving på felles temaer som tidlig innsats, inkludering m.m. for bl.a. å sikre felles forståelse.
- For igangsatt samarbeid om kompetanseheving, eks. vis Sepu og Innbygda skole bør det sikres at øvrige skoler og enheter også får ta del i læring og erfaringer.
- Skolene bør ha enda mer fokus på tidlig innsats og intensiv opplæring ved at:
 - Det avklares/tydeliggjøres hva som utløser at elever som er i ferd med å henge etter i skriving, lesing eller regning, skal få intensiv opplæring.
 - Det legges til rette for at opplæringen settes i gang raskt og at nytteverdien for eleven evalueres
- Kommunen bør vurdere å gi skolene muligheter for å rekruttere flere tidlig-innsats lærere
- Skolene må ha føringer for når de trenger mer bistand for å ivareta elevens rett til opplæring og når en elev bør henvises og vurderes av PPT

11 Kommunedirektørens uttalelse

Trysil kommune

Sektor for oppvekst

Unntatt offentlighet: Offl § 5 annet ledd

REVISJON ØST IKS
Att. Gjertrud Aas Moen
Postboks 84
2341 LØTEN

Dato: 10.08.2023
Vår ref.: 2023/426-19613/2023
Deres ref.:

Tilbakemelding på foreløpig forvaltningsrevisjonsrapport

Det vises til deres henvendelse av 21.6.2023 om Foreløpige forvaltningsrevisjonsrapport «Tidlig innsats i barnehage og 1.-4.trinn i grunnskolen, Trysil kommune 2023».

Trysil kommune kjenner seg igjen i de opplysningene som kommer fram i rapporten, men har noen få bemerkninger på forhold som vi mener må rettes:

- Om barnehage: I flere steder i rapporten vises det til «barnehageplanen», men vi går ut fra at det menes «Onga i Trysil - Byggeboka - Barnehage». Vi kan støtte at det eventuelt kan omtales som «barnehageplanen», men da bør det defineres i starten av dokumentet.
- Side 11. - Vi mener at elevtallet er feil og lurer på om Trysil ungdomsskole være uteglemt. Det er ca 220 elever ved denne skolen.
- Side 16, tredje avsnitt siste setning. Det var flere som deltok i oppvekstprogrammet. Det kan tilføyes leder PPT, kultursjef og politisk representant.
- Side 19: Vi kan bruke av tallene men ikke oppsettet/statistikken over år i rapporten. Den er kun til intern bruk hos oss, da kullene er så ulike og små
- Side 23: Det står at helsestasjonen har fokus på fysiske og psykiske. Vi ber om at dette rettes til helsefremmende og forebyggende fokus, barnets beste og foreldrerollen.

Forvaltningsrevisjonen ber om tilbakemelding på om det planlegges å iverksette tiltak på bakgrunn av rapportens konklusjoner og anbefalinger, og i så fall hvilke tiltak som planlegges og når de er tenkt gjennomført.

Som oppdatering/oppfølging av revisjonsrapporten (jf. rapportens side 5) kan nevnes at det er gjort to politiske vedtak av betydning og som nå vil bli fulgt opp:

- Plan for forebyggende arbeid ble vedtatt av hovedutvalg for oppvekst og kultur den 9.5.2023. Se vedlegg 1 og 2.
- Trysil kommunes oppvekstmodell ble vedtatt av kommunestyret 20.6.2023. Se vedlegg 3 og 4.

Vi oppfatter rapporten som nyttig og relevant. Forholdene som påpekes i rapporten er kjente og vi jobber vi allerede med for å forbedre disse.

Kommunedirektøren har ikke behov for å komme med egen uttalelse til rapporten.

Med hilsen

Berit Helen Haget
Rådgiver oppvekst
Tlf. 47 47 34 05

Dette brevet er elektronisk godkjent og sendes derfor uten signatur.

Eventuelt svar på dette brevet sender du til postmottak@trysil.kommune.no merket 2023/426.

Vedlegg:

- 1 Planprogram for plan for forebyggende arbeid - vedtatt 9.5.2023
- 2 Saksprotokoll Planprogram for plan for forebyggende arbeid
- 3 Trysil kommunes oppvekstmodell - vedtatt 20.6.2023
- 4 Saksprotokoll Revidering av Trysil kommunes oppvekstmodell

Eksterne kopimottakere:

Interne kopimottakere:

Erik Sletten
Tanja Køien Andersen
Beathe Helen Sande
Jan Sævig

Ordførerens kontor
Sektor for oppvekst
Sektor for oppvekst
Kommunedirektøren

12 Referanser

Lov om barnehager (barnehageloven) LOV-2005-06-17-64

Lov om grunnskolen og den videregående opplæringen (opplæringslova) LOV-1998-07-17-61

Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver FOR-24-04-2017-487

Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (Helse- og omsorgstj. loven) LOV-2011-06-24-30

Forskrift om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelse-tjenesten FOR-2018-10-19-1584

Nasjonale faglige retningslinjer for undersøkelser av syn, hørsel og språk hos barn (Helsedirektoratet)

Lov om barneverntjenester (barnevernloven)

Meld. St.6 (2019-2020) Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehager, skole og SFO

St. meld. nr.16 (2006-2007)..... og ingen sto igjen. Tidlig innsats for livslang læring

Vedlegg A: Revisjonskriterier

Utledning av revisjonskriterier for problemstilling 1

Klarer Trysil kommune, gjennom tidlig innsats, å forebygge utfordringer for barn i barnehage og elever på 1.-4. trinn på barneskolen?

1.1.Målsettingen om tidlig innsats (kriterier 1-2)

Problemstilling én innebærer en kartlegging av hvordan kommunen forholder seg til målsettingen om tidlig innsats, hva den gjør for å sikre tidlig innsats og en vurdering av om kommunen lykkes i dette arbeidet. Vi vil også se noe på inkluderende fellesskap, forebyggende arbeid, råd og veiledning fra PPT, helsestasjonen og barnevernet og omfanget av andre tiltak for å ivareta målet om tidlig innsats.

En utfordring i norske barnehager og skoler, er at læringsutfordringer som oppstår tidlig, i for stor grad får utvikle seg og forsterke seg over tid. Tidlig innsats kan være med å forhindre dette. Tidlig innsats innebærer å sette i gang tiltak med en gang det er behov for det, når som helst i livsløpet. Med tidlig innsats kan man unngå at vansker blir unødvendig store, og at det oppstår tilleggsvansker.

Meld. St. 6 (2019-2020) omhandler *Tett på - tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO*. Her beskrives tidlig innsats som et godt pedagogisk tilbud fra tidlig småbarnsalder, at barnehager og skoler arbeider for å forebygge utfordringer og at tiltak settes inn umiddelbart når det avdekkes utfordringer. Tiltak kan være å tilrettelegge innenfor det ordinære tilbudet og/eller ved å sette inn særskilte tiltak. Det er presisert at tidlig innsats i barnehagen eller skolen ikke behøver å være spesialpedagogisk hjelp eller spesialundervisning.

1.2 Tidlig innsats i barnehagen (Kriterier 4-10)

Målsetting om tidlig innsats i barnehager handler om å «fange opp»/registrere barn som har utfordringer/vansker knyttet til språklig utvikling/læring, motoriske/fysiske vansker og/eller utvikling av sosiale ferdigheter. Det kan også være barn som har utfordringer med utagerende atferd. Mange av de utfordringene som de ansatte ser at barna har vil barnehagen selv kunne følge opp og hjelpe barna med i barnehagen.

Noen ganger kan det være aktuelt å søke råd, veiledning, bistand og/eller hjelp fra PPT/logoped, helsestasjon (lege, helsesykepleier, barnefysioterapeut), barnevernet, habiliteringstjenesten eller andre aktuelle instanser. Disse hjelpeinstansene kan bistå barnehagen og foreldrene med ulike tiltak og virkemidler for å hjelpe barnet med utfordringene/vanskene.

I melding St.6 (2019-2020) tas det opp at gode barnehager fremmer trivsel og læring for barna. Det er godt dokumentert at det er bra for barn å gå i barnehage, så lenge barnehagen holder høy kvalitet. Barnehager med høy kvalitet er bra for alle barn, men er særlig positivt for barn som av ulike grunner trenger ekstra støtte og trygghet. Gode barnehager bidrar til å styrke barnas språkferdigheter og reduserer atferdsvansker. Barnehager er særlig viktig for minoritetsspråklige barns språkutvikling i norsk og for deres videre integrering i det norske samfunnet.

Kunnskapsdepartementet fastsatte en ny rammeplan i 2017²³ for barnehagens innhold og oppgaver. I rammeplanen beskrives hva personalet skal gjøre for at barna skal trives og utvikle seg, og hva som kreves for å tilrettelegge for de yngste barna. Det vektlegges bl.a. systematisk arbeid med mangfold, språk og vennskap. Rammeplanen slår fast at barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter. Og at alle barna skal oppleve progresjon i barnehagens innhold. De ansatte må bidra til at barna får mestringsopplevelser og samtidig har noe å strekke seg etter. Rammeplanen stiller krav om at barnehager skal tilrettelegge for læring og utvikling, men det er ikke krav til konkrete opplegg, metoder eller rutiner. Barnehagen står fritt til å velge hvordan det pedagogiske arbeidet organiseres i praksis, og barnehagelærerens faglige og pedagogiske skjønn skal legges til grunn.

I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling. Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser. Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt. Barna skal få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser. Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring.

Årsplan for barnehager (Kriteriet 8)

Barnehagen skal utarbeide en årsplan. I tillegg skal det utarbeides planer for kortere og lengre tidsrom og for ulike barnegrupper etter behov. Årsplanen er et arbeidsredskap for barnehagepersonalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen kan gi informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidsparter og andre interesserte.

²³ Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver av 24.04.2017 nr. 487

I årsplanen skal barnehagens verdigrunnlag²⁴ formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling. Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Lek, omsorg, læring og dannelse skal ses i sammenheng.

Overgang fra barnehage til skole (Kriteriet 3)

Starten på skolen og overgangen for barna mellom barnehagen og skolen er en viktig endring. Det følger av barnehageloven § 2a at barnehagen skal samarbeide med skolen om barnas overgang fra barnehage til skole og skolefritidsordning. Tilsvarende bestemmelse for samarbeid om overgangen finner vi i opplæringsloven § 13-5. Dette samarbeidet skal bidra til at barna får en trygg og god overgang. Kommunen/skoleeier har hovedansvaret for samarbeidet og skal utarbeide en plan for overgangen fra barnehage til skole/SFO.²⁵

1.3 Tidlig innsats i skolen (Kriterier 12-16)

I St.meld. nr. 16 (2006-07) «...og ingen sto igjen» vektlegges tidlig innsats for livslang læring. Tidlig innsats handler om at utdanningssystemet skal legge til rette for at alle inkluderes i gode læringsprosesser tidlig. God kvalitet, inkludering og sammenheng i utdanningssystemet har særlig stor betydning for grupper og individer som står i fare for å mislykkes i utdanningssystemet. Det er også viktig at skolen følger med på elevens trivsel og om noen elever er i ferd med å få mye fravær fra skolen, det er også et ledd i arbeidet med tidlig innsats at elever ikke utvikler skolevegring (ufrivillig skolefravær).

Tidlig innsats og skolens plikt til å tilby intensiv opplæring blir utløst når en elev står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning. I forarbeidene står det at det er en lav terskel for å følge opp elever.

Hvis en elev skårer under kritisk nivå på en kartleggingsprøve, tilsier dette at eleven må følges opp av skolen. Det er likevel viktig å understreke at resultatet fra kartleggingsprøver ikke alltid vil være egnet til å fange opp om en elev har behov for ekstra oppfølging. Hvis skolen legger for stor vekt på slike prøver, kan det føre til en uheldig vente-og-se-holdning som gjør at det går for lang tid før eleven får oppfølging. Skolen kan heller ikke vente på resultat fra en kommende kartleggingsprøve før de setter i gang intensiv opplæring dersom de ser at en elev står i fare for å bli hengende etter. Dette må ses i sammenheng med den lave terskelen for å følge opp elever.

Opplæringsloven § 1-4 har følgende ordlyd:

På 1. til 4. årstrinn skal skolen sørge for at elever som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning, raskt får eigna intensiv opplæring slik at forventet progresjon blir nådd. Om omsynet til eleven sitt beste talar for det, kan den intensive opplæringa i ein kort periode givast som eine undervisning.

Oppdages vanskene tidlig, kan varigheten av tiltakene og konsekvensene begrenses. Elevens vansker kan ha årsak i individuelle forhold, forhold i læringsmiljøet og/eller mangelfull tilrettelagt opplæring. For å oppleve økt læringsutbytte, er elevene avhengig av å være del av et læringsmiljø som tar hensyn til variasjoner i deres evner og forutsetninger. Dette inkluderer også elever som har vansker knyttet til språk, ferdigheter og atferd.

²⁴ Jf. barnehageloven kap. 1 Barnehagens formål og innhold

²⁵ Jf. opplæringslova § 13-5.

Samarbeid med foreldre, et godt læringsmiljø og en undervisningspraksis som tar hensyn til at elevene lærer på ulike måter og i ulikt tempo, kan forebygge vansker og avhjelpe eventuelle vansker når de oppstår. Mange av behovene for hjelp og støtte kan møtes innenfor rammen av den tilpassede opplæringen, dette favner ordinær opplæring og spesialundervisning. Spesialundervisning er en individuell rett som eleven har i de tilfellene han eller hun trenger ekstra tilrettelegging utover den ordinære opplæringen.

Skolen må bruke handlingsrommet som ligger innenfor rammen av ordinær opplæring slik at tiltak som fremmer læring og forebygger vansker settes i gang. Tidlig innsats for elevene på 1.-4. trinn kan for eksempel være egne tilrettelagte oppgaver, intensive lesekurs og andre aktuelle opplæringsaktiviteter for å kunne nå forventet progresjon på det aktuelle trinnet.

Fordi intensiv opplæring er en del av den ordinære opplæringen, er det en forutsetning at elever som mottar intensiv opplæring ikke skal ha avvik fra kompetansemålene i læreplanverket. Elevene skal bli i stand til å følge den vanlige progresjonen i undervisningen gjennom den tidlige innsatsen på 1. - 4. trinn. Elever som har behov for avvik fra kompetansemålene, eller som ikke får tilfredsstillende utbytte av den intensive opplæringen, har rett til spesialundervisning.

1.4 Tverrfaglig samarbeid og samordning i kommunen (kriterier 17-18)

Det følger av barnehageloven § 2b at barnehagen skal samarbeide med andre tjenesteytere i tilfeller hvor det er nødvendig for å gi barnet et helhetlig og samordnet tjenestetilbud. Barnehagen skal, i tillegg til å følge opp enkelte barn, samarbeide med andre tjenesteytere slik at barnehagen, PPT og de andre tjenesteyterne kan ivareta sine oppgaver etter lov og forskrift. I rammeplanen for barnehager er det uttalt at barnehager bør ha etablert rutiner for samarbeid med andre relevante tjenesteytere.²⁶

Samarbeid mellom skolene og andre kommunale velferdstjenester er regulert av opplæringsloven § 15-8. Slikt samarbeid er ment å sikre at elevene skal få et helhetlig og samordnet tjenestetilbud om det er behov for andre velferdstjenester. Det fremgår også av den samme paragrafen at skolen, SFO og PPT skal samarbeide med andre tjenester for å sørge for at alle de ulike tjenestene kan ivareta sine oppgaver og ansvar.

Ifølge opplæringsloven § 5-6, andre ledd, skal kommunens PP-tjeneste hjelpe skolen i arbeidet med kompetanse- og organisasjonsutvikling for å bedre tilpasse opplæringen til elever med særskilte behov. Utdanningsdirektoratet har beskrevet at PP-tjenesten skal være tilgjengelig og medvirke til helhet og sammenheng i tiltak for barn og unge med særskilte behov. Dette innebærer at PP-tjenesten skal bidra i forebyggende arbeid og tidlig innsats på flere måter.²⁷ Barnehageloven § 33 andre ledd gir PPT de samme oppgavene med å hjelpe barnehagene med utviklingsarbeid.

²⁶ Se barnevernloven § 3-2 Samarbeid og samordning

²⁷ Udir (2022). *Kvalitetskriterium i PP-tenesta*

1.5 Punktvis oppsummering av revisjonskriterier for problemstilling 1

1. Kommunen må ha et overordnet fokus på arbeidet med tidlig innsats i et forebyggende perspektiv
2. Kommunen må legge til rette for at det tverrfaglige arbeidet med tidlig innsats i barnehagene og skolene blir samordnet og koordinert på best mulig måte
3. Trysil kommune bør ha utarbeidet rutiner for å sikre gode overganger for barna fra barnehage til skole.
4. Barnehagene må ha fokus på tidlig innsats i et forebyggende perspektiv
5. Barnehagene må arbeide systematiske med observasjoner og vurderinger av barnas språklige, motoriske og sosiale utvikling
6. Barnehagenes ansatte bør ha kompetanse om observasjoner og vurderinger av barn
7. Barnehagene bør sikre at de har et system/rutiner for samarbeid med barnas foreldre
8. Det bør foreligge en årsplan/virksomhetsplan for barnehagen som bygger på føringene i Rammeplan for barnehager
9. Barnehagene må ha etablert samarbeid med PPT for å få støtte til systemiske og individuelle kartlegginger/utredninger av barn med utfordringer/vansker
10. Barnehagen må sørge for at det blir satt inn aktuelle tiltak som kan redusere utfordringer/vansker for barna
11. Skolene må ha fokus på tidlig innsats i et forebyggende perspektiv
12. Skolene må arbeide systematisk i oppfølgingen av elevenes utvikling og modning når det gjelder lesing, skriving og regning.
13. Skolene må ha rutiner/opplegg for å oppdage, kartlegge og følge opp elever på 1.-4. trinn som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning
14. Skolene bør jevnlig gjennomføre relevante kartleggingsprøver, og resultatene fra prøvene bør analyseres for å følge med på elevenes utvikling
15. Ved bekymring for faglig utvikling må skolene vurdere om disse elevene trenger intensiv opplæring for å oppnå forventet progresjon, og hvordan denne opplæringen bør legges opp
16. Skolene skal også følge opp elevene når det gjelder utvikling av sosial kompetanse/relasjoner, inkludering og trygt og godt skolemiljø²⁸
17. Skolene bør kontakte PPT for utredning av eleven når det anses for nødvendig
18. Skolene bør også ha kontakt og samarbeid med helsestasjon, barnevernet, BUP og andre tjenester for barn med utfordringer/vansker

Utledning av revisjonskriterier for problemstilling 2

Sikrer kommunen at alle barn med behov for spesialpedagogisk hjelp/spesialundervisning gis den hjelpen de har behov for?

Når det gjelder problemstilling to vil fokus være om kommunen sikrer at barn som har behov for spesialpedagogisk hjelp i barnehage og elever som har behov for spesialundervisning på tidlige skoletrinn blir utredet av PPT. Og at det videre blir vurdert om det er aktuelt med vedtak om spesialpedagogisk hjelp/spesialundervisning.

²⁸ Opplæringsloven kap. 9 A Elevane sitt skolemiljø

2.1 Spesialpedagogisk hjelp (Kriterier 19-22 og 26)

Etter barnehageloven § 2 skal barnehagen være en pedagogisk virksomhet som oppmuntrer og støtter barns nysgjerrighet, kreativitet, og vitebegjær, samt gi utfordringer som tar utgangspunkt i barnets forutsetninger og ferdigheter.²⁹ Dette innebærer en forventning om at barnehagene har oversikt over barnas språklige, motoriske, og sosiale ferdigheter. Barnehagepersonalet skal ifølge rammeplanen for barnehager følge med på barnas kommunikasjon og språk, slik at de kan fange opp og støtte barn som med ulike former for kommunikasjonsvansker eller som har sen språkutvikling.³⁰

I Utdanningsdirektoratets veileder for spesialpedagogisk hjelp står det at personalet i barnehagen skal «*.følge med på alle barns trivsel og helhetlige utvikling, blant annet gjennom observasjoner i hverdagen, samspill med det enkelte barn og barngruppen og i samarbeid med foreldre.*»³¹

I rammeplanen beskrives det at i tilfeller hvor barnehagepersonalet mistenker at barn kan ha behov for spesialpedagogiske tiltak, kan det være aktuelt at barnehagen igangsetter et mer systematisk dokumentasjons- og vurderingsarbeid. Denne systematiske oppfølgingen kan for eksempel gjennomføres gjennom egne observasjonsskjemaer og/eller testverktøy. Basert på dette mener vi at barnehagene bør arbeide systematisk med observasjoner og vurderinger knyttet til barna sine språklige, motoriske, og sosiale ferdigheter, for å sørge for at alle barn med særskilte behov eller utfordringer blir fanget opp så tidlig som mulig. Dette inkluderer tilgang til verktøy som gjør barnehagen i stand til å kunne kartlegge og vurdere om barnet har behov for ytterligere oppfølging.

Barnehageloven § 31 hjemler retten til spesialpedagogisk hjelp for barn under opplæringspliktig alder hvis de har et særlig behov for det. I lovkommentarene til denne bestemmelsen står det at spesialpedagogisk hjelp skal gi barnet tidlig hjelp og støtte. Formålet med hjelpen er at den skal bidra til barnets utvikling og læring, og må ses i sammenheng med formålet for barnehagens innhold og oppgaver. Hjelpen skal bidra til at barnet blir bedre rustet til å starte på skolen, og at barnet får nødvendig hjelp slik at barnets vansker blir avhjulpet på et tidlig tidspunkt. Retten til spesialpedagogisk hjelp gjelder også førskolebarn som ikke går i barnehage, jf. barnehageloven § 31 andre ledd annet punktum.

Utdanningsdirektoratet viser til at hjelpen for eksempel kan være støtte til språklig, sosial eller motorisk utvikling, som er grunnleggende for barnets trivsel og helhetlige utvikling. Den kan også være veiledning til personalet i barnehagen. Den spesialpedagogiske hjelpen skal alltid inkludere tilbud om forelderådgivning.

Oppgavene til PPT er å foreta en kartlegging/utredning av barnet og skrive en sakkyndig vurdering hvis foreldrene, barnehagen eller kommunen mener at barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp. Spesialpedagogisk hjelp kan gis til barn individuelt eller i gruppe.

Kommunen har et overordnet ansvar for å følge opp at førskolebarn som ikke går i barnehage også får ivaretatt retten til spesialpedagogisk hjelp hvis de har behov for det, pga. språklige utfordringer eller andre vansker. Helsestasjonen spiller en viktig rolle for denne oppfølgingen, da de har oversikt over alle barna i kommunen og har jevnlig kontakt/undersøkelser av barna før de starter på skolen.

Kommunen må sørge for foreldremedvirkning i prosessen. Etter barnehageloven § 35, første og andre ledd, skal foreldrene få mulighet til å gjøre seg kjent med innholdet i den sakkyndige

²⁹ Barnehageloven § 2. *Barnehagens innhold*

³⁰ Udir (2017). *Rammeplan for barnehagen*

³¹ Udir (2017). *Veileder – Spesialpedagogisk hjelp*

vurderingen og få uttale seg før det fattes vedtak, og tilbudet om spesialpedagogisk hjelp skal i så stor grad som mulig utformes i samarbeid med barnet og dets foreldre.³²

2.2 Spesialundervisning (Kriterier 23-26)

Det følger av opplæringsloven § 5-4, første ledd, at lærerne skal vurdere om en elev trenger spesialundervisning, og melde fra til rektor om slike behov avdekkes. Det står også at skolene skal ha vurdert og eventuelt prøvd ut tiltak innenfor det ordinære opplæringstilbudet for å gi eleven tilfredsstillende læringsutbytte, før det blir gjort sakkyndig vurdering.

Skolen skal bruke underveisvurderinger for å kartlegge om elever får tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet, jf. forskrift til opplæringsloven.³³ Skolen skal bruke kartleggingsprøver på 1.-3. trinn for å fange opp elever som trenger ekstra oppfølging for å oppnå forventet faglig progresjon.³⁴

Skolens plikt til å vurdere elevenes utbytte av det ordinære opplæringstilbudet er også beskrevet i Utdanningsdirektoratets veileder om spesialundervisning, hvor det står:

«..Skolen har plikt til å vurdere og eventuelt prøver ut forskjellige tiltak som kan gi eleven tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Skolen skal vurdere om eleven kan få utbytte av den ordinære opplæringen før eleven eventuelt henvises til PP-tjenesten. Målet er at dette vil bidra til å styrke vektleggingen av et godt tilpasset ordinære opplæringstilbud, og i den forbindelse at behovet for spesialundervisning reduseres.»³⁵

I Veilederen om spesialundervisning fra Utdanningsdirektoratet står det følgende:

«Inkludering i skole handler om at alle elever skal oppleve at de har en naturlig plass i fellesskapet. For å få til en bedre inkluderende pedagogisk praksis må skoler tilpasse tilbudet slik at det ivaretar elevers ulike forutsetninger. De skal oppleve å være seg selv i et inkluderende fellesskap og å få like muligheter som alle andre til å utvikle seg utfra sine forutsetninger. Prinsippet om tilpasset opplæring favner både den ordinære opplæringen og spesialundervisning.

Skolens evne til å gi elevene opplæring som ivaretar deres faglige og sosiale utvikling innenfor rammen av ordinær opplæring, er med på å avgjøre behovet for spesialundervisning. Spesialundervisning er også tilpasset opplæring, men ikke all tilpasset opplæring er spesialundervisning. Spesialundervisning skal ivareta muligheter elevene skal ha til å nå realistiske mål dersom det ikke lar seg gjøre innenfor ordinær opplæring. Derfor er det viktig at skolen bevisst bruker det handlingsrommet som ordinær opplæring gir, før rektor melder eleven til PP-tjenesten. Skolen må kartlegge, vurdere og eventuelt prøve ut nye tiltak på skolen innenfor rammen av ordinær opplæring. Dette er også presisert i opplæringsloven § 5-4. Det er vanskelig å vite på forhånd hvilke barn og unge som har behov for særskilt hjelp og støtte.

³² Barnehageloven § 32. Samarbeid med barnets foreldre

³³ Forskrift til opplæringsloven § 3-10. Undervegsvurdering i fag

³⁴ Udir (2022). Rammeverk for kartleggingsprøver

³⁵ Udir (2021). Veileder - Spesialundervisning

Derfor er det nødvendig at kommunen har systemer for å fange opp og følge opp elevers vansker, både innenfor rammen av den ordinære opplæringen og gjennom spesialundervisning. Kommunens rammer avgjør handlingsrommet. Rammen omfatter lærertetthet, lærernes kompetanse, pedagogiske praksis og ledelse ved den enkelte skole.»

Lovverket stiller ikke krav til hvordan henvisningen til PP-tjenesten skal skje, og kommunen er fri til å finne de mest hensiktsmessige rutiner innenfor rammene til opplæringsloven.

Utdanningsdirektoratet anbefaler likevel at henvisningen bør inkludere en beskrivelse av skolens kartlegging, iverksatte tiltak for å tilpasse opplæringen og en evaluering av disse tiltakene, samt at foreldrene og eleven får en skriftlig kopi av henvisningen.³⁶ På bakgrunn av dette mener vi at kommunen bør ha etablerte rutiner for henvisning til PP-tjenesten, som inkluderer samarbeid med eleven og dens foresatte, bruk av standardiserte skjemaer, samt beskrivelse av skolens kartlegging, iverksatte tiltak (tilpasset opplæring), og evaluering av tiltakene. Noen skoler utarbeider pedagogiske rapporter som sendes til PPT ifm. spørsmål om spesialundervisning for en elev.

For barn i opplæringspliktig alder med særskilte behov, skal den sakkyndige vurderingen vise om eleven har behov for spesialundervisning og hvilket opplæringstilbud som bør gis, basert på følgende faktorer:³⁷

- *Eleven sitt utbytte av det ordinære opplæringstilbudet*
- *Lærevansker hos eleven og andre særskilte forhold som er viktige for opplæringen*
- *Realistiske opplæringsmål for eleven*
- *Om en kan avhjelpe de utfordringene eleven har innenfor det ordinære opplæringstilbudet*
- *Hva slags opplæring som gir et forsvarlig opplæringstilbud*

Det følger av opplæringsloven § 5-4, andre ledd, at det skal foreligge samtykke fra eleven eller foreldrene før det blir utarbeidet en sakkyndig vurdering og før det blir gjort vedtak om å sette i gang spesialundervisning.³⁸

Barn har rett til å bli hørt i saker som angår dem selv. Etter barneloven § 31, andre ledd, skal barn som har fylt syv år, og yngre barn som er i stand til å danne sin egen mening, få mulighet til si sin mening før det blir tatt avgjørelser som angår dem selv.³⁹

2.3 Punktvis oppsummering av revisjonskriterier for problemstilling 2

19. Barnehagen må ha rutiner for å følge opp utviklingen til barn når det gjelder læring/kognitive evner, fysiske og motoriske evner og sosiale kompetanse/relasjoner
20. Barnehagen må ha et system for å vurdere når barnet har så store utfordringer at han/hun har behov for spesialpedagogisk hjelp eller annen type bistand
21. Barnehagen må sikre at foreldrene er involvert i denne prosessen og innhente signert samtykke fra foreldrene før barnet henvises til PPT
22. Kommunen må også følge opp at barn under opplæringspliktig alder og som ikke går i barnehagen, også vurderes for spesialpedagogisk hjelp.

³⁶ Udir (2021). *Veileder - Spesialundervisning*

³⁷ Opplæringsloven § 5-3. *Sakkunnig vurdering*

³⁸ Opplæringsloven § 5-4. *Nærmere om saksbehandlinga i samband med vedtak om spesialundervisning*

³⁹ Barneloven § 31. *Rett for barnet til å vere med på avgjerd*

23. Skolene må vurdere og eventuelt prøve ut tiltak innenfor det ordinære opplæringstilbudet med sikte på å gi eleven tilfredsstillende utbytte før henvisning/individuell vurdering (sakkyndig vurdering) hos PPT settes i gang
24. Skolene må vurdere om de skal fatte vedtak om spesialundervisning for eleven basert på sakkyndig vurdering. Hvis sakkyndig vurdering fravikes kreves det spesiell begrunnelse fra skolen
25. Skolene må sikre at foreldrene er involvert i denne prosessen og innhente signert samtykke fra foreldrene før eleven henvises til PPT
26. Skolene må samarbeide/samordne innsatsen sammen med barnevernet eller helsestasjonen der det er nødvendig

Arkivsak-dok. 21/00128-37
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Trysil kontrollutvalg 2019 - 2023

Møtedato
06.09.2023

SAK T-38/23 STATUSRAPPORT REVISJON 1. HALVÅR 2023

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar statusrapport pr 1. halvår 2023 til orientering

Vedlegg:

Statusrapport 1. halvår

Saksframstilling:

Kontrollutvalget behandlet i møtet 12.10.22, sak 49/22, oppdragsavtale med Revisjon Øst IKS. Oppdragsavtalen inneholder bl.a. en oversikt over planlagt ressursbruk for revisjonen i Trysil kommune. Vedlagte statusrapport gir informasjon om ressursbruken for første halvår 2023.

I oppstillingen er ikke kommunestyret ekstrabevilgningen til FR-prosjektet arbeidsmiljø og sykefravær på kr 275 000 innarbeidet, dvs 250 timer.

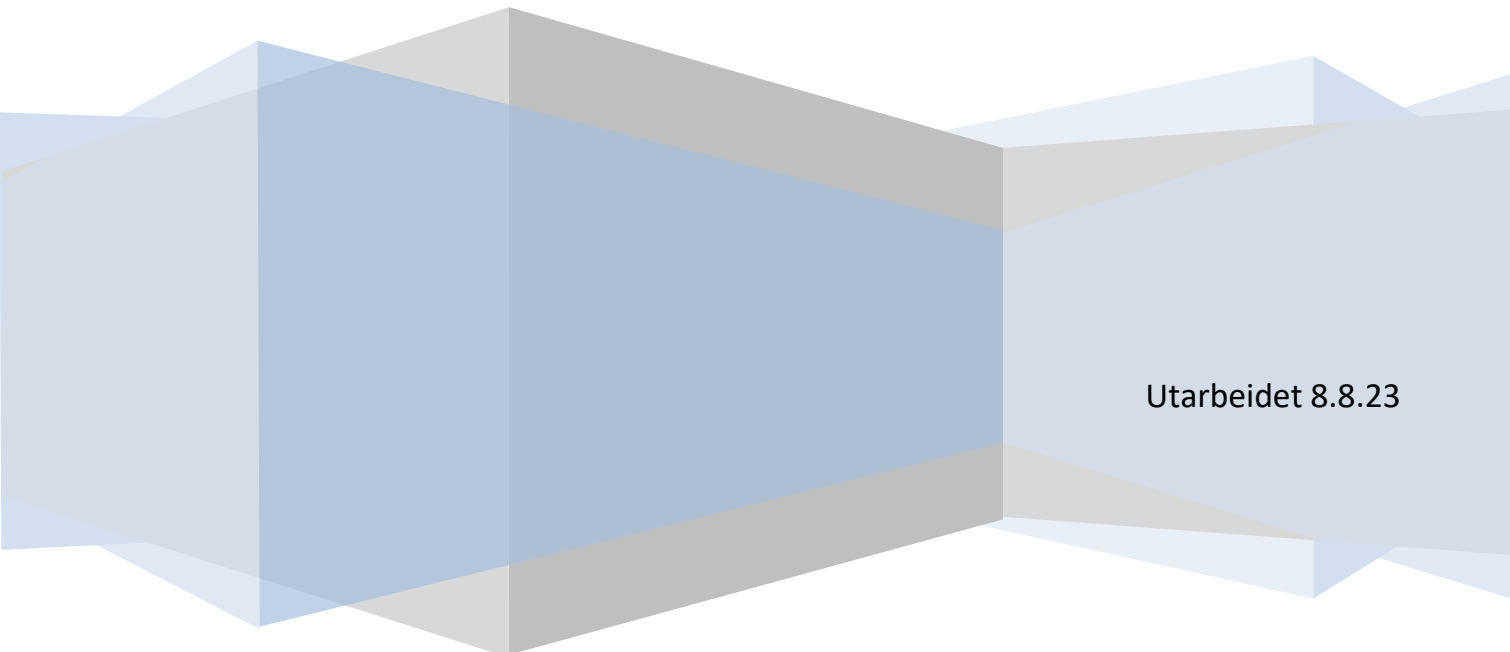
Forvaltningsrevisjonsprosjekter knyttet til tidlig innsats er forsinket, men arbeidet er i avslutningsfasen. Prosjektet knyttet til sykefravær og arbeidsmiljø er ikke kommet i gang siden det ikke har latt seg gjøre å få avtalt et oppstartsmøte med kontaktpersonen til kommunen innen 30.6.23.

Prosjektet knyttet til eierskapskontroll er forsinket grunnet endringer i selskapets bemanning i 1.halvår 2023.

Viser ellers til vedlagte statusrapport.

Statusrapport revisjon for 2023 - status pr 30.6

Trysil kommune

Utarbeidet 8.8.23

Rapportering

Av oppdragsavtale for 2023 fremgår det av punkt 4.5 Økonomirapportering at revisor skal rapportere til kontrollutvalget pr 30.06. Videre skal det avgis en årsrapport (31/12). I tillegg til økonomirapporteringen kommer egne faglige statusrapporter knyttet til planlegging/revisjonsstrategi, interimsrevisjon og årsavslutningsrevisjon når det gjelder regnskapsrevisjon, samt statusrapporter under vegs når det gjelder arbeid med forvaltnings- og eierskapskontrollrapporter.

Rapporteringen skal gjøres på samme nivå som oppdragsavtalen og oversendes kontrollutvalget senest en måned etter utløp av rapporteringsperioden. Rapporteringene skal begrunne eventuelle vesentlige avvik mellom budsjett og prognose.

Rapporteringen vår tar utgangspunkt i avtalt ressursbruk slik den fremgår av oppdragsavtalens punkt 3.

Tabellen under viser avtalt timetall, samt status pr rapporteringstidspunkt:

Tjeneste	Timer avtalt 2023	Timer medgått pr 30.06	Timer medgått pr 31.12	Forbruk 2023
Regnskapsrevisjon				
1 Regnskapsrevisjon	550	381,75	-	
2 Revisjonsuttalelser	125	131,25	-	
3 Beboerregnskap	50	45,75	-	
4 Veiledning/bistand	25	11,75	-	
5 Etterlevelseskontroll	25	21,25	-	
SUM 1-5	775	591,75	-	76,35 %
Bestilte rev.tj.				
6 Mindre undersøkelser	50	38,50	-	
7 Forvaltningsrevisjon	250	281,75	-	
8 Eierskapskontroll	25	2,25	-	
SUM 6-8	325	322,50	-	99,23 %
Annet				
9 Møter i Kontrollutvalg/ Kommunestyre	50	33,00	-	66,00 %
SUM TOTALT 1-9	1 150	947,25	-	82,37 %

I oppstillingen over er ikke kommunestyret ekstrabevilgningen til FR-prosjektet arbeidsmiljø og sykefravær på kr 275 000 innarbeidet, dvs 250 timer.

Linje 6 omfatter følgende særskilte bestillinger:

1538	Prosjektplan sykefravær og arbeidsmiljø	22,50 timer
1548	Risiko- og vesentlighetsvurdering - plan for FR	16,00 timer
<u>Totalt</u>		<u>38,50 timer</u>

I møte den 24.11.21, jf sak 30/21 bestilte kontrollutvalget en prosjektplan knyttet til tidlig innsats. Prosjektplanen ble vedtatt i møte den 16.2.22, jf sak 7/22.

Prosjektplan sykefravær og arbeidsmiljø ble bestilt i møte den 30.11.22, jf sak 57/22. Prosjektplanen ble godkjent i møte den 15.2.23, jf sak 14/23.

Linje 7 omfatter følgende forvaltningsrevisjonsprosjekter/foranalyser:

265	Tidlig innsats skole og barnehage	170,50 timer
274	Sykefravær og arbeidsmiljø	21,75 timer
<u>Totalt</u>		<u>281,75 timer</u>

Prosjekt 265, tidlig innsats skole og barnehage, skulle gjennomføres innenfor en tidsramme på 320 timer. Prosjektet ble startet opp i sommeren 2022 og opprinnelig med en planlagt ferdigstilling er innen 31.12.22. Siden antall timer i oppdragsavtalen i 2022 ikke hadde ramme til å gjennomføre prosjektet i 2022, ble ferdigstillingen av prosjektet utsatt til 2023. Rapporten forventes å komme til behandling i kontrollutvalgets møte i oktober.

Prosjekt 274, sykefravær og arbeidsmiljø, skal gjennomføres innenfor en ramme på 300 timer. Prosjektplanen la opp til oppstart i månedsskiftet mars/april og levering til møtet i kontrollutvalget i august. Det har ikke vært mulig å få avtalt et oppstartsmøte med kommunedirektør/kontaktperson. Oppstartsmøte er nå berammet til den 17.8.23.

Linje 8 omfatter følgende eierskapskontroller:

1524	Overordnet eierskapskontroll	2,25 timer
<u>Totalt</u>		<u>2,25 timer</u>

Overordnet eierskapskontroll er bestilt innenfor en ramme på 75 timer, jf møte 7.9.23, sak 39/22. Arbeidet var planlagt med oppstart april/mai 2023, men er blitt forsinket pga kapasitetsproblemer i forbindelse med endringer i selskapets bemanning på forvaltningsrevisjonsområdet våren 2023.

Kommentar til og vurdering av ressursbruken

Oppdragsavtalen 1-5:

Revisjonsberetning for Trysil kommunes regnskap for 2022 ble avlagt 24.3.23. Revisjonsberetningen ble behandlet i møte den 24.5.23, jf sak 21/23. Revisjonsberetningen omfatter også revisjon av Trysil kommunes konsernregnskap som består av kommuneregnskapet og Trysil kommuneskog KF sitt regnskap.

Rapport om forenklet etterlevelseskontroll knyttet til kontroll med i hvilken grad sikrer Trysil kommune tilstrekkelig konkurranse for anskaffelser mellom kr 100 000 og kr 1 300 000 ekskl. mva, er avlagt 8.3.23. Kontrollutvalget behandlet rapporten i møte 24.5.23, jf sak 25/23.

Oppdragsavtalen 6-8

Planlagt ressursbruk, status og kommentarer fremgår av tabellen over. Kontrollutvalget er orientert om årsakene til avvik i forhold til opprinnelig planlagte ferdigstillelser.

Oppdragsavtalen 9

Medgått er tid ligger fortsatt innenfor det som er forutsatt i oppdragsavtalen. Vi har brukt 15,25 timer på møtedeltakelse og 17,75 timer på forberedelser i 1.halvår 2023. I tillegg kommer kjøring på 8,50 timer som knytter seg i det alt vesentligste til dokumentinnsamling og møter/intervjuer innenfor regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon, og deltakelse i møter i KU. Timer til kjøring er innkalkulert som en del av timeprisen på kr 1 100.

Oppsummering revisjon

Endelig revisjonsberetning for 2022 er avlagt innen fristen 15.4.

Revisjonsrapport for forenklet etterlevelseskontroll er avlagt innen fristen 30.6.

Forvaltningsrevisjonsprosjekter knyttet til tidlig innsats er forsinket, men arbeidet er i avslutningsfasen. Prosjektet knyttet til sykefravær og arbeidsmiljø er ikke kommet i gang siden det ikke har latt seg gjøre å få avtalt et oppstartsmøte med kontaktpersonen til kommunen innen 30.6.23.

Prosjektet knyttet til eierskapskontroll er forsinket grunnet endringer i selskapets bemanning i 1.halvår 2023.

Løten, den 8.august 2023

Morten Alm Birkelid
daglig leder

Arkivsak-dok. 21/00128-38
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Trysil kontrollutvalg 2019 - 2023

Møtedato
06.09.2023

SAK T-39/23 OPPDRAGSAVTALE MED REVISJON ØST IKS 2024

Forslag til vedtak/innstilling:

Oppdragsavtale med Revisjon Øst IKS for 2024 godkjennes under forutsetning av kommunestyrets budsjettvedtak for 2024

Vedlegg:

1. Oppdragsavtale for Trysil kommune 2024
2. Vedlegg 1 RR kommune

Saksframstilling:

En oppdragsavtale gir informasjon om hvilke tjenester og hvilke ressurser som kontrollutvalget kan forvente å få fra Revisjon Øst IKS i 2024.

Kontrollutvalgets forslag til budsjett for 2024, for kjøp av revisjonstjenester, bygger på denne oppdragsavtalen.

Tjeneste	Timer	Timepris	kroner
Regnsapsrevisjon			
1. Revisjon av kommunens årsregnskap	550	1 175	646 250
2. Attestasjoner og revisjonsuttalelser	125	1 175	146 875
3. Revisjon av beboerregnskap	50	1 175	58 750
4. Veiledning/bistand	25	1 175	29 375
5. Forenklet etterlevelseskontroll	25	1 175	29 375
SUM 1-5	775	1 175	910 625
Bestilte revisjonstjenester			
6. Bestilte mindre undersøkelser	50	1 175	58 750
7. Forvaltningsrevisjon	250	1 175	293 750
8. Eierskapskontroll	25	1 175	29 375
SUM 6-8	325	1 175	381 875

Annet

9. Møter i kontrollutvalg og k-styre	50	1 175	58 750
SUM TOTALT	1 150	1 175	1 351 250

OPPDRA GSAVTALE

MELLOM

KONTROLLUTVALGET

I

TRYSIL KOMMUNE

OG

Revisjon Øst IKS

2024

Oppdragsavtale med Revisjon Øst IKS

1 GENERELT

Kommunen ivaretar sine lovpålagte revisjonstjenester ved deltakelse i selskapet Revisjon Øst IKS. Revisjon Øst IKS skal yte eierkommunene revisjon i egenregi til selvkost. Det skal inngås oppdragsavtaler mellom oppdragsgiver og selskapets daglige leder.

Kommunestyret har delegert til kontrollutvalget å inngå oppdragsavtale med selskapet.

Kontrollutvalget og Revisjon Øst IKS har felles mål at revisjonstjenestene skal være til konkurransedyktig pris og kvalitet. Revisjon Øst IKS har en uttalt strategi å være kompetent og kundeorientert. Oppdragsansvarlig revisor for både regnskaps- og forvaltningsrevisjon skal oppfylle kravene til utdanning og praksis. Revisjonsteamene skal ha tilfredsstillende kompetanse og være uavhengige.

Regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll skal gjennomføres i henhold til lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk, herunder RSK 301 Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen og RSK 302 Forenklet etterlevelseskontroll med vesentlige budsjettavvik. Forvaltningsrevisjon skal gjennomføres i henhold til standard for forvaltningsrevisjon, RSK 001. Eierskapskontroll i samsvar med RSK 002 standard for eierskapskontroll. Revisor skal rapportere resultatene av sin revisjon og kontroll til kontrollutvalget jf. pkt. 4.

Revisjon Øst IKS skal delta i landsomfattende prissammenligning, benchmarking. Kontrollutvalget skal orienteres om resultatet av prissammenligningen.

Utvalgets ansvar for tilsyn med revisjonen ivaretas gjennom oppfølging av oppdragsavtalen med vedlegg. Oppdragsavtalen med vedlegg fokuserer på kvalitet og kostnad. Med kvalitet menes blant annet revisors kvalifikasjoner og faglig utførelse, samt kommunikasjon mellom revisor og kontrollutvalg.

2 KONTRAKTSPERIODEN

Oppdragsavtalen inngås for perioden **01.01.24 – 31.12.24**.

Oppdragsavtale for 2025 forhandles høsten 2024.

3 ØKONOMI – BETALING FOR TJENESTER

Nedenfor følger oversikt over aktuelle tjenester med tilhørende stipulert tidsbruk og budsjett:

Avtalen forutsetter kr 1 175 i timesats for 2024 som vedtas av representantskapet i Revisjon Øst IKS.

Oppdragsavtale med Revisjon Øst IKS

Tjeneste	Timer	Timepris	Kroner
Regnskapsrevisjon			
1 Revisjon av kommunens årsregnskap	550	1 175	646 250
2 Attestasjoner og revisjonsuttalelser	125	1 175	146 875
3 Revisjon av beboerregnskap	50	1 175	58 750
4 Veiledning/bistand	25	1 175	29 375
5 Forenklet etterlevelseskontroll	25	1 175	29 375
SUM 1-5	775	1 175	910 625
Bestilte revisjonstjenester			
6 Bestilte mindre undersøkelser	50	1 175	58 750
7 Forvaltningsrevisjon	250	1 175	293 750
8 Eierskapskontroll	25	1 175	29 375
SUM 6-8	325	1 175	381 875
Annet			
9 Møter i kontrollutvalg og k-styre	50	1 175	58 750
SUM TOTALT	1 150	1 175	1 351 250

Kommentarer:

- Tjenestene på linje 1-5 og 9 gjennomføres uten nærmere avtale.
- Tjenestene på linje 6-8 utføres etter særskilt bestilling av kontrollutvalget.
- Det avtales a-konto fakturering hvert kvartal på ¼ av oppdragsavtalte timer.
- Årsavregning sendes kommunen med kopi til kontrollutvalget innen 20. januar påfølgende år.
- Det er knyttet forutsetninger til stipulert tid innenfor revisjon av tjeneste 1 (revisjon av årsregnskapet) og tjeneste 2 (attestasjoner/revisjonsuttalelser):
 - Revisjon av årsregnskapet: Det forutsettes at årsregnskapet for kommune og det konsoliderte årsregnskapet avlegges innen 22/2 og årsberetningen innen 31/3 i samsvar med bokføringsloven, kommuneloven og forskrift om årsregnskap og årsberetning. Sammen med årsregnskapet skal det framlegges underbyggende dokumentasjon som bekrefter kommunens balansetall samt avstemming av balansen og de sammenhenger som ellers forventes å være i regnskapet. Videre skal skjema for "Lønn og pensjonskostnader" foreligge avstemt mot regnskapet.
 - Attestasjoner/revisjonsuttalelser vedr. kommunens momskompensasjonskrav, spillemiddelregnskaper m.m. forutsettes framlagt for revisor minimum 14 dager før innsendingsfristen eller innenfor de frister som er satt av ekstern tilskuddsgiver. Det skal legges fram nødvendig dokumentasjon i form av talloppsett, regnskapsmateriale og eksemplvis

tilsagn, ferdigattester etc. for at revisor skal kunne utføre jobben på en effektiv måte.

4 Dialog mellom revisjonen og kontrollutvalget

Formålet med dialogen mellom revisjonen og kontrollutvalget er at kontrollutvalget får en betryggende sikkerhet for at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning.

Innenfor regnskapsrevisjonen skal revisor søke å sikre at kontrollutvalget får en god forståelse av revisjonsmandatet, planlagte og gjennomførte revisjonshandlinger.

Innenfor bestilte revisjonstjenester skal revisor søke å sikre at kontrollutvalget og revisjonen har en lik forventninger til tjenesten, herunder lik forståelse av formålet med, rammene for og forventet nytte av bestillingen. Forvaltningsrevisjonsprosjektene skal gjennomføres i henhold til standard for forvaltningsrevisjon med tilhørende veileder. Revisjonen skal informere om vesentlige endringer i premissene for bestillingene.

Kontrollutvalget utferdiger skriftlige bestillinger til bestilte revisjonstjenester.

5 RAPPORTERING

5.1 Formålet med rapporteringen

Revisjonens rapportering til kontrollutvalget skal sikre at kontrollutvalget får tilstrekkelig informasjon for å kunne påse at;

- Kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte
- Det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak
- Det blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon)
- Det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper m.m. (eierskapskontroll)

5.2 Rapportering av revisjonsordningen

Oppdragsansvarlig revisor skal årlig rapportere at han/hun oppfylle krav til uavhengighet.

Revisjon Øst IKS skal rapportere til kontrollutvalget at

- Nye oppdragsansvarlige revisorer oppfyller kravet til utdanning og praksis, samt vandel

5.3 Rapportering av regnskapsrevisjonen

Formålet med rapporteringen er å gi kontrollutvalget en løpende orientering om revisjonsarbeidet som gir dem et tilstrekkelig grunnlag til å vurdere at regnskapet blir revidert på en betryggende måte. Oppdragsansvarlig revisor for kommunens årsregnskap rapporterer sitt arbeid årlig til kontrollutvalget slik (minimumskrav):

Plan/revisjonsstrategi (høst)

Oppdragsavtale med Revisjon Øst IKS

- Interimsrapport (vinter)
- Årsavslutning (vår)

Krav og forventninger til innholdet i rapporteringen av regnskapsrevisjonen er utdypet i vedlegg 1.

5.4 Rapportering av bestilte tjenester

Formålet med rapportering av tilleggstjenester, forvaltningsrevisjonsprosjekter og eierskapskontroller er å sikre at kontrollutvalget:

- Får levert de prosjektene som er bestilt
- Prosjektene er i henhold til bestilling
- Gjennomføring og rapportering skjer i henhold til god kommunal revisjonsskikk og etablert og anerkjente standarder på området

Rapportering gjøres hovedsakelig muntlig etter behov i revisjonsprosessen og med skriftlig sluttrapportering med muntlig orientering. Forvaltningsrevisjonsprosjekter skal gjennomføres og rapporteres i henhold til standard for forvaltningsrevisjon RSK 001.

5.5 Økonomirapportering

Revisjon Øst IKS rapporterer til kontrollutvalget 30.06 og en årsrapport pr 31.12.

Rapporteringen gjøres på samme nivå som oppdragsavtalen og oversendes kontrollutvalget senest en måned etter utløp av rapporteringsperioden. Tertialrapporteringene skal begrunne eventuelle vesentlige avvik mellom budsjett og prognose.

Uavhengig av tertialrapporteringen skal Revisjon Øst IKS løpende informere kontrollutvalget om forventa vesentlige avvik fra oppdragsavtalen.

6 ANDRE FORHOLD

Kommunen skal stille hensiktsmessig kontorplass og utstyr til revisors disposisjon når denne er på revisjonsbesøk. Revisor skal gis de nødvendige tilganger til regnskapssystemer og arkiver.

Revisjon Øst IKS skal være medlem av NKRF og er derfor underlagt forbundsbasert kvalitetskontroll. Revisjon Øst IKS skal orientere kontrollutvalget om resultatene av kvalitetskontrollene.

Kontrollutvalget og sekretær skal ta eventuell kritikk av revisor eller revisjonen opp med Revisjon Øst IKS.

Oppdragsavtale med Revisjon Øst IKS

7 VEDLEGG TIL AVTALEN

Avtalen har følgende vedlegg:

- Vedlegg 1: Regnskapsrevisjon: Tjenesteleveranser - forventninger og krav

Trysil, den 6.9.23

Astrid Oppegård
kontrollutvalgsleder
Trysil kommune

Morten Alm Birkelid
daglig leder
Revisjon Øst IKS

Vedlegg til oppdragsavtalen

REGNSKAPSREVISJON

1. REVISJON AV KOMMUNENS ÅRSREGNSKAP

1.1 BESKRIVELSE AV TJENESTER OG LEVERANSER

- Revisjon av regnskapet er en lovpålagt oppgave.
- Revisjonsmandatet er definert ut fra lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk (rettslig standard).
- Utførelse av revisjon etter god kommunal revisjonsskikk er basert på revisors metodikk og skjønn.
- Kapittel 2 i Forskrift om revisjon beskriver revisjonsplikten, revisjonens innhold, revisors plikter og revisjonsberetningen.

REGNSKAPSREVISJONS – PROSESS - oppgaver, aktiviteter og leveranser av revisor

Fase	Planlegging	Kontroll	Konklusjon og rapportering
Oppgave	<ul style="list-style-type: none"> • Planlegge revisjonen 	<ul style="list-style-type: none"> • Gjennomføre planlagt revisjon 	<ul style="list-style-type: none"> • Avslutte revisjonsarbeidet
Aktivitet	<ul style="list-style-type: none"> • Vurdering av uavhengighet • Utarbeidelse av revisjonsplan • Kartlegging av intern kontroll • Spesifikk vesentligh.vurdering • Utarb. av revisjonsprogram 	<ul style="list-style-type: none"> • Gjennomføre revisjonshandlinger iht. program • Foreløpige konklusjoner • Tilpassede rev.handlinger 	<ul style="list-style-type: none"> • Avsluttende analytisk kontroll • Totalkonklusjon • Skrive revisjonsberegning
Leveranse	<ul style="list-style-type: none"> • Erklæring mht. uavhengighet • Presentasjon av revisjonsplan 	<ul style="list-style-type: none"> • Løpende statusrapportering • Obl. rapportering (nummerert brev, innberetning om misligheter) 	<ul style="list-style-type: none"> • Revisjonsberetning • Rapportering/oppsummering • Deltakelse i kommunestyret

1.2 KRAV OG FORVENTNINGER TIL REVISOR OG REVISJONEN

Vedlegg 1 til Oppdragsavtale med Revisjon Øst IKS

Formålet med dialogen mellom revisjonen og kontrollutvalget er at kontrollutvalget får en betryggende sikkerhet for at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning.

LEVERANSE	HVORDAN	NÅR
Erklæring om uavhengighet	<ul style="list-style-type: none"> Eget skjema i underskrevet stand 	<ul style="list-style-type: none"> Innen 01.09.
Revisjonsstrategi	<ul style="list-style-type: none"> Formål/resultatkrav: Kontrollutvalget får tilstrekkelig informasjon til å vurdere at revisjonen av kommunens årsregnskap er lagt opp på en betryggende måte. Hovedtrekkene i overordnet revisjonsstrategi legges frem for kontrollutvalget. Hovedtrekkene er overordnet beskrivelse og vurdering av: <ul style="list-style-type: none"> Inndeling av kommunen i revisjonsområder Risiko- og vesentlighetsvurderinger Metodikk og angrepsvinkel Risikofaktorer til oppfølging Vesentlige endringer i aktuelle regelverk og hvordan dette evt. påvirker revisjonsarbeidet. Grensedracting mellom regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon innenfor følgende områder: <ul style="list-style-type: none"> Intern kontroll Etterlevelse av sentrale lover/regler (eks. lov om off. anskaffelser) Etterlevelse av sentrale interne retningslinjer (eks. delegeringsreglement, finansforvaltningsreglement mv.) Oppfølging av politiske vedtak Strukturert orientering med muligheter for dialog med kontrollutvalget. 	<ul style="list-style-type: none"> Innen 01.09.
Løpende statusrapportering til kontrollutvalget	<ul style="list-style-type: none"> Formål/resultatkrav: Kontrollutvalget får tilstrekkelig informasjon til å vurdere at revisjonen av kommunens årsregnskap 	<ul style="list-style-type: none"> Statusrapport i ”kontrollfasen”, dvs. i tidsrommet oktober-april.

Vedlegg 1 til Oppdragsavtale med Revisjon Øst IKS

	<p>gjennomføres på en betryggende måte.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Statusrapporteringen bør omfatte: <ul style="list-style-type: none"> ➢ Vesentlige revisjonsaktiviteter og resultatet av disse, herunder status i «Risikofaktorer til oppfølging» ➢ Revisjon av internkontrollen, herunder kartlegging, testing og vurdering av rutiner og prosesser ➢ Oppfølging av evt. nummerert brev ➢ Eventuelle endringer i revisjonsplan/-strategi, herunder endring i risikoforhold ➢ Fremdrift i revisjonsarbeidet ➢ Informasjon om kommunikasjon mellom revisor og kommunen 	
<p>Obligatorisk rapportering</p> <ul style="list-style-type: none"> • nummererte brev • innberetning om misligheter 	<ul style="list-style-type: none"> • Skriftlig rapportering til kontrollutvalget med kopi til kommunedirektøren, jf. forskrift om revisjon § 5. • Avdekkede feil og mangler med regnskap og rutiner skal søkes avklart med kommunedirektør uten ugrunnet opphold. 	<ul style="list-style-type: none"> • Løpende oversending av brev til sekretær som legger frem brevet i påfølgende møte.
Revisjonsberetning	<ul style="list-style-type: none"> • Sendes kommunestyret med kopi til kontrollutvalget. 	Jf. forskrift.
Årsavslutningsbrev til kommunedirektøren	<ul style="list-style-type: none"> • Formål: Forbedre dokumentasjon og dialog med administrasjonen etter hvert revisjonsår. • Sendes fortrinnsvis ut samtidig med revisjonsberetningen med kopi til kontrollutvalget. 	
Rapportering / oppsummering etter årsavslutningen	<ul style="list-style-type: none"> • Formål/resultatkrav: Kontrollutvalget får tilstrekkelig informasjon til å vurdere at revisjonen av kommunens årsregnskap er gjennomført på en betryggende måte. • Presentasjon av revisjonsberetningen og totalkonklusjon. • Sluttrapporteringen skal omfatte: <ul style="list-style-type: none"> ➢ Hovedtrekkene i gjennomførte revisjonsaktiviteter og resultatet av disse 	<ul style="list-style-type: none"> • Under behandling av årsregnskapet i kontrollutvalgets møte

Vedlegg 1 til Oppdragsavtale med Revisjon Øst IKS

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Hovedtrekkene i revisjon av internkontrollen ➤ Status for risikofaktorer til oppfølging jf. revisjonsplanen ➤ Oppfølging av nummerert brev ➤ Eventuelle vesentlige endringer i revisjonsplanen ➤ Orientering om kommunikasjon mellom revisor og kommunen 	
Deltakelse i kommunestyret	<ul style="list-style-type: none"> • Stiller seg til disposisjon for å svare på spørsmål eventuelt orientere. 	<ul style="list-style-type: none"> • I kommunestyret

3.0 ANDRE REGNSKAPSREVISJONSTJENESTER

3.1 KRAV OG FORVENTINGER TIL REVISOR OG REVISJONEN

LEVERANSE	HVORDAN	NÅR
Terminoppgave for momskompensasjon (6 stk årlig)	<ul style="list-style-type: none"> • Avgi revisjonsuttalelse etter ISA 805 og sende inn. • Kopi av revisjonsuttalelsen sendes til kommunedirektøren. 	<ul style="list-style-type: none"> • Innen fastsatte frister (10.02, 10.04, 10.06, 31.08, 10.10 og 10.12)
Andre revisjonsuttalelser / særattestasjoner	<ul style="list-style-type: none"> • Revisjonsuttalelse etter ISA 805 eller ISRS 4400 • Kopi av revisjonsuttalelsen sendes til kommunedirektøren 	<ul style="list-style-type: none"> • Innen fastsatt frist
Spillemiddelregnskap	<ul style="list-style-type: none"> • Revisjonsuttalelse etter ISRS 4400 • Revisjonsuttalelsen sendes tilskudds utbetaler med kopi til kommunedirektøren 	<ul style="list-style-type: none"> • Innen fastsatt frist
Revisjon av beboer- og pasient regnskap	<ul style="list-style-type: none"> • Revisjonsberetning sendes kommunen med kopi til kontrollutvalget 	<ul style="list-style-type: none"> • Sammen med annen statusrapportering
Veiledning og bistand	<ul style="list-style-type: none"> • Kort gjennomgang av gjennomførte vesentlige veiledningsoppgaver 	<ul style="list-style-type: none"> • Sammen med annen statusrapportering

Arkivsak-dok. 21/00068-7
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Trysil kontrollutvalg 2019 - 2023

Møtedato
06.09.2023

SAK T-40/23 BUDSJETT KONTROLL OG REVISJONSARBEIDET 2024

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Vedlagt budsjett med en ramme på kr 1 713 000,- oversendes kommunestyret som kontrollutvalgets forslag til budsjett for kontroll og revisjonsarbeidet i Trysil kommune 2024.
2. Forslaget følger formannskapetets innstilling til kommunestyret vedrørende budsjettet for Trysil kommune 2024.

Vedlegg:

Budsjett kontrollutvalget 2024

Saksframstilling:

Det er verdt å merke seg kommentarene til forskriften § 2, hvor det står følgende: «**At forslaget skal følge innstillingen betyr også at kommunedirektøren ikke har adgang til å gjøre endringer i dette forslaget underveis i prosessen**».

I henhold til forskrift om kontrollutvalget og revisjon, kapittel 1 § 2, skal kontrollutvalget utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen eller fylkeskommunen. Dette vil si budsjett for kontrollutvalgets egen virksomhet, for sekretærfunksjonen, forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og regnskapsrevisjonen.

Sekretariatets budsjettpost må vedtas med forbehold da det er vedtatt i styret men ikke i representantskapet. Av erfaring blir det sjelden endret i representantskapet

Politisk virksomhet

Det er lagt inn en økning på til sammen kr 17 000,-, nå kr 102 000,-. Det blir i høst valgt nytt kontrollutvalg for neste periode, det vil derfor være behov for en økning på forskjellige poster.

Regnskapsrevisjon

Budsjettet for Revisjon Øst IKS vedtas av representantskapet i selskapet. I dette budsjettforslaget er timeforslaget i Trysil kommune anslått til å ligge på 775. Dette gir et revisjonshonorar på kr 910 625,-.

Budsjettet omfatter timeforbruk på områdene:

Revisjon av kommunens årsregnskap 550
Attestasjoner og revisjonsuttalelser 125
Revisjon av beboerregnskap 50
Veiledning/bistand 25
Forenklet etterlevelseskontroll 25
Møter i kontrollutvalg og kommunestyre 50

Bestilte mindre undersøkelser

Det er lagt inn 50 timer for mindre undersøkelser.

Forvaltningsrevisjon

I oppdragsavtalen med Revisjon Øst IKS er det lagt inn kr 293 750,- til forvaltningsrevisjon, 250 timer.

Det legges fram forslag til valg av forvaltningsrevisjonsprosjekt for kontrollutvalget.

Eierskapskontroll

Det er lagt inn 25 timer for eierskapskontroll.

Sekretariat for kontrollutvalget

Dette er et samarbeid mellom Elverum, Engerdal, Stor-Elvdal, Trysil, Åmot, Eidskog, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Sør Odal, Våler og Åsnes kommuner.

Driftsutgiftene i Konsek Øst IKS har fordelingsnøkkel 40 % etter innbyggertall, mens 60 % er fordelt likt i budsjettsammenheng, men blir avregnet etter medgått tid i etterkant.

I budsjettet for 2024 er Trysil kommunes andel kr 260 000,-.

Konklusjon

Forslag for budsjett for kontroll og revisjonsarbeid i Trysil kommune for 2024:

Politisk virksomhet kr 102 000,-
Regnskapsrevisjon kr 910 625,-
Mindre undersøkelser kr 58 750,-
Forvaltningsrevisjon kr 293 750,-
Eierskapskontroll kr 29 375,-
Møter i kontrollutvalg og kommunestyre kr 58 750,-
Sekretariat for kontrollutvalget kr 260 000,-

Arkivsak-dok. 21/00079-16
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Trysil kontrollutvalg 2019 - 2023

Møtedato
06.09.2023

SAK T-41/23 VURDERING AV OPPDRAGSANSVARLIG FORVALTNINGSREVISORS (FR) SIN UAVHENGIGHET

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar oppdragsansvarlig revisor sin egenvurdering av uavhengighet i revisjonsoppdraget for revisjonsåret 2023 til orientering.

Vedlegg:

Revisors uavhengighetserklæring

Saksframstilling:

I følge forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 19 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, **og ellers ved behov**, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Krav til revisors uavhengighet og objektivitet finner vi i KommuneLOven § 24-4 og forskrift om revisjon (kap. 3).

Krav til uavhengighet og objektivitet gjelder også for revisors medarbeidere, men det er kun oppdragsansvarlig revisorer som plikter å legge fram en skriftlig vurdering for kontrollutvalget.

I Revisjon Øst IKS sine revisjonsplaner vil vurdering av uavhengigheten til hver enkelt revisor i kommunens revisjonsteam inngå som et eget punkt i revisjonsplanen.

Oppdragsansvarlig revisors skriftlige egenvurdering skal ligge som et vedlegg til dette punktet.

Av vedlagte egenvurdering framkommer ingen forhold som svekker revisors uavhengighet eller objektivitet i forhold til oppdraget i Trysil kommune

Kontrollutvalget i Trysil kommune
v/Konsek Øst IKS
Torget 1
2450 Åmot

Postboks 84, 2341 Løten
Telefon: 62 43 58 00
www.revisjon-ost.no
post@rev-ost.no
Org.nr.: 974 644 576 MVA
Bankgiro: 1822.46.49505

Saksbeh.:
Kristin Fragell Lillevold

Direkte tlf.:
924 34 113

Deres ref.:

Vår ref.:
100/2023

Dato:
3. juli 2023

Vurdering av oppdragsansvarlig revisors uavhengighet i forhold til Trysil kommune 2023

Innledning

I følge forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 19 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Krav til uavhengighet og objektivitet gjelder også for revisors medarbeidere, men det er kun oppdragsansvarlige revisorer som plikter å legge fram en skriftlig vurdering for kontrollutvalget. De øvrige revisorer som har arbeidsoppgaver tilknyttet Trysil kommune fyller ut egne skjemaer som arkiveres for det enkelte oppdrag.

Lovgivningsmessige krav til revisors uavhengighet

Følgende fremgår av forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 17:

Den som foretar revisjon for en kommune eller fylkeskommune kan ikke ivareta revisjons- og kontrolloppdrag for kommunen eller fylkeskommunen dersom revisor eller dennes nærstående har en slik tilknytning til revidert eller kontrollert virksomhet, dens ansatte eller tillitsmenn, at dette kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet. Som nærstående regnes

- a) Ektefelle eller samboer og deres søsken
- b) Slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og deres ektefeller eller samboere
- c) Søsken og deres ektefeller eller samboere
- d) Slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje til revisorens ektefelle eller samboer

Det samme gjelder dersom det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av oppgavene. Ansettelse som revisor i kommunen eller fylkeskommunen, eller i en interkommunal samarbeidsordning, medfører ikke i seg selv at revisoren mangler nødvendig uavhengighet og objektivitet.

Krav til uavhengighet er nærmere spesifisert i forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 18 pkt. a-d:

- Revisor kan etter denne forskrift ikke inneha andre stillinger hos kommunen eller i virksomhet som kommunen deltar i eller er eier i, ved siden av revisoroppdraget.

- Revisor kan ikke være medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen deltar i eller er eier i. Unntaket er virksomhet som utfører revisjon i kommunen.
- Revisor kan ikke delta i, eller ha funksjoner i annen virksomhet hvis det kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiverne eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til den som foretar revisjon.

I tillegg er det følgende begrensninger ved gjennomføring av oppgaver, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 18 pkt. e-g:

- Revisor kan ikke utføre rådgivnings- eller andre tjenester for kommunen hvis dette er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.
- Revisor kan ikke yte tjenester som hører inn under den reviderte virksomhetens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
- Revisor kan ikke opptre som fullmektig for den reviderte virksomheten, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstolloven.

Oppdragsansvarlig revisors vurdering av uavhengighet

Punkt 1: Ansettelsesforhold	<i>Jeg har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i Revisjon Øst IKS.</i>
Punkt 2: Medlem i styrende organer	<i>jeg er ikke medlem av styrende organ i noen virksomhet som Trysil kommune deltar i.</i>
Punkt 3: Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	<i>Jeg deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.</i>
Punkt 4: Nærstående	<i>Jeg har ikke nærstående som har tilknytning til Trysil kommune som har betydning for uavhengighet og objektivitet.</i>
Punkt 5: Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	<i>Før slike tjenester utføres vil det bli foretatt en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 18 pkt. e, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt.</i> <i>Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.</i>

	<i>Jeg har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor Trysil kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</i>
Punkt 6: Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	<i>Jeg har ikke ytet tjenester overfor Trysil kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.</i>
Punkt 7: Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	<i>Jeg opptre ikke som fullmektig for Trysil kommune.</i>
Punkt 8: Andre særegne forhold	<i>Jeg kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til uavhengighet og objektivitet.</i>

Med hilsen

Kristin Fragell Lillevold

Kristin Fragell Lillevold
oppdragsansvarlig
forvaltningsrevisor

Arkivsak-dok. 21/00070-26
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Trysil kontrollutvalg 2019 - 2023

Møtedato
06.09.2023

SAK T-42/23 EVENTUELT

Forslag til vedtak/innstilling:

Saken legges fram uten forslag til vedtak

Vedlegg:

Ingen

Saksframstilling:

Arkivsak-dok. 21/00078-44
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Trysil kontrollutvalg 2019 - 2023

Møtedato
06.09.2023

SAK T-43/23 REFERATER OG ORIENTERINGER

Forslag til vedtak/innstilling:

- Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering
- Kontrollutvalget tar vedlagte tiltaksplan til orientering

Vedlegg:

Tiltaksplan

Saksframstilling:

Det holdes i hvert møte en gjensidig orientering fra kontrollutvalgsmedlemmene i de hovedutvalg de skal ha oppmerksomheten mot.

Orienteringer/diskusjoner

- Gjensidig orientering fra kontrollutvalgsmedlemmene

(hvert enkelt medlem forbereder en orientering til de øvrige).

- Saker fra formannskap og kommunestyre Astrid Oppegård og Frank W. Lie Bråten
- Saker fra hovedutvalg for forvaltning og teknisk drift – Agnar Holmseth
- Saker fra hovedutvalg for oppvekst og kultur – Torgrim T. Stovik
- Saker fra hovedutvalg for helse, omsorg og sosial – Dagmar Lyngstad.

Kontrollutvalgets medlem i kommunestyre eventuelt kontrollutvalgets leder oppfordres til å orientere om sakene i møtet, spesielt kontrollutvalgets saker.

«Tiltaksplan med oppfølgingsliste» som blir oppdatert etter hvert møte, ligger ved saken. Den vil også bli på sekretariatets hjemmeside en gang årlig, sammen med årsrapporten.

Kontrollutvalget i Trysil kommune

Tiltaksplan og oppfølging av saker Trysil kommune

Utgangspunktet for oppgaver knyttet til:

- regnskapsrevisjon er bl.a. relatert til § 3 i forskrift om kontrollutvalget og revisjon og koml. § 24-9.
- forvaltningsrevisjon er bl.a. relatert til koml. § 23-3, samt plan for forvaltningsrevisjon.
- eierskapskontroll er bl.a. relatert til koml. § 23-4, samt plan for eierskapskontroll.
- kontrollutvalgets påseansvar er bl.a. relatert til koml. § 23-2.
- budsjettbehandlingen er bl.a. relatert til forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2. (Kontrollutvalget følger opp at kontrollutvalgets forslag følger med til kommunestyrets behandling av budsjettet (jf. reglement for kontrollutvalget § 4).)
- kontrollutvalgets rapportering er bl.a. relatert til koml. § 23-5.

Møte	Kontrollutvalgets saker 2023
Fortløpende rapportering	<ul style="list-style-type: none"> • Samme økonomiske rapportering som formannskapet får. • Kontrollutvalgsmedlemmene skal ha tilgang til dokumenter fra alle politiske utvalg. • Kontrollutvalget har valgt å fordele følgende utvalg mellom seg (oppfølging): <ul style="list-style-type: none"> ○ Saker fra hovedutvalg for teknisk drift – Agnar Holmseth ○ Saker fra hovedutvalg for oppvekst og kultur – Torggrim T. Storvik ○ Saker fra hovedutvalg for helse, sosial og omsorg – Dagmar Lyngstad ○ Saker fra formannskap og kommunestyre – Astrid Oppegard og Frank W. Lie Bråten • Frank W. Lie Bråten er kommunestyrets representant i kontrollutvalget.
I hvert møte eller når kontrollutvalget bestemmer det	<ul style="list-style-type: none"> • Samtale med ordfører og kommunedirektør. • Orientering fra kommunedirektøren: <ul style="list-style-type: none"> ○ Økonomisk situasjon – inkludert byggeprosjekter. ○ Anmeldelser og varsling (rutiner for varsling). ○ Oppfølging av kommunestyrevedtak (hvert halvår) ○ Sykefravær. ○ Tilsynssaker. • Informasjon fra enhetene/virksomhetene/tjenestene (<i>spesifisert under hvert enkelt møte</i>). • Sekretariatsleders oversikt over kontrollutvalgets saker med vedtak og oppfølgingen av disse. • Rapporter fra andre tilsynsorganer og kommunens svar/oppfølging
Onsdag 15.2.23	<ul style="list-style-type: none"> • Godkjenning innkalling/sakliste • Godkjenning protokoll 30.11.22 • Orientering – i tillegg til «den vanlige» orienteringen ønsker kontrollutvalget en orientering om planlagte og gjennomførte tilsyn. I tillegg ønsker kontrollutvalget en redegjørelse for kommunens varslingsreglement • Interimrapport 2022 • Statusrapport revisjon for 2022, 2. halvår (31.12.22) • Benchmarking – Revisjon Øst IKS • Vurdering av oppdragsansvarlig regnskapsrevisors (RR) uavhengighet • Vurdering av oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors (FR) uavhengighet • Kontrollutvalgets årsrapport for 2022 behandles og oversendes deretter kommunestyret • Vurdering av kontrollutvalgets påseansvar for regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon for 2022, jf. NKRFs veiledere.

Konsek Øst IKS

Kontrollutvalgssekretariat for kommunene Eidskog, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal, Våler, Åsnes, Åmot, Engerdal, Trysil, Stor-Elvdal og Elverum

Møte	Kontrollutvalgets saker 2023
	<ul style="list-style-type: none"> • Eventuelt – ROS Revisjon Øst IKS • Referater og orienteringer • Referatsaker
Onsdag 24.5.23	<ul style="list-style-type: none"> • Godkjenning innkalling/sakliste • Godkjenning protokoll 15.2.23 • Orientering – Statsforvalterens kommunebilde, økonomi/sykefravær • Kunstprosjekt i Kongeparken jf. FM vedtak 30.11.22 (64/22) • Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet for 2022 (+revisjonsberetning) • Årsavslutningsbrev for revisjonsåret 2022 • Kontrollutvalgets uttalelse til Trysil kommuneskoger sitt regnskap 2022 • Rapportering til kontrollutvalget om "Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen" (FELK) • Årsavslutningsbrev for revisjonsåret 2022 • Eventuelt • Referater og orienteringer
Onsdag 14.6.23	<ul style="list-style-type: none"> • Godkjenning innkalling/sakliste • Godkjenning protokoll 24.5.23 • Orientering – status/fremdrift på kommunikasjon mellom adm.i Trysil kommune og Revisjon Øst IKS i forbindelse med oppstart på forvaltningsrevisjon «Sykefravær/arbeidsmiljø • Eventuelt • Referater og orienteringer • Referatsaker
Onsdag 6.9.23	<ul style="list-style-type: none"> • Godkjenning innkalling/saksliste • Godkjenning protokoll 14.6.23 • Orientering <ul style="list-style-type: none"> ✓ Har kommunen barnekoordinator? • Oppfølging av Årsavslutningsbrev 2022 • Uavhengighetserklæring FR • Statusrapport revisjon 1. halvår 2023 (30.6.23) • Eventuelt • Referater og orienteringer • Referatsaker • Evaluering av KU's virksomhet 2019-2023
Onsdag 18.10.23	<ul style="list-style-type: none"> • Godkjenning innkalling/sakliste • Godkjenning protokoll 6.9.23 • Orientering • Forvaltningsrevisjon – tidlig innsats i barnehage og 1.-4. trinn i skole • Orientering om revisjonsstrategien for revisjonsåret 2023 • Plan for forenklet etterlevelseskontroll (FELK) • Oppdragsavtale 2024 med Revisjon Øst IKS • Forslag til budsjett for kontroll- og revisjonsarbeidet for 2024 • Eventuelt • Referater og orienteringer • Referatsaker
Onsdag 29.11.23	<ul style="list-style-type: none"> • Godkjenning innkalling/sakliste • Godkjenning protokoll 18.10.23 • Orientering – oversikt over planlagte og gjennomførte statlige tilsyn. • Kontrollutvalgets årsplan for 2024 vedtas og oversendes deretter til kommunestyret til orientering • Kontrollutvalgets møtekalender 2024 • Eventuelt

Møte	Kontrollutvalgets saker 2023
	<ul style="list-style-type: none"><li data-bbox="491 221 804 253">• Referater og orienteringer

Kontrollutvalget i Trysil kommune
Oppfølgingsliste

Møte	Saknr.	Sak	Vedtak	Sendes/ behandles	Behandlet	Oppfølging	Ferdig
15.2.23	1/23	Godkjenning innkalling/saksliste	Innkalling/saksliste godkjennes		KU		X
	2/23	Godkjenning av protokoll 30.11.22	Protokoll fra 30.11.22 godkjennes		KU		X
	3/23	Orientering	Kontrollutvalget tar administrasjonens redegjørelse til orientering		KU		X
	4/23	Interimrapport regnskapsrevisjon 2022	Kontrollutvalget tar revisjonens rapportering til orientering		KU		X
	5/23	Statusrapport revisjon 2. halvår 2022	Kontrollutvalget tar statusrapport 2. halvår til orientering		KU		X
	6/23	Benchmarking – Revisjon Øst IKS	Kontrollutvalget tar Revisjon Øst IKS sin presentasjon til orientering		KU		X
	7/23	Vurdering av oppdragsansvarlig FR sin uavhengighet	Kontrollutvalget tar oppdragsansvarlig revisor sin egen vurdering av uavhengighet i revisjonsoppdraget for revisjonsåret 2023 til orientering		KU		X
	8/23	Vurdering av oppdragsansvarlig RR sin uavhengighet	Kontrollutvalget tar oppdragsansvarlig revisor sin egen vurdering av uavhengighet i revisjonsoppdraget for revisjonsåret 2023 til orientering		KU		X
	9/23	Kontrollutvalgets årsrapport 2022	Kontrollutvalgets årsrapport vedtas Saken sendes til kommunestyret med følgende forslag til vedtak Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsrapport for 2022 til orientering	KS	KU		X
	10/23	Vurdering av KU's påseansvar for regnskaps- og forvaltningsrevisjon pr 31.12.22	Kontrollutvalget slutter seg til vurderingene som går fram av vedlegg «Kontrollutvalgets påseansvar for regnskaps- og forvaltningsrevisjon pr 31.12.22»		KU		X
	11/23	Eventuelt	Kontrollutvalget tar sekretærens redegjørelse til orientering		KU		X
	12/23	Referater og orienteringer	Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering Kontrollutvalget tar vedlagte tiltaksplan til orientering		KU		X
	13/23	Referatsaker	Referatsaker tas til orientering		KU		X
	14/23	Prosjektplan forvaltningsrevisjon «Sykefravær og sykefraværsoppfølging»	Kontrollutvalget vil på bakgrunn av vedlagte prosjektplan bestille gjennomføring av en forvaltningsrevisjon innenfor sykefravær og sykefraværsoppfølging. Prosjektet gjennomføres innenfor en ramme på 300 timer og ferdigstilles i august/september 2023		KU		X

Konsek Øst IKS

Kontrollutvalgssekretariat for kommunene Eidskog, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal, Våler, Åsnes, Åmot, Engerdal, Trysil, Stor-Elvdal og Elverum

Møte	Saknr.	Sak	Vedtak	Sendes/ behandles	Behandlet	Oppfølging	Ferdig
24.5.	15/23	Godkjenning innkalling/saksliste	Innkalling/saksliste godkjennes		KU		X
	16/23	Godkjenning av protokoll fra 15.2.23	<p>Protokoll fra 15.2.23 godkjennes</p> <p>Kontrollutvalget behandlet i forrige møte 15.2.23, sak 14/23, bestilling av forvaltningsrevisjon «Sykefravær og sykefraværsoppfølging», med vedtak: <i>Kontrollutvalget vil på bakgrunn av vedlagte prosjektplan bestille gjennomføring av en forvaltningsrevisjon innenfor sykefravær og sykefraværsoppfølging.</i> <i>Prosjektet gjennomføres innenfor en ramme på 300 timer og ferdigstilles i august/september 2023.</i></p> <p>Kommunestyret godkjente gjennomføring av prosjektet i sitt møte 14.2.23, sak PS 2023/10.</p> <p>I mail av 23.5.23 ble leder i kontrollutvalget informert av Daglig leder i Revisjon Øst IKS om status i kommunikasjon mellom utøvende revisor av prosjektet og administrasjonen i Trysil kommune.</p> <p>Kontrollutvalget synes saksbehandlingstiden har vært urimelig lang da oppstartsbrief ble sendt kommunedirektøren 17.3.23. Pr. dd. er det ikke gjennomført noe møte mellom revisjonen og administrasjonen pga. manglende svar på e-poster fra administrasjonen på tross av flere purringer.</p> <p>Kontrollutvalget anmoder kommunestyret om å be kommunedirektøren prioritere saken. [Lagre]</p>	KS	KU	Følges opp	
	17/23	Orientering	Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering		KU		X
	18/23	Oppfølging av politiske vedtak i Trysil kommune	<ol style="list-style-type: none"> Kontrollutvalget tar redegjørelsen fra kommunedirektøren til orientering Kontrollutvalget skal iht. Kommunelovens § 23-2 bl.a. påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak. Kontrollutvalget kan ikke se at formannskapsvedtak 64/22 er fulgt opp med et nytt vedtak i formannskapet. Vedtaket i møte den 30.11.22 hadde følgende ordlyd: 	KS	KU		X

Møte	Saknr.	Sak	Vedtak	Sendes/ behandles	Behandlet	Oppfølging	Ferdig
			<p>«Kunstprosjektet i Kongeparken er spennende og Kongeparken er en historisk viktig plass som fortjener oppmerksomhet og fokus. Kommunens egenandel i prosjektet synes allikevel for stor. Det bør være muligheter for et spleiselag med flere interessenter. Vi ber derfor prosjektgruppa undersøke flere finansieringsmuligheter.</p> <p>Saken utsettes til det er undersøkt om mulighet for ytterligere ekstern finansiering for å realisere kunstprosjektet.»</p> <p>Kommunedirektøren har ansvar for å følge opp politiske vedtak.</p> <p>Prosjektets endelige finansiering kan ikke sees realitetsbehandlet senere, verken av formannskapet eller i kommunestyret.</p> <p>Kontrollutvalget anbefaler at kommunedirektøren omtaler saksbehandlingen og sluttfinansieringen av Kunstprosjektet i Kongeparken i tertialrapporten for 1.tertial 2023 slik at både formannskap og kommunestyret får kvittert ut at kommunens finansiering av investeringsprosjektet er redusert fra kr 1 500 000 til kr 750 000.</p>				
	19/23	KU uttalelse til Trysil kommuneskoger KF årsregnskap 2022	Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning for Trysil kommuneskoger KF for 2022, oversendes kommunestyret med kopi til foretakets styre og formannskapet.	KS	KU		X
	20/23	Årsavslutningsbrev 2022 Trysil kommuneskoger KF	Kontrollutvalget tar årsavslutningsbrev fra Revisjon Øst IKS til orientering		KU		X
	21/23	Kontrollutvalgets uttalelse til Trysil kommunes årsregnskap/årsberetning 2022	Kontrollutvalgets uttalelse til Trysil kommunes årsregnskap og årsberetning for 2022 oversendes kommunestyret med kopi til formannskapet	KS	KU		X
	22/23	Årsavslutningsbrev 2022	Kontrollutvalget tar saken årsavslutningsbrev fra Revisjon Øst IKS til orientering og følger opp saken igjen i løpet av september 2023		KU	Følges opp i september	
	23/23	Eventuelt	Det ble ikke lagt fram noe under Eventuelt		KU		X
	24/23	Referater og orienteringer	Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering		KU		X
	25/23	Rapportering til kontrollutvalget om forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen	Kontrollutvalget tar revisjonens rapportering til orientering		KU		X
14.6.	26/23	Godkjenning innkalling/saksliste	Innkalling/saksliste godkjennes		KU		X
	27/23	Godkjenning av protokoll 24.5.23	Protokoll fra 24.5.23 godkjennes		KU		X
	28/23	Orientering	Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering		KU		X

Tiltaksplan 2023

6

Møte	Saknr.	Sak	Vedtak	Sendes/ behandles	Behandlet	Oppfølging	Ferdig

Forvaltningsrevisjoner/eierskapskontroller	Frist	Notater
Prosjektplan «Tidlig innsats»		Bestilt i møte 24.11.21 – prosjektplan behandlet i møte 16.2.22. Ferdig prosjekt behandles innen 31.12.22. Er forsinket
Forvaltningsrevisjon «Sykefravær og sykefraværsoppfølging»		Bestilt i møte 15.2.23. Ferdigstilles i august/september 2023

Arkivsak-dok. 21/00078-45
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Trysil kontrollutvalg 2019 - 2023

Møtedato
06.09.2023

SAK T-44/23 REFERATSAKER

Forslag til vedtak/innstilling:

Referatsaker tas til orientering

Vedlegg:

1. MHBR IKS – representantskapsprotokoll 24.4.23
2. Konsek Øst IKS – innkalling representantskapsmøte 19.9.23

Saksframstilling:

MHBR IKS – representantskapsprotokoll 24.4.23
Konsek Øst IKS – innkalling representantskapsmøte 19.9.23

Representantskapsprotokoll

Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS

Sted/dato: Representantskapsmøte Engerdal kommunehus, mandag 24. april 2023 kl. 10:00

Tilstede: Repr. skapets ordfører: Eldri Svisdal
 Representanter: Dag Martin Bakken
 Mona Murud
 Johnny Hagen
 Snorre Lillebo
 Linda Nathalie Foss
 Øyvind Øien
 Jørn Heiberg
 Even Moen
 Ketil Øien
 Einar Hilmarsen
 Ann Kristin L. Sandvik
 Erik Sletten
 Liz Bjørseth
 Rune Sørli

Vararepresentanter: Vigdis Osbak
 Egil Eide
 Britt Sæter Grue
 Elin Østeberg

Brannsjef: Trond Joar Kjenstadbakk
Styrets leder: Sven Inge Sunde
Referent: Lena Lundby
Økonomirådgiver: Linda Alette Løkken
Varabrannsjef Knut Bjørnseth
Stabssjef Øystein Aamodt

Forfall: Ida Kristine Teien, Kristin Langtjernet, Linda Døsen Stubsveen, Merete M. Moen, Nils P. Hagen, May-Liss Sæterdalen, Hans Robert Morønning, Marianne Kjellgren

Ikke møtt:

Eldri Svisdal ønsket alle velkommen til representantskapsmøte.

Saksnr. Sak

01/23	<p>GODKJENNING AV MØTEINNKALLING OG SAKLISTE</p> <p>Vedtak: Innkalling og sakliste av 27. mars 2023 ble godkjent, og ordføreren erklærte møtet for lovlig satt.</p> <p>Saksopplysninger: Ordføreren refererte til innkalling av 27.03.23, med spørsmål om forsamlingen hadde innvendinger mot innkalling og sakliste.</p>
-------	--

02/23	<p>VALG AV 2 REPRESENTANTER TIL Å UNDERTEGNE PROTOKOLLEN</p> <p>Forslag: Mona Murud og Erik Sletten.</p> <p>Vedtak: Mona Murud og Erik Sletten ble valgt til å undertegne protokollen sammen med ordfører.</p>																															
03/23	<p>ÅRSREGNSKAP 2022</p> <p>Styrets forslag til vedtak: Representantskapet tar det fremlagte årsregnskapet for 2022 til etterretning.</p> <p>Saksopplysninger: Årets resultat for Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS viser et overskudd på kr 2 438 462,- mot budsjettert underskudd på kr 1 352 032,-. Av dette er det et overskudd på kr 959 061,- på avdeling for boligseksjonen, og et overskudd på drift på kr 1 479 401,-.</p> <p>Årets overskudd kommer av at vi i år fikk en reduksjon i pensjonsforpliktelsen og som påvirker årets resultat positivt. Se avsnittet for pensjonskostnader og pensjonsforpliktelsen 2022.</p> <p>Resultatene pr. avdeling:</p> <table border="1" data-bbox="325 927 1155 1256"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Netto pr. avdeling</th> <th colspan="3">Ar 2022</th> </tr> <tr> <th>Regnskap</th> <th>Budsjett</th> <th>Avvik</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Administrasjon</td> <td>-2 943 038</td> <td>-1 487 035</td> <td>-1 456 003</td> </tr> <tr> <td>Beredskap</td> <td>1 800 182</td> <td>2 333 351</td> <td>-533 169</td> </tr> <tr> <td>Forebyggende</td> <td>-336 545</td> <td>505 716</td> <td>-842 261</td> </tr> <tr> <td>Netto sum drift</td> <td>-1 479 401</td> <td>1 352 032</td> <td>-2 831 433</td> </tr> <tr> <td>Boligseksjonen</td> <td>-959 061</td> <td>-560 400</td> <td>-398 661</td> </tr> <tr> <td>Netto sum</td> <td>-2 438 462</td> <td>791 632</td> <td>-3 230 094</td> </tr> </tbody> </table> <p>*minustegn er lik overskudd</p> <p><u>Sum drift</u> viser et overskudd og ligger foran budsjett.</p> <p>På inntektssiden har vi mottatt tilskudd fra Fagforbundet for kjøp av båt til Tynset. I tillegg har vi fått tilskudd fra Landbruksdirektoratet som er benyttet til prosjektet for dyreredning. Det er også en liten økning av andre inntekter.</p> <p>På kostnadssiden ble økningen av kostnaden til 110-innlandet delt mellom oss og eierkommunene. Variabel lønn går noe over budsjett, bl.a. posten for uttrykninger og overtid. Avskrivninger ble redusert pga. forsinket investeringer, men med ting innskuddet fra Åsnes ble avskrivninger iht. budsjett. Se avsnittet for Åsnes. På andre driftskostnader er det økte kostnader på bl.a. forsikringer og drivstoff.</p> <p><u>Selvkostområdet boligseksjonen</u> viser et overskudd og ligger foran budsjett.</p> <p>På inntektssiden er gebyr for feiing og tilsyn fakturert i henhold til budsjett. På fritidsboliger er inntektene mindre enn budsjettert, ca. kr 1,3 mill. Dette skyldes igangsetting av ny organisering på område fritidsboliger og at dette ikke fikk helårseffekt.</p> <p>På kostnadssiden er det brukt mindre lønnsmidler pga. refusjon av sykepenger og lønnskostnader i forbindelse med ansettelse i ny stilling. Det ble leid inn vikarer for å bistå med feiing og tilsyn. Det er blitt gjort investeringer i systemverktøy og datautstyr som vil hjelpe den daglige driften. På andre kostnader har vi noen reduksjoner.</p>	Netto pr. avdeling	Ar 2022			Regnskap	Budsjett	Avvik	Administrasjon	-2 943 038	-1 487 035	-1 456 003	Beredskap	1 800 182	2 333 351	-533 169	Forebyggende	-336 545	505 716	-842 261	Netto sum drift	-1 479 401	1 352 032	-2 831 433	Boligseksjonen	-959 061	-560 400	-398 661	Netto sum	-2 438 462	791 632	-3 230 094
Netto pr. avdeling	Ar 2022																															
	Regnskap	Budsjett	Avvik																													
Administrasjon	-2 943 038	-1 487 035	-1 456 003																													
Beredskap	1 800 182	2 333 351	-533 169																													
Forebyggende	-336 545	505 716	-842 261																													
Netto sum drift	-1 479 401	1 352 032	-2 831 433																													
Boligseksjonen	-959 061	-560 400	-398 661																													
Netto sum	-2 438 462	791 632	-3 230 094																													

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelsen 2022

Reguleringskostnaden for 2022 betalt i sin helhet. Vi kan også velge at kostnaden dekkes av premiefondet i EKP. Vi har de siste årene hatt samtaler både med Elverum kommunale pensjonskasse og Storebrand for å få større innblikk i pensjonsforpliktelsen. Målet er å få en større forståelse og kunne påvirke pensjonskostnadene i den grad vi kan det.

Pensjonsforpliktelsen og totale pensjonskostnader ble lavere enn forventet og budsjettert i 2022.

Pensjonsforpliktelsen fikk en reduksjon på kr 4 970 000,-. Totale pensjonskostnader ble kr 2 463 000,-.

Åsnes kom inn i selskapet fra 01.01.2022. De kom inn med egenkapital i form av kapitalinnskudd og ting innskudd. Kapitalinnskuddet er på kr 742 228,- og er en ren pengeoverføring. Ting innskuddet er på kr 1 927 900,- og er en verddivurdering av biler og utstyr som Åsnes kom inn med i selskapet.

Kr 1 456 000,- av ting innskuddet er aktivert i balansen som eiendeler. Det vil si at de har en verdi i balansen og blir avskrevet over antatt levetid. Kr 471 900,- av ting innskuddet er biler og utstyr som ikke er aktivert og som kommer direkte inn i resultatregnskapet.

Åsnes har etter inngått avtale og forhandlinger funnet ut av de hadde et positivt selvkostfond på boligseksjonen. Vi fikk overført i penger kr 1 029 641,- som går inn på selvkostfondet.

EK-prosent og likviditet

En forsvarlig egenkapital skal dekke løpende drift, selskapets risiko- og investeringsbehov som selskapet til enhver tid har. En forsvarlig egenkapital må også sees sammen med selskapets likviditet.

EK-prosenten burde ikke komme under 25 % jf. råd fra revisor.

Likviditet betyr betalingsevne og sier noe om evnen til å betale løpende utgifter. Etter den generelle vurderingsregelen bør likviditetsgrad 1 ikke komme under 2.

Pr. 31.12.2022 er vår EK-prosent 38 % og likviditetsgraden er 2,7.

Både EK-prosenten og likviditeten har blitt lavere de siste årene. Dette har vært en planlagt reduksjon. I 2022 økte EK-prosenten selv med opptak av lån. Dette skyldes EK-innskudd fra Åsnes, positivt resultat og reduksjon av pensjonsforpliktelsen. Det er viktig å merke seg at likviditetsgraden har gått ned. Ting innskuddet fra Åsnes og reduksjon av pensjonsforpliktelsen påvirker EK-prosenten positivt, men den påvirker ikke likviditeten.

BALANSE	2022	2021	2020
Egenkapital 01.01.	21 137 867	22 669 748	28 130 928
Egenkapitalinnskudd	2 670 128	0	0
Overføring selvkostfond	1 029 641	0	0
Driftsresultat	2 438 462	-1 531 881	-5 461 179
SUM EGENKAPITAL	27 276 098	21 137 867	22 669 749
Gjeld 01.01	40 963 641	41 370 991	38 507 282
Opptak gjeld	7 000 000	0	0
Avdrag	-320 000	-320 000	-320 000
Endring pensjonsforpliktelse	-4 970 000	574 000	1 049 000
Endring kortsiktig gjeld	1 567 803	-661 350	2 134 709
SUM GJELD	44 241 444	40 963 641	41 370 991
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	71 517 542	62 101 508	64 040 740
EK-%	38 %	34 %	35 %

Omløpsmidler pr 31.12.2022

43 258 115

Kortsiktig gjeld pr 31.12.2022

15 553 444

LIKVIDITETSGRAD 1 (>2)	2,7	2,9	3,0
----------------------------------	------------	------------	------------

Økonomirådgiver ga en utfyllende info om årsregnskapet for 2022.

Brannsjefen informerte om selvkostfondet og pensjon, og årsaken til at det har økt enda mer i 2022. Viktig å poengtere at vi drifter drifta iht. budsjett, som var underskudd.

Vedtak: Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

04/23 ÅRSRAPPORT 2022

Styrets forslag til vedtak: Representantskapet tar den fremlagte årsrapporten for Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS til etterretning.

Saksopplysninger MHBR IKS har levert etter målene i virksomhetsplanen og de lovpålagte oppgavene vi er satt til å forvalte.

Vedlagte årsrapport for selskapet gir et helhetlig og detaljrikt bilde på de oppgaver og aktiviteter som har preget 2022.

Brannsjefen ga en utfyllende info om årsrapporten 2022, om hovedaktiviteter som bl.a. analysearbeid etter ny forskrift, systematisk ledelse og ELS, aspirantordning, arbeid i høyden-HMS, mangfold og rekruttering.

Vedtak: Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

05/23 VIRKSOMHETSPLAN 2023

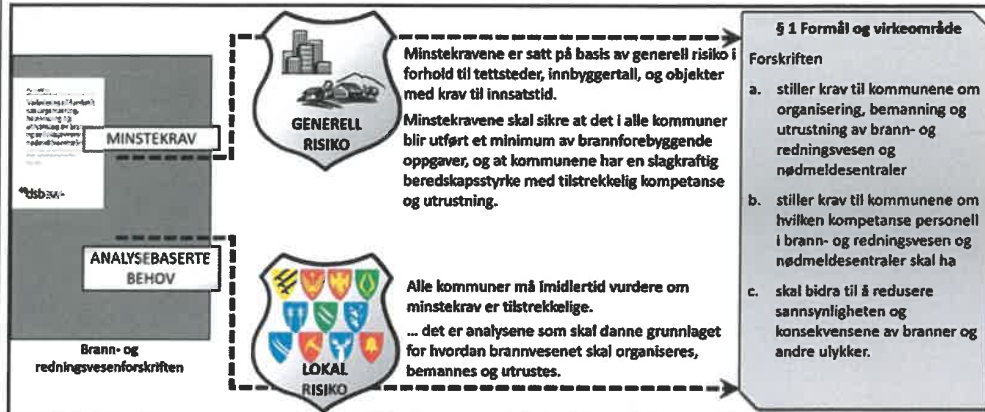
Styrets forslag til vedtak: Representantskapet tar Virksomhetsplan 2023 til etterretning.

Saksopplysninger: Virksomhetsplan MHBR IKS 2023 er tredje driftsåret innen gjeldende Strategisk Plan-periode, og bygger videre på de målsettinger som gjelder for perioden. De prioriteter som starter opp i 2023 er behandlet og vedtatt av styret og representantskapet. Det har kommet inn en endring siden Strategisk Plan ble vedtatt og det er arbeid med Forebyggende- og Beredskapsanalysen, som er lovpålagt gjennom ny forskrift fra 01.03.2022.

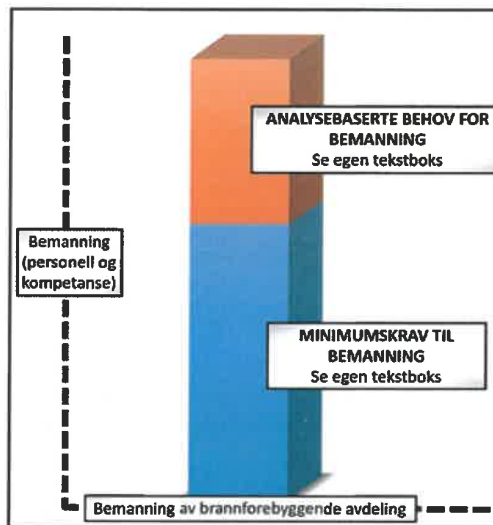
	<p>Dette arbeidet er startet opp, men vil også i 2023 være en stor aktivitet som vil involvere hele selskapet opp til og med våre kommunestyre. En slik oppgave vil måtte forskyve andre aktiviteter, da den er meget krevende.</p> <p>Virksomhetsplanen for MHBR har i tillegg en rekke underliggende planer som selskapet benytter til intern styring. Det gjelder investeringer, kompetanseheving og selskapet vil i 2023 utvikle planer innen vedlikehold av materiell og kjøretøy.</p> <p><i>Brannsjefen ga en utfyllende info om virksomhetsplan for 2023. Liv, verdier og miljø står i fokus for overordnede føringer.</i></p> <p>Vedtak: Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.</p>
06/23	<p>FOREBYGGENDE OG BEREDSKAPSANALYSEN MHBR IKS</p> <p>Forslag til vedtak: Representantskapet tar saken til orientering, og ber selskapet jobbe videre med analysearbeidet i henhold til fremlagt milepælsplan.</p> <p>Saksopplysninger: Arbeidet med å utvikle de TO analysene er godt i gang, og så langt i rute i forhold til vår tidsplan og milepælsplan.</p> <p>Saksopplysningen vil rette fokus mot følgende tema:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Forebyggendeanalysen – struktur, metode og foreløpige anbefalinger. - Beredskapsanalysen – struktur, metode og foreløpige anbefalinger. - Prosess med ekstern kvalitets sikrer. - Forankrings prosess med kommunestyre. - Videre tids- og milepælsplan. <p>Saksfremlegget i denne saken er å anse som et internt arbeidsdokument, da foreløpige anbefalinger ikke har vært bearbeidet og prosessert. Anbefalingene må derfor sees på som et grunnlag for diskusjon på et tidlig stadium. Hensikten er nettopp å etablere en god involvering i et krevende og retningsgivende valg.</p> <p><u>Forebyggendeanalysen – struktur, metode og foreløpige anbefalinger</u></p> <p>Overordnet går analysen i henhold til tidsplan, men oppleves som svært krevende. Det er avsatt en person til å holde i analysen, men på grunn av oppdukkende saker i daglig drift er det utfordrende å holde tilstrekkelig fremdrift.</p> <p>Målsetning med analysen er som følger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifisere og analysere det eksisterende brannforebyggende arbeidet ved MHBR IKS • Identifisere og analysere påvirkningsfaktorer for det fremtidige brannforebyggende arbeidet ved MHBR IKS • Anbefale endringer som bør gjøres i det brannforebyggende arbeidet ved MHBR IKS, i den hensikt å oppnå brann- og redningsvesens forskriftenes krav om å utføre et tilfredsstillende brannforebyggende arbeid <p>Selve analysen er delt inn i 4 deler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Del I – Innledning, målsetning, komposisjon og metode • Del II – Dagens brannforebyggende arbeid ved MHBR IKS • Del III – Forhold som vil påvirke det fremtidige brannforebyggende arbeidet ved MHBR IKS

• DEL IV – Anbefalinger

Noe av kjernen i arbeidet er å definere hva et tilfredsstillende brannforebyggende arbeid er. Selskapet har benyttet relevant bakgrunnsdokumentasjon i lover og forskrifter, samt Risiko- og sårbarhetsstudien til MHBR (BrannROS MHBR).

Vurderingene over benyttes videre til å se på behovet for kompetanse og bemanning ut fra hvilke oppgaver selskapet gjennomfører ut over det lovpålagte minstekrav. Det kan visualiseres på følgende måte:

Et av de viktigste spørsmålene som analysen må besvare er hva et tilfredsstillende forebyggende arbeid skal være.

Med utgangspunkt i overordnede verdier, visjoner og mål, samt interne faglige diskusjoner og veiledning fra DSB til brann- og redningsvesen forskriften har brannforebyggende avdeling definert at et tilfredsstillende brannforebyggende arbeid innen MHBR IKS sitt ansvarsområde vil være å:

- Løse alle lovpålagte oppgaver på en god og effektiv måte, for både ansatte og publikum.
- Årlig delta på sentrale nasjonale kampanjer, som for eksempel «Brannvernuka» og «Røykvarslerdagen».
- Årlig delta på sentrale tilsynsaksjoner, som for eksempel «Brannvesenets tilsynsaksjon med farlig stoff».

- Initiere, planlegge og gjennomføre lokale kampanjer, som for eksempel «Barnehagedager med Bjørnis» og «Trygghetstreff for eldre»
- Ta imot og behandle bekymringsmeldinger, for eksempel gjennom nettsiden www.branntips.no.
- Ta tak i lokal risiko og eller sårbarheter gjennom dedikerte prosjektarbeider, som for eksempel «Prosjekt parkeringskjeller».
- Være tilgjengelig for publikum og andre myndigheter i ansvarsområdet, gjennom for eksempel oppdatert innhold på nettsider og sosiale medier, gi faglig veiledning og samarbeide med andre myndigheter som helse- og omsorgstjenesten, byggesaksavdelinger, politi eller andre brannvesen.
- Bidra til samarbeid både innad i seksjonene ved brannforebyggende avdeling, og mellom beredskaps-avdelingen og administrasjon i MHBR IKS.

Metodikken som er benyttet i analysen kan fremstilles på følgende måte:

Foreløpige anbefalinger:

Arbeidet med analysene er ikke ferdig bearbeidet, og det er derfor for tidlig å presentere disse på en god måte.

Det er allikevel signalisert at analysen vil anbefale en økning i antall årsverk. Det ligger i spennet 2-3 ÅV slik analysen foreligger i dag. Hovedsakelig basert på arbeidsoppgaver og ansvarsområder som selskapet mener bør dekkes. Videre er det pekt på kompetansebehov, blant annet juridisk kompetanse i vår saksbehandling som etter hvert begynner å bli krevende relatert til ulike byggesaker.

Beredskapsanalysen – struktur, metode og foreløpige anbefalinger

Arbeidet med Beredskapsanalysen oppleves som svært krevende. MHBR er et selskap med 11 eierkommuner spredt over et stort geografisk område. Arbeidet er imidlertid i rute i henhold til vår interne tidsplan.

Målsetning med analysen er som følger:

Fastsette hvilket nivå brann- og redningsvesenet skal ha for sin beredskap ved å angi hvilke uønskede hendelser det skal ha beredskap for å håndtere (**ytelsesrammer**).

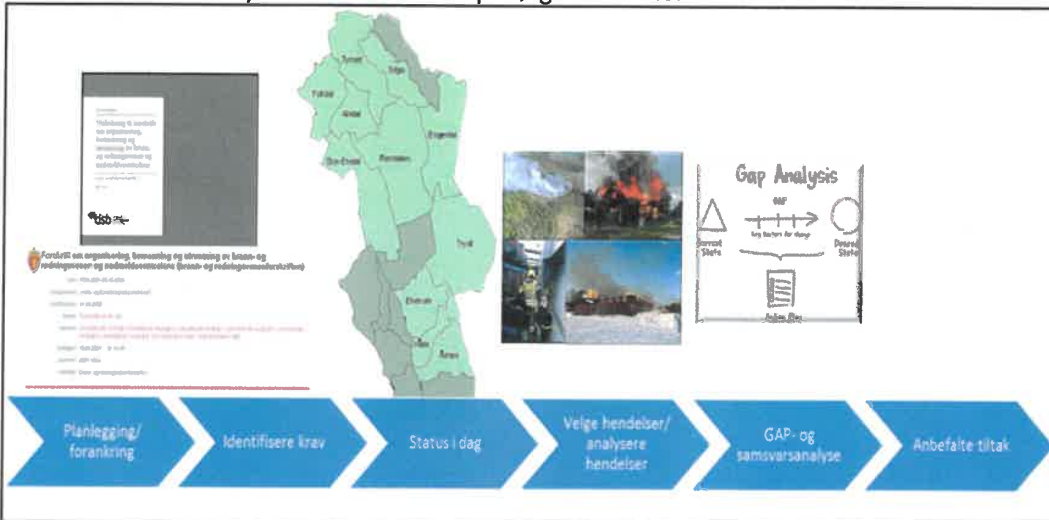
Deretter settes det krav til håndtering av dimensjonerende hendelser (**ytelseskrav**).

Identifisere hvilke ressurser (**utstyr, personell, kompetanse o.l.**) som er nødvendig for å håndtere de fastlagte uønskede hendelsene innenfor definerte krav (**dimensjonerende krav**). Dette gjelder spesielt interne ressurser, men også eventuelle behov for eksterne ressurser og samarbeid med andre.

Selve analysen deles inn i 4 deler:

- DEL I – Innledning, hensikt, metode og oppbygging
- DEL II – Faktagrunnlag og status
- Del III – Analyse av utvalgte hendelser, hovedsakelig basert på ROS
- DEL IV – Anbefalinger

Metoden som er benyttet kan fremstilles på følgende måte:

Når det gjelder status i dag er det gjennomført en vurdering av selskapet totalt, samt alle våre stasjoner.

Stasjon: E-1 ÅSNES

Mannskap		Vaktholdning		Kompetanse							Tjenestemidler	Kjøretøy	Annert utstyr	
Funkstasjon	Antall	Antall	Ikke utbetalt av voltrosning	Vektors	Drumkurs	Jugla, instruks	AndelD	Foretatt BE	Foretatt C	Foretatt CE/CE1	LED kurs	Beskrivelse av stasjonens tjenester	Kjøretøy som disponeres på stasjonen	Annert utstyr som disponeres på stasjonen
Utstyringsleder	4	4	Deltid svakt man - man									Raskt ider/ressurs	E-11 Fjernstyringsbil	ATV, motorbåt og kajak
Brannleder, dekket	12	12	Deltid svakt man - man									Overvåring + båt	E-12 Roperobot	10000 liter vann
Vikar	1	1	Ved behov									Prøving		1000 liter vann
												Skogbrann		
												ATV		
												KUR		
Stasjon reserve	10	10	Kalles inn ved behov											

1. Risiko
2. Geografi, avstand og støtte
3. Rekruttering og kompetanse
4. Kjøretøy og materiell
5. Brannstasjon

1. RISIKO

ROS-ANALYSE MHBR		FOREBYGGENDE ANALYSE		RESTRISIKO	
Kategori	Hendelse	Kategori		Kategori	
		Liten	Stor	Liten	Stor
Sikkerhet	Stor	Grøn	Oransje	Grøn	Oransje
	Liten	Grøn	Grøn	Grøn	Grøn
Miljø	Stor	Grøn	Grøn	Grøn	Grøn
	Liten	Grøn	Grøn	Grøn	Grøn

Når det gjelder utvalg av dimensjonerende hendelser er den basert på vår ROS-analyse (MHBR). I tillegg har selskapet valgt å ta med noen andre hendelser som er aktualisert etter at ROS ble utarbeidet. Det er dermed 10 hendelser som blir vurdert.

<p>Analys 4 – Stor trafikkulykke</p> <p>Beredskapsområde – stor trafikkulykke</p> <p>Utvalg trafikkulykker behandles som hendelser hvor det er mange kjørere involvert og mange skadde, eller hvor tyngre kjøretøy som buss og lastebiler er involvert. Trafikkulykker med færlig gods kan resultere i alvorlige eller store konsekvenser for miljøet, som også for menneskene som er involvert i trafikksikkerheten. Konsekvensene for liv og helse kan bli meget store, dersom menneskene eller færlig gods er involvert.</p> <p>Operative mål:</p> <p>Ureddende innsatt, begrense skadeomfang på miljø, omgivelser og infrastruktur. Sikre utførelsestid.</p> <p>Ytelsestemaer:</p> <p>Førerensansen håndteres av lokalt personell, men basert på melding og oversikt varslers det ofte full alarm og kanskje en stasjon i tillegg. Normalt vil 8 til 16 mannskaper inkludert en utrykningsleder være tilstrekkelig.</p> <p>Veitrafikkløpere kan være påvirket av hendelsen og hindre ankomst, eventuell lekkasje og gass fra færlig gods vil også kunne sette begrensninger til ankomst. Ulykker med større kjøretøy er forbundet med større risiko for innsatspersonell grunnet høyde og tungde, i tillegg være ustabil. Bistand fra tungberger bør alltid vurderes tidlig mtp sikkerhet. Bruk av løfteutstyr kan være et godt hjelpemiddel for stabilisering.</p> <p>Konsekvensene ved slike ulykker kan være mer omfattende og frigjøringen mer tidkrevende, ved kaldt klima og mange skadde vil hypotermi være en stor utfordring. Ved tilfeller hvor kjøretøy med alternative energibærere er involvert må sikkerheten ivaretas nøye, det kan også være behov for store vanninger ved brann.</p> <p>Et det hendelse utført færlig gods, vurderes innsatt mtp firedekkende tiltak, risiko og avgrensning/evaluering av området. Tilkalling av stalle fra RJA må vurderes der hendelsen omfatter færlig gods (CBRNE).</p> <p>Ytelsestemaer og kompetanse (personell, beredskap og teknisk ressurser):</p> <p>Sertifiserte for kjøring tyngre kjøretøy, utrykningsleder/utvalgt, grunnutdanning for brannkonstabel og lederkurs for utrykningsleder, gode øvelser.</p> <p>Kunnskap om tungbilmekanikk og frigjøring, færlig gods (CBRNE)</p> <p>Tilgang på løfteutstyr for kommuner med høy ADT og nye tungtransport (Rv2, Rv3 og Rv4)</p> <table border="1"> <tr> <td>Antall materiellebiler:</td> <td>Antall personellbiler:</td> </tr> <tr> <td>Mannskapsbil 8 stk i førsteinstans</td> <td>8 stk mannskaper + 1 stk utrykningsleder</td> </tr> <tr> <td>Tankbil eller annet kjøretøy for mothold 1 stk i førsteinstans</td> <td>1 stk mannskaper</td> </tr> <tr> <td>Støttestyrke egen stasjon</td> <td>8 stk mannskaper</td> </tr> <tr> <td>Støttestyrke og mannskapsbil 1 stk i førsteinstans (ved utfall to stasjoner)</td> <td>4 stk mannskaper</td> </tr> <tr> <td>Personbiler</td> <td>1 stk mannskap (R2)</td> </tr> </table> <th data-bbox="774 201 1197 734"> <p>8.1 Årsak</p> <p>Stor trafikkulykke</p> <p>Analys</p> <p>Vakansperiode 1.1.23 - Herligere 12 mannskaper på callout. Nærreste støttestasjoner er Våler og Grue, løfteutstyr finnes i Elverum.</p> <p>I utgangspunktet tilstrekkelig med kjøretøy, materiell og mannskap for å kunne håndtere en enkel hendelse. Ved CBRNE hendelser må ekspresse billes fra RJA. Ved behov for løfteutstyr er nærreste ressurs Elverum og ved behov for assistanse fra RJA, Hamar. Gode muligheter og korte kjøretøystrøker for stalle fra «basse sider».</p> <p>Hovedtrafikkløpere er Rv2, nye tungtrafikk gjennom kommunen.</p> <p>Tiltak</p> <p>Oppretthold/forbedre kompetanse innenfor tungberging og frigjøring fra større kjøretøy. Beredstgjøring mtp samarbeid med tungberger, herunder gjennomføring av relevante øvelser. Løfteutstyr for livskraftig innsatt ved tungbilkollisjoner/andre ulykker (Rv2)</p> <th data-bbox="1197 201 1426 734"> <p>10 hendelser:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stor brann 2. Skogbrann 3. Vanlig trafikkulykke 4. Stor trafikkulykke 5. Naturhendelser 6. Kjemikalieuhell 7. PLIVO <ol style="list-style-type: none"> 8. Parkeringskjellere 9. Overflateredning 10. Dyreredning </th></th>	Antall materiellebiler:	Antall personellbiler:	Mannskapsbil 8 stk i førsteinstans	8 stk mannskaper + 1 stk utrykningsleder	Tankbil eller annet kjøretøy for mothold 1 stk i førsteinstans	1 stk mannskaper	Støttestyrke egen stasjon	8 stk mannskaper	Støttestyrke og mannskapsbil 1 stk i førsteinstans (ved utfall to stasjoner)	4 stk mannskaper	Personbiler	1 stk mannskap (R2)	<p>8.1 Årsak</p> <p>Stor trafikkulykke</p> <p>Analys</p> <p>Vakansperiode 1.1.23 - Herligere 12 mannskaper på callout. Nærreste støttestasjoner er Våler og Grue, løfteutstyr finnes i Elverum.</p> <p>I utgangspunktet tilstrekkelig med kjøretøy, materiell og mannskap for å kunne håndtere en enkel hendelse. Ved CBRNE hendelser må ekspresse billes fra RJA. Ved behov for løfteutstyr er nærreste ressurs Elverum og ved behov for assistanse fra RJA, Hamar. Gode muligheter og korte kjøretøystrøker for stalle fra «basse sider».</p> <p>Hovedtrafikkløpere er Rv2, nye tungtrafikk gjennom kommunen.</p> <p>Tiltak</p> <p>Oppretthold/forbedre kompetanse innenfor tungberging og frigjøring fra større kjøretøy. Beredstgjøring mtp samarbeid med tungberger, herunder gjennomføring av relevante øvelser. Løfteutstyr for livskraftig innsatt ved tungbilkollisjoner/andre ulykker (Rv2)</p> <th data-bbox="1197 201 1426 734"> <p>10 hendelser:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stor brann 2. Skogbrann 3. Vanlig trafikkulykke 4. Stor trafikkulykke 5. Naturhendelser 6. Kjemikalieuhell 7. PLIVO <ol style="list-style-type: none"> 8. Parkeringskjellere 9. Overflateredning 10. Dyreredning </th>	<p>10 hendelser:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stor brann 2. Skogbrann 3. Vanlig trafikkulykke 4. Stor trafikkulykke 5. Naturhendelser 6. Kjemikalieuhell 7. PLIVO <ol style="list-style-type: none"> 8. Parkeringskjellere 9. Overflateredning 10. Dyreredning 																												
Antall materiellebiler:	Antall personellbiler:																																									
Mannskapsbil 8 stk i førsteinstans	8 stk mannskaper + 1 stk utrykningsleder																																									
Tankbil eller annet kjøretøy for mothold 1 stk i førsteinstans	1 stk mannskaper																																									
Støttestyrke egen stasjon	8 stk mannskaper																																									
Støttestyrke og mannskapsbil 1 stk i førsteinstans (ved utfall to stasjoner)	4 stk mannskaper																																									
Personbiler	1 stk mannskap (R2)																																									
<p>I tillegg har MHBR i sin ROS avdekt 19 hendelser som gjelder selskapet, og ikke den enkelte stasjon/kommune. Disse er valgt å ta med inn i analysen.</p> <p>De 19 hendelsene er som følger:</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Hendelse nr. – HS</th> <th>Interne Risiko- og sårbarhetsområder</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>HS1</td> <td>Brannstasjoner – lokalisering/hendelser på stasjon</td> </tr> <tr> <td>HS2</td> <td>Brekkasjer – materiell/kjøretøy</td> </tr> <tr> <td>HS3</td> <td>Sykdom – pandemi i brannvesenet</td> </tr> <tr> <td>HS4</td> <td>Alvorlig skade/dødsfall egne mannskaper / ledelse</td> </tr> <tr> <td>HS5</td> <td>Vannforsyning for slukking</td> </tr> <tr> <td>HS6</td> <td>Rekruttering til brannvesenet</td> </tr> <tr> <td>HS7</td> <td>HMS – krav</td> </tr> <tr> <td>HS8</td> <td>Strømforsyning</td> </tr> <tr> <td>HS9</td> <td>Kompetanse – utvidet oppdragsportefølje</td> </tr> <tr> <td>HS10</td> <td>Omdømme til MHBR IKS</td> </tr> <tr> <td>HS11</td> <td>Fremkommelighet – mobilitet</td> </tr> <tr> <td>HS12</td> <td>Samtidighet på hendelser</td> </tr> <tr> <td>HS13</td> <td>Bortfall/hedetid - Nødnett</td> </tr> <tr> <td>HS14</td> <td>Omorganisering nabobrannvesen/Brann & Redning Innlandet</td> </tr> <tr> <td>HS15</td> <td>Befolkningsutvikling kommuner</td> </tr> <tr> <td>HS16</td> <td>Økt turisme</td> </tr> <tr> <td>HS17</td> <td>Økonomisk utvikling</td> </tr> <tr> <td>HS18</td> <td>Erstatningsansvar – regress til brannvesen</td> </tr> <tr> <td>HS19</td> <td>Sabotasje/terror</td> </tr> </tbody> </table>	Hendelse nr. – HS	Interne Risiko- og sårbarhetsområder	HS1	Brannstasjoner – lokalisering/hendelser på stasjon	HS2	Brekkasjer – materiell/kjøretøy	HS3	Sykdom – pandemi i brannvesenet	HS4	Alvorlig skade/dødsfall egne mannskaper / ledelse	HS5	Vannforsyning for slukking	HS6	Rekruttering til brannvesenet	HS7	HMS – krav	HS8	Strømforsyning	HS9	Kompetanse – utvidet oppdragsportefølje	HS10	Omdømme til MHBR IKS	HS11	Fremkommelighet – mobilitet	HS12	Samtidighet på hendelser	HS13	Bortfall/hedetid - Nødnett	HS14	Omorganisering nabobrannvesen/Brann & Redning Innlandet	HS15	Befolkningsutvikling kommuner	HS16	Økt turisme	HS17	Økonomisk utvikling	HS18	Erstatningsansvar – regress til brannvesen	HS19	Sabotasje/terror	<p>Beredskapsanalysen ender opp i en anbefaling som på mange måter blir to-delt. Den ene er en anbefaling som gjelder beredskapen i den enkelte kommune/stasjon, og den andre gjelder selskapet totalt sett.</p> <p>Strukturen i anbefalingene følger veilederen og kan fremstilles på følgende måte:</p>
Hendelse nr. – HS	Interne Risiko- og sårbarhetsområder																																									
HS1	Brannstasjoner – lokalisering/hendelser på stasjon																																									
HS2	Brekkasjer – materiell/kjøretøy																																									
HS3	Sykdom – pandemi i brannvesenet																																									
HS4	Alvorlig skade/dødsfall egne mannskaper / ledelse																																									
HS5	Vannforsyning for slukking																																									
HS6	Rekruttering til brannvesenet																																									
HS7	HMS – krav																																									
HS8	Strømforsyning																																									
HS9	Kompetanse – utvidet oppdragsportefølje																																									
HS10	Omdømme til MHBR IKS																																									
HS11	Fremkommelighet – mobilitet																																									
HS12	Samtidighet på hendelser																																									
HS13	Bortfall/hedetid - Nødnett																																									
HS14	Omorganisering nabobrannvesen/Brann & Redning Innlandet																																									
HS15	Befolkningsutvikling kommuner																																									
HS16	Økt turisme																																									
HS17	Økonomisk utvikling																																									
HS18	Erstatningsansvar – regress til brannvesen																																									
HS19	Sabotasje/terror																																									

STATUS – DAGENS SITUASJON	BRANNFAGLIG ANBEFALING ØNSKET SITUASJON	GAP TILTAK SOM KREVES FOR Å OPPNÅ ØNSKET SITUASJON
UTRYKNINGSTID		
BEMANNING		
VAKTORDNING		
KOMPETANSE		
MATERIELL		
KJØRETØY		
BRANNSTASJON		
PLANVERK		
FAGOMRÅDER/TJENESTER		
STØTTE FRA ANDRE		
Merknad		

Foreløpige anbefalinger:

FORELØPIGE ANBEFALINGER BEREDSKAPSANALYSE

BEMANNING

- Trysil – økning av antall mannskaper fra 16 til 20 (tankbil i førsteutrykning)
- Trysil – vurdering av dagkasernering (turisme)
- Engerdal bemanning på 12 (3+9) NB under minimum iht. forskrift på 16
- Tolga bemanning på 10 (3+7) NB under minimum iht. forskrift på 16
- 1 ÅV stab/adm – HR, Internkontroll/Informasjon

VAKTORDNING

- Vakttelefon som standard på stasjoner med vaktordning
- Standardisering av vaktordning i høytider (+/-)
- Elverum – 4 i turnus pr vaktlag og 1 dag/deltid. I dag 3+2.
- Trysil 5 på vakt. I dag 4.

GRUNNKOMPETANSE

- Sertifikater måltall for Klasse C/C1/CE/C1E og kode 160
- Økning av stipend/dekke alle utgifter for førerkort deltid
- Vedlikeholdstrening kode 160 iht. forskriftskrav – kjøp av tjenester

KOMPETANSE

- Øke antall øvingstimer for deltid fra 30 til 35 timer (inkludert i stilling) – økende behov/krav om e-læringstimer for mange fagområder

MATERIELL

- Bilbranntepper for kommuner med parkeringskjellere
- Tilgang til LUF(slukkerobot) for kommuner med parkeringskjellere – avtale med andre

- Etablering og forsterkning av skogbrannsatser
- Etablering/anskaffelse av CBRNE-sats
- Etablering av nivå innen dyreredning (Nivå 0 og 1)
- Løfteputer på stasjoner med hovedfartsårer (Rv 2/3/25)
- Etablering av nivå overflateredning (Nivå 0, 1 og 2)
- Etablering/anskaffelse av tungbilberge-sats (Alvdal og Elverum)
- Anskaffelse av LOCUS-terminal i alle tankbiler (økonomimodell)
- Anskaffelse av 3 stk. satelittelefoner (EKOM-bortfall/skogbrann)

KJØRETØY

- Nye tankbiler iht. forskriftskrav (krav til pumpekapasitet etc.)
- Revurdere tankbilavtale med Stor-Elvdal (sårbarhet ift. tilgjengelighet)
- Revurdere tankbilavtale med Alvdal (sårbarhet ift. tilgjengelighet)
- Multi-rolle kjøretøy inn på kjøretøyplan(krokløft) – mobilt øvingsanlegg og forsterkningskjøretøy

FAGOMRÅDER

- Etablering av røykdykkernivå 1 i Stor-Elvdal. (Har nivå 0 i dag)
- Etablering av overflateredning nivå 2 på Tynset (Har nivå 1 i dag)

Prosess med ekstern kvalitets sikrer

Etter en anbudsrunde hvor det kun var EN interessent er det inngått avtale med HRP for kvalitetssikring av analysene. Det er gjennomført flere arbeidsmøter.

Selskapet som er innleid har nettopp gjennomført et tilsvarende arbeid for et annet brann- og redningsvesen i Norge.

Sluttrapport fra firmaet er satt til utgangen av april.

Forankrings prosess med kommunestyre

Forankring til kommunestyre er gjennomført, hovedsakelig på digital plattform. Selskapets opplevelse er at informasjonen tas godt imot, og at kommunestyrene er interessert i å følge prosessen videre.

Videre tidsplan og milepælsplan

Under vises den milepælsplanen som er utarbeidet:

Forebyggende Beredskaps-analyse	Informasjon om prosess Forankring	Anbefalinger Brannfaglig råd
Styret	19.sep 22	Mar 23/Jun 23/Sep 23
Representantskap	14.nov 22	Nov 23*)
Kommunestyre	Jan 23 - Mar 23	Nov 23 - Feb 24

*) behov for ekstraordinært repeskap vurderes

Ett moment som har kommet frem etter informasjonsrunden i kommunestyrene går på Representantskapets møte i november 2023 med fremlegging av anbefalinger. Det er rett etter kommunestyrevalget, og at det her vil være et helt nytt representantskap som ikke har møttes før dette møtet. I tillegg er selskapets erfaring at til nettopp dette møte har det møtt en blanding av nye og gamle medlemmer (ulikt fra kommune til kommune).

Videre er det reist spørsmål rundt tid for anbefaling, og en budsjettprosess i kommunene som da er i slutfasen. Til det siste ser selskapet for seg at eventuelle endringer som foreslås blir å

omsette etter en implementeringsplan, og således tas over flere år. Videre så er vår vurdering at de første reelle endringene først vil bli gjeldende fra budsjettet i 2025, med noen unntak.

Brannsjefen ga en utfyllende info om saken, bl.a. forankrings-prosessen, struktur, metode og foreløpige anbefalinger på begge analysene, prosess med ekstern kvalitets-sikrer, videre tidsplan og milepælsplan.

Justert milepælsplan analysearbeid som ble vist i møtet:

ÅR	2023				2024			
Kvartal	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv
Kommunestyret	Forankring analyser		Beredskap i kommuner hvor det anbefales endringer			Strategisk Plan med økonomiske rammer		
Rep.skap	Apr 23 Analyser - anbefalinger		Nov 23 Økonomiske konsekvenser analyser		Apr 24 Strategisk Plan		Nov 24	
Styret	Mar 23	Jun 23	Sep 23	Des 23	Mar 24	Jun 24	Sep 24	Des 24
MHBR	Analyser		Detaljerte anbefalinger og økonomiske konsekvenser		Strategisk Plan m/økonomiske ramme 4 år			
	Analyser		Detaljering av anbefalinger og økonomi		Strategisk Plan			

Trond Joar besvarte spørsmål som ble stilt etter innlegget. Husk å legge med presentasjonen når protokollen blir sendt ut!

Vedtak: Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

07/23 FASTSETTELSE AV GODTGJØRELSE TIL REPRESENTANTSKAP, STYRE OG KLAGENEMND

Forslag til vedtak: Godtgjørelse til representantskap, styre og klagenemnd fastsettes etter forslaget i vedlegget til saken.

Saksopplysninger: Forslaget til godtgjørelse ligger på samme nivå som sammenlignbare interkommunale selskap i regionen og er justert med pris- og lønnsvekst tilsvarende 3,91 %.

Brannsjefen ga en kort info om saken.

Vedtak:

Forslag på godtgjørelse til representantskap/styre og klagenemnd gjeldende fra 01.05.2023 fastsettes slik:

	Honorar	Møtegodtgjørelse pr. møte
Styreleder	kr 54 070,-	kr 1 840,-
Øvrige styremedlemmer	kr 26 461,-	kr 1 840,-
Varamedlemmer		kr 2 880,-
Leder i representantskapet	kr 26 461,-	kr 1 095,-
Øvrige medlemmer	kr 4 546,-	kr 1 095,-
Varamedlemmer		kr 1 440,-
Leder klagenemnd	kr 0,-	kr 1 894,-
Medlem klagenemnd	kr 0,-	kr 1 326,-

	<ul style="list-style-type: none"> - Ved fravær fra styremøte mer enn 2 ganger pr. år, trekkes det kr 2 880,- pr. møte fra fast godtgjørelse. - Ved fravær fra representantskapsmøte mer enn 1 gang pr. år, trekkes det kr 1440,- fra fast godtgjørelse. <p>Tapt arbeidsfortjeneste:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Udokumentert arbeidsfortjeneste dekkes med kr 225,- pr. time. Ved dokumentert inntil kr 374,- pr. time. - Kjøregodtgjørelse dekkes etter statens regulativ. Ved bruk av offentlige transportmidler, dekkes etter kvittering.
08/23	<p>ORIENTERING FRA VIRKSOMHETEN</p> <p>Forslag til vedtak: Representantskapet tar saken til orientering.</p> <p>Saksopplysninger: Brannsjefen orienterte om følgende saker:</p> <p>Beredskap:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Første aspirantkull i 2022 er ferdige med både aspirantperioden og grunnkurset. Nytt aspirantkull er godt i gang for 2023. - Dyreredning er påbegynt opplæring i «fjellregionen» etter at MHBR har fått midler fra Statsforvalteren. - Ny lift er satt i operativ drift fra 1. februar i år. - Har hatt undervisningsdag for kurselever fra Sivilforsvaret. - Gjennomføres eget grunnkurs for ansatte i Engerdal og Trysil. - Opplæring av «Arbeid i høyden» gjennomføres og stasjonene får utdelt en utstyrsbag når det er gjennomført. - Har gjennomført CBRN-øvelse i Våler hvor casen var en minibuss med 16 ungdommer som kolliderer med tankbil fylt med ammoniakk og det var mange skadet. Øvelsen var i regi av Øvingsutvalg Innlandet. - E-Call er en funksjon i nyere biler som er en økende utfordring pga. feil bruk, manglende forståelse/rutine fra mottager av E-Call. P-Call er en ny funksjon som er på klokke. - Utrykningsstatistikken var det en økning på i 2022 og januar/februar i år er det 38% økning fra samme periode i 2022. <p>Brannforebyggende:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Brannforebyggende Forum Innlandet ble arrangert i regi av MHBR IKS 22.-23. mars i Elverum, hvor det var med ca. 70 deltakere fra byggesak og brannvesen i Innlandet. - Planlegging av hytteprosjektet pågår i sammen med EL-sikkerhet. Utføres i mai/juni for Trysil. - Har et prøveprosjekt i 2023 hvor vi har opprettet Instagram-konto som er knyttet til Facebook-kontoen vi allerede har. Både heltid og deltidsansatte har meldt seg for å hjelpe oss med å legge ut innlegg på MHBR IKS Facebook og Instagram. - Stor etterspørsel innen informasjon og motivasjonstiltak i våre eierkommuner. - Har vært med på utdanningsmesse i Trysil og Rena. - Arrangert trygghetstreffet i Åsnes, Åmot, Elverum, Brumunddal og Hamar i 2022 i samarbeid med sanitetsforeningen i den enkelte kommune. Det ble også arrangert i Tynset. Dette var et populært tiltak som blir videreført i 2023. - Har gjennomført brannvesenet julekalender før jul hvor vi besøkte alle 4 klasser i hele

MHBR IKS, ca. 500 elever. Og har hatt stand på kjøpesentre ifbm. røykvarslerdagen 1. desember. I Elverum var også EI-sikker Norge med.

- «Trygg hjemme» avtale med eierkommunene, hvor det er gjennomført samarbeidsmøte i Tynset.
- Åpen brannstasjon ble gjennomført i høst hvor Bjørnis var representert i 2 kommuner.

Våler brannstasjon:

- Prosess igangsatt etter en pause.
- Nye tegninger av dagens lokalisering er utarbeidet.

Elverum beredskapssenter:

- Trinn 1: Garasjeanlegg – planlagt oppstart rundt sommerferien.
- Trinn 2: Ren/uren sone – planlagt oppstart ved årsskiftet pga. det er en uavklart sak rundt materiell/ maskiner.

Trysil brannstasjon:

- Prosessen pågår iht. tidsplan og tegninger er utarbeidet.

Tynset brannstasjon:

- Boligseksjon har fått nye lokaler med egne dame/herre garderober.

Prosjekt «Mangfoldsrekruttering»:

- Hovedmålsetningen med prosjektet er å øke søkermassen til utlyste stillinger, samt å rekruttere bredt i befolkningen. For å oppnå dette har vi følgende delmål:
 - Markedsføres MHBR IKS som en attraktiv arbeidsplass.
 - Etablere systematiske rekrutteringsprosesser.
 - Øke andelen kvinner og minoriteter som søker ledige stillinger hos oss.
 - Ansette riktig kompetanse i riktig stilling.

Møtet hevet kl. 12:50

Neste representantskapsmøte avholdes mandag 13. november 2023 kl. 10:00 i Elverum.

Eldri Svisdal

Representantskapets ordfører

Mona Murud

Erik Sletten

Kopi til: Representantskapets varamedlemmer
 Styrets medlemmer og varamedlemmer
 EY AS
 Kontrollutvalgene i Sør-Østerdal
 Økonomiavd.
 Ordfører og kommunedirektør i eierkommunene
 Avdelingsledere i MHBR IKS

Kontrollutvalgssekretariat Øst IKS

Representantskapets medlemmer	Jan-Arne Storvik – Eidskog kommune Jørn Øversveen – Elverum kommune Line Storsnes – Engerdal kommune Alina Haug Drazkowski – Grue kommune Johan Aas – Kongsvinger kommune Vigdis Mellem – Nord-Odal kommune Even Moen – Stor-Elvdal kommune Ole-Sverre Spigseth – Sør-Odal kommune Astrid Oppegaard – Trysil kommune Geir Thomas Finstad – Våler kommune Åse Forbord – Åmot kommune Aud Rensmoen – Åsnes kommune
Styremedlemmer	Sissel Frang Rustad, leder (innkalles som styrets representant) Per O. Stenslet, nestleder (kopi av innkalling) Berit Lund, medlem (kopi av innkalling)

INNKALLING TIL MØTE I REPRESENTANTSKAPET

Sted	Auditoriet, Kommunehuset Folkvang i Elverum
Tid	Tirsdag 19.9.23 kl. 16.00

SAKSLISTE:

Sak nr.:	Sak:
R-05/2023	Budsjett 2024 og økonomiplan for 2024-2027 for Konsek Øst IKS
R-06/2023	Orienteringssak, jf. sak R-03/2023
R-07/2023	Endringer i IKS-loven
R-08/2023	Valg av styremedlemmer og vara til styret

Forfall må meldes så snart som mulig til tlf. 928 17925, ev. anne.haug@konsek-ost.no

Kongsvinger, 21.8.23

Ole Sverre Spigseth
representantskapets leder (sign.)

Anne Haug
daglig leder

Kopi av innkallingen sendes eierkommunene og revisor til orientering.

Sak nr.	Sak	Møtedato
R-05/2023	Budsjett 2024 og økonomiplan for 2024-2027 for Konsek Øst IKS	19.09.23
S-18/2023	Forslag til budsjett 2024 og økonomiplan 2024 -2027	17.8.23

Saksbehandler

- Anne Haug

Saksdokumenter

1. Forslag til budsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027 for Konsek Øst IKS
2. Alternativt budsjettforslag og økonomiplan (ettersendes)

Saksopplysninger

Budsjett 2024

Som kjent skal kontrollutvalgene i hver kommune legge frem forslag til kontroll- og tilsynsarbeidet i sin kommune, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2. Kontrollutvalgets forslag skal sendes kommunene som skal innarbeide dette i sitt budsjettarbeid. Kontrollutvalgets forslag skal følge innstillingen til årsbudsjettet etter kommuneloven § 14-3 tredje ledd til kommunestyret. Som grunnlag for kontrollutvalgenes budsjettarbeid, må de ha tallene fra sekretariatets budsjett og revisjonens budsjett.

Representantskapet er selskapets øverste myndighet og behandler selskapets regnskap, budsjett og økonomiplan og andre saker som etter loven eller selskapsavtalen skal behandles i representantskapet, jf. IKS-loven § 7. Representantskapet skal vedta selskapets budsjett for kommende kalenderår, jf. IKS-loven § 18.¹ Styret fordeler rammen på de forskjellige postene. Konsek Øst har, med unntak av renter på bankinnskudd, ingen andre inntekter enn det kommunene betaler for sekretariatstjenesten. Etter selskapsavtalen for Konsek Øst IKS § 6 skal nettoutgiftene fordeles mellom kommunene på en bestemt måte.

Årsbudsjettet skal settes opp slik at det gir et realistisk bilde av virksomheten og det forventede økonomiske resultat av driften, jf. IKS-loven § 18.²

Ettersom kontrollutvalgene må ha et forslag til sin behandling i møtene i oktober, må budsjettet og økonomiplanen vedtas av representantskapet i nærværende møte. I Sør-Østerdalregionen har Elverum, Trysil og Åmot - i likhet med Glåmdalskommunene, kontrollutvalgsmøter i oktober. Engerdal og Stor-Elvdal må imidlertid - på grunnlag av styrets innstilling, behandle budsjettforslagene «med forbehold» i sine møter i september. Eventuelle endringer må ettersendes til kommunene.

¹ Endrede regler trår i kraft fra 1.1.24, jf. lov 2 juni 2023 nr. 22

² Ny § 20 Innholdet i økonomiplanen og årsbudsjettet, trår i kraft fra 1.1.24

Budsjettet for 2024 er basert på samme prinsipp som tidligere Glåmdal sekretariat IKS praktiserte, med 60 % etter medgått tid (som på budsjett-stadiet er likt fordelt på alle 12 kommunene) og 40 % etter innbyggertall pr. 1.1.23. Det vises for øvrig til det som er sagt i budsjett- og økonomiplandokumentet, jf. vedlegg 1.

Økonomiplan 2024 – 2027

I følge lov om interkommunale selskaper § 20, skal representantskapet én gang i året vedta selskapets økonomiplan. Fra 1.1.24 blir ordlyden endret i denne bestemmelsen og det blir felles bestemmelse i § 18 om Økonomiplan og årsbudsjett. Ny § 20 gir en beskrivelse av økonomiplanen og budsjettets innhold. Økonomiplanen skal vise selskapets prioriteringer og økonomiske rammer og være realistisk, fullstendig og oversiktlig. Økonomiplanen for Konsek Øst IKS er relativt enkel. Selskapet har verken gjeld eller garantiansvar. Selskapet har ikke behov for investeringer, med unntak av egenkapitalinnskudd KLP, som er et mindre beløp og føres i et eget budsjett og investeringsregnskap.

Noen av de faste budsjettpostene for «kjøp av varer og tjenester» vil variere noe år for år i et slikt lite selskap som vårt. Enkelte år kan det for eksempel bli behov for å kjøpe inn noe mer IT-utstyr, kontorutstyr eller inventar, mens det andre år ikke vil være behov for slike innkjøp. I løpet av 3-5 år, vil det jevne seg ut og det enkleste er å budsjettere med et relativt likt beløp på disse kontoene hvert år.

Økonomiplanen for 2024-2027 er basert på budsjett 2024, og planen vil derfor bli justert ved eventuelle endringer i foreslått budsjett for 2024. Ledelsen ble i styremøte 17.8.23 enige om en redusert bemanning i forbindelse med utlysning av vikariat, og dette vil påvirke de reelle kostnadene i selskapet.³ Et alternativt budsjett og økonomiplan vil derfor bli ettersendt.

Sekretariatsleders innstilling til styret

1. Styret slutter seg til det foreslåtte budsjettet for 2024 og økonomiplanen for 2024-2027, med de justeringene som fremkom i møtet.
2. Styret anbefaler representantskapet å fatte følgende vedtak:
 - i) Budsjettet for 2024 og økonomiplanen for 2024-2027 for Konsek Øst IKS vedtas.
 - ii) Forslaget til ramme for 2024 på **kr. 3 348 000,-** for sekretariatets tjenester sendes kontrollutvalgene til videre behandling.

Styrets enstemmige vedtak 17.8.22

1. Styret slutter seg til det foreslåtte budsjettet for 2024 og økonomiplanen for 2024-2027, med de justeringene som fremkom i møtet.
2. Styret anbefaler representantskapet å fatte følgende vedtak:
 - i) Budsjettet for 2024 og økonomiplanen for 2024-2027 for Konsek Øst IKS vedtas.
 - ii) Forslaget til ramme for 2024 på **kr. 3 348 000,-** for sekretariatets tjenester sendes kontrollutvalgene til videre behandling.

³ Lønnsforhandlinger med leder er pr. i dag ikke slutført, så her må tall justeres i både foreslått budsjett og økonomiplan. Konsulent går ut i permisjon i løpet av høsten, og foreslås erstattet med vikar i 60 % stilling.

Styrets innstilling til representantskapet

1. Budsjettet for 2024 og økonomiplanen for 2024-2027 for Konsek Øst IKS vedtas
2. Forslaget til ramme for 2023 på **kr. 3 348 000,-** for sekretariatets tjenester sendes kontrollutvalgene til videre behandling.

Representantskapets behandling

Representantskapets vedtak	
Sign.	Utskrift

Vedl. 1
del sak R-05/2023

BUDSJETT 2024 og ØKONOMIPLAN 2024-2027

for
Konsek Øst IKS

Behandlet i

- Styret 17.8.23
- Representantskapet 19.9.23

Kontrollutvalgsekretariat for kommunene Eidskog, Elverum, Engerdal, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Stor-Elvdal, Sør-Odal, Trysil, Våler, Åmot, Åsnes
Organisasjonsnr. 989 541 471
www.konsek-ost.no

Postadresse: Postboks 900, 2226 Kongsvinger
Besøksadresse: Fjellgata 4, Kongsvinger
Telefon: 928 17 925
E-mail: Anne.Haug@konsek-ost.no

Budsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027

BUDSJETT 2024

LOVMESSIGE RAMMEBETINGELSER

I henhold til kommuneloven § 23-7 skal kommunestyret sørge for sekretariatsbistand til kontrollutvalget, som tilfredsstiller utvalgets behov.

Kommunestyrene i Eidskog, Elverum, Engerdal, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Stor-Elvdal, Sør-Odal, Trysil, Våler, Åmot og Åsnes har vedtatt at det er Kontrollutvalgssekretariat Øst IKS (Konsek Øst IKS), som skal sørge for tjenester til kontrollutvalgene i disse kommunene fra 1.1.21. Det er vedtatt en selskapsavtale og selskapet skal følge lov om interkommunale selskaper. Regnskapene skal føres etter kommunale regnskapsprinsipper.

ØVRIGE RAMMEBETINGELSER

Sekretariatets oppgaver

Sekretariatet er kontrollutvalgets utøvede organ og handler på vegne av kontrollutvalget. En beskrivelse av oppgavene går fram av selskapets årsplan samt av kontrollutvalgenes årsplaner. I tillegg har daglig leder administrative oppgaver knyttet til drift av selskapet. Det er laget egen strategiplan for selskapet.

Bemanning

Konsek Øst IKS har 2,8 årsverk.

Lokalisering

Konsek Øst IKS har sitt hovedkontor på Kongsvinger. Avdelingsleder i Sør-Østerdal benytter kun hjemmekontor (fra oktober 2022).

ØKONOMISKE RAMMEBETINGELSER - BUDSJETT

Kontrollutvalgene skal legge fram forslag til budsjett for hele kontroll- og tilsynsordningen i kommunen, inkludert ramme for sekretariatvirksomheten og revisjonsvirksomheten.

Budsjettet for Konsek Øst IKS blir endelig vedtatt i representantskapsmøtet 19. september. Dette sendes kontrollutvalgene, som skal behandle forslag til budsjett for kontroll- og revisjonsarbeidet for 2024 i sine respektive møter.

Kommunenes betaling for sekretariattjenesten fordeles med 40 % etter innbyggertall, mens 60 % er fordelt likt (på 12 kommuner) i budsjettsammenheng, men som regnskapsmessig blir avregnet etter medgått tid i etterkant.

Budsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027

DRIFTSBUDSJETT 2024

Utgifter

Det har vært knyttet usikkerhet til lønnskostnadene de siste årene. Det ble lagt inn en stipulert lønnsøkning på 3,0 % for 2023, men den reelle lønnsøkningen ble som kjent mye høyere. Det er usikkert hva som skjer de nærmeste årene fremover, men SSB har lagt til grunn en lønnsvekst på 4,9 % i 2024 (pr. juni 2023). Vi har likevel valgt å legge inn kun 4 % lønnsvekst for budsjettet i 2024. Vi har som tidligere år budsjettert med en pensjonsutgift på 15 %. Pensjon er en noe uforutsigbar kostnad, så tallene her er usikre. Med bistand fra KLP har vi imidlertid fått noe mer forutsigbarhet og mindre svingninger for pensjonsutgifter enn vi har hatt tidligere år, men pensjonspremiene har blitt vesentlig høyere siste året.

Møtegodtgjøring til styret følger kontorkommunens (hovedkontorets) satser for møtegodtgjøring (0,14 % av stortingsrepresentanters lønn). Den faste godtgjørelsen for styret i selskapet ble vedtatt i representantskapet 18.11.20, og er som følger:

- Styrets leder kr 30 000 (fast godtgjørelse pr. år)
- Styremedlemmer kr 5 000 (fast godtgjørelse pr. år)

Representantskapet godtgjøres fra sine respektive kommuner, med unntak av en ekstra godtgjøring for leder av representantskapet. Dette skal dekkes av selskapet. Det ble valgt ny valgkomité i representantskapet i Konsek Øst IKS i april 2021. Reviderte retningslinjer for valgkomiteen ble vedtatt av representantskapet i samme møte. Høsten 2023 skal det velges ny leder, nestleder og 1. vara med virkning fra 1.1.2024. Valgkomiteen godtgjøres også av selskapet.

Konsumprisindeksen fra juni 2022 til juni 2023 har vært på 6,4 %, men langsiktig mål fra Norges Bank er at den vil flate ut i løpet av kommende år, og dette er derfor lagt til grunn i langtidsbudsjettet. I det fremlagte budsjettforslaget for 2024 er **total sum utgifter** på kr 3 348 000. Det er tatt høyde for 3 ansatte, med 2,8 årsverk. Selskapets største utgifter foruten lønn er husleie, arkiv og kontingenter (NKRF og KS Bedrift). Regnskaps- og lønningstjenester er også av de større utgiftspostene.

Inntekter

Selskapet har ingen andre inntekter enn det som kommunene betaler. Øvrige budsjetterte inntekter i selskapet er momskompensasjon på kr 51 000 (som ikke har noen resultat effekt) og renter av bankinnskudd som pga. relativt høy rente er stipulert til kr 30 000. Selv om vi har hatt noen sykemeldinger siste året, budsjetteres det ikke med refusjon av sykepenger.

Kommunenes betaling for tjenestene fordeler seg slik tabellen under viser:

	B 2024	B 2023
Refusjon Eidskog	-252 000	-244 000
Refusjon Elverum	-482 000	-465 000
Refusjon Engerdal	-183 000	-176 000
Refusjon Grue	-231 000	-223 000
Refusjon Kongsvinger	-429 000	-415 000
Refusjon Nord-Odal	-237 000	-230 000
Refusjon Stor-Elvdal	-197 000	-191 000
Refusjon Sør-Odal	-282 000	-272 000
Refusjon Trysil	-260 000	-252 000
Refusjon Våler	-217 000	-209 000
Refusjon Åmot	-226 000	-218 000
Refusjon Åsnes	-271 000	-261 000
	-3 267 000	-3 155 000

Budsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027

TALLMESSIG BUDSJETT

Nedenfor finner vi en tallmessig oversikt over inntekter og utgifter for budsjett 2024 i Konsek Øst IKS. I tabellen er også tatt inn opprinnelig budsjett for 2023 og regnskap 2022 for sammenligning.

	B 2024	OB 2023	Regnskap 2022
Driftsinntekter			
Salgsinntekter			
Refusjoner	-51 000	-52 000	-58 892
Overføringer fra kommunene	-3 267 000	-3 155 000	-3 103 089
Andre driftsinntekter			
Refusjon sykepenges			-10 801
Sum driftsinntekter	-3 318 000	-3 207 000	-3 172 782
Driftsutgifter			
Lønn inkl. sosiale utgifter	2 624 000	2 493 000	2 394 896
Kjøp av varer og tjenester	664 000	663 000	657 849
Overføringer	51 000	52 000	58 892
Kalkulatoriske avskrivninger			
Sum driftsutgifter	3 339 000	3 208 000	3 111 637
Driftsresultat (brutto)	21 000	1 000	-235 810
Finansposter			
Renteinntekter	-30 000	-9 000	-26 243
Renteutgifter			
Avdrag på lån			
Mottatte avdrag på lån			
Sum finansposter	-30 000	-9 000	-7 756
Motpost kalkulatoriske avskrivninger			
Ordinært resultat	-9 000	-8 000	-87 388
Interne finansieringstransaksjoner			
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	-	-	-
Bruk av disposisjonsfond	-	-	-
Sum bruk av avsetninger	-	-	-
Overført til investeringsregnskapet	-9 000	-8 000	-6 961
Dekning tidligere års merforbruk			
Avsatt til disposisjonsfond			-80 427
Sum avsetninger	-9 000	-8 000	-87 388
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-	-	-
Ramme for virksomheten (sum driftsutg. + sum finansutg.)	3 348 000	3 216 000	3 199 025
Konsek Øst IKS			4

Budsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027

--	--	--	--

INVESTERINGSBUDSJETT 2024

Konsek Øst IKS har ikke behov for investeringer, med unntak av egenkapitalinnskudd KLP, som skal føres i investeringsregnskapet. Dette er et bagatellmessig beløp og finansieres ved overføring fra driftsregnskapet. Det er derfor satt opp eget budsjett for dette.

Konto	B 2024
UTGIFTER	
Kjøp av aksjer og andeler	9 000
Dekning tidligere års merforbruk	
Sum utgifter	9 000
INNTEKTER	
Overføring fra driftsregnskapet	9 000
Underskudd investering	
Sum inntekter	9 000

FONDSOVERSIKT

Konsek Øst IKS er en selvkostvirksomhet og har ingen andre «reserver» enn å kunne bruke av fond, dersom det oppstår uforutsette utgifter, betydelig økning i lønns- og pensjonsutgifter eller for å finansiere større anskaffelser. Det kan også være behov for å ha reserver for eventuelt å kunne kjøpe inn eksternt bistand ved sykdom eller ved behov for spesiell kompetanse, eksempelvis advokatbistand.

Konsek Øst IKS har pr. 31.12.22 disposisjonsfond på kr. 329.073,-.

Disposisjonsfond	Kr -313 265,-
Utdanningsfond	Kr - 15 808,-
Sum ubundne driftsfond 31.12.22	Kr - 329 073,-

Konsek Øst IKS har med dette en god og forsvarlig buffer for virksomheten.

Konsek Øst IKS	5
----------------	---

Budsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027

ØKONOMIPLAN 2024-2027

LOVMESSIGE OG ØVRIGE RAMMEBETINGELSER

Vi viser til det som er sagt under «Budsjett 2024» ovenfor.

ØKONOMISKE RAMMEBETINGELSER

Økonomiplan

Representantskapet skal hvert år vedta en økonomiplan for de fire neste budsjettår og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver, jf. lov om interkommunale selskaper § 20. (Endret bestemmelse § 18, gjeldende fra 1.1.24). Om økonomiplanens innhold, jf. ny bestemmelse § 20.

Bemanning

Det er tre ansatte i Konsek Øst IKS, til sammen 2,8 årsverk. Det er ikke lagt opp en endringer i dette i perioden 2024-2027. Behovet for bemanning må likevel vurderes i tiden fremover i og med lønns- og pensjonskostnader er den klart største kostnaden i selskapet.

UTGIFTER

Lønn og sosiale utgifter

I årene med hovedoppgjør har det i flere år vært budsjettert med en lønnsøkning på 3 %, mens i år med mellomoppgjør er lagt inn 2 %. I budsjettet for 2023 ble det lagt inn en lønnsvekst på 3 % selv om det er mellomoppgjør, men resultatet etter tarifforhandlingene ble en fastsatt ramme på 5,4 %. SSB har anslått 4,9 % lønnsvekst for 2024 (juni). Det er stor usikkerhet og flere variabler spiller inn; får vi ned inflasjonen? Hva skjer med renta? Usikkerhet i det store verdensbildet. Vi budsjetterer fortsatt med en pensjonsutgift på 15 %. Fast godtgjøring til styret ble fastsatt av representantskapet i 2020 i henhold til valgkomiteens forslag. Møtegodtgjøringen til styret følger kontorkommunens satser for godtgjøring. Godtgjøring til representantskapet vil bli utbetalt fra eierkommunene, men ekstra ledergodtgjøring utbetales fra selskapet. Godtgjørelse til valgkomiteen blir ekstra kostnader i årene med valg. I utgangspunktet skal det ikke være noen valg i 2024.

Driftsutgifter

Det er i tallene fra 2024 til 2025 lagt inn en utgiftsøkning på 4 % og deretter utflating på 2,5 %. Det er imidlertid gjort en del kutt i enkelte kostnader slik at budsjettet for kjøp av varer og tjenester i 2024 blir om lag det samme som for 2023.

Overføring til driftsregnskapet legges inn i økonomiplanen, jf. det som er sagt om investeringer under punktet om «Investeringsbudsjett 2024» ovenfor.

INNTEKTER

Sekretariatet henter i all hovedsak sine inntekter fra kommunens betaling for sekretærtjenestene. Betalingen skal skje forholdsvis etter medgått tid (60 % av netto utgifter) og folketall (40 %). I økonomiplanen (og i budsjettene) er 60 % foreløpig likt fordelt mellom kommunene.

Budsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027

Det legges ikke opp til noe bruk av fond i økonomiplanperioden.

TALLMESSIG ØKONOMIPLAN

I vedlagte talloppstilling over økonomiplan for 2024-2027 har vi lagt inn det som er kjent per d.d. Økonomiplanen har tatt utgangspunkt i styrets detaljerte forslag til budsjett for 2024 og representantskapets vedtak om ramme.

Tall i hele tusen

	B2024	Ø 2025	Ø2026	Ø2027
Driftsinntekter				
Salgsinntekter				
Refusjoner/overføringer	51	52	52	53
Overføringer fra kommunene	3 267	3 404	3 477	3 583
Andre driftsinntekter				
Sum driftsinntekter	3 318	3 456	3 529	3 636
Driftsutgifter				
Lønn inkl. sosiale utgifter	2 624	2 729	2 784	2 867
Kjøp av varer og tjenester	664	691	708	726
Momskomp. utg.	51	52	52	53
Kalkulatoriske avskrivninger				
Sum driftsutgifter	3 339	3 472	3 544	3 646
Brutto driftsresultat	-21	-16	-15	-10
Finansposter				
Renteinntekter	30	25	25	20
Renteutgifter				
Avdrag på lån				
Mottatte avdrag på lån				
Sum finansposter	30	25	25	20
Motpost kalkulatoriske avskrivninger				
Ordinært resultat	9	9	10	10
Interne finansieringstransaksjoner				
Avsetninger				
Bruk av tidligere avsetninger	0	0	0	0
Finansiering av utgifter i investeringsregnskapet	9	9	10	10
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-	-	-	-

Budsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027

Fordelt på kommunene, vil betalingen se slik ut, ut fra det som er kjent pr. i dag

Fordelt på kommunene	B 2024	Ø 2025	Ø 2026	Ø 2027
Eidskog	252	263	269	277
Elverum	482	502	513	528
Engerdal	183	191	195	201
Grue	231	241	246	253
Kongsvinger	429	447	456	470
Nord-Odal	237	247	253	260
Stor-Elvdal	197	205	210	216
Sør-Odal	282	294	301	310
Trysil	261	271	277	286
Våler	217	226	231	238
Åmot	226	235	240	247
Åsnes	271	282	288	297
	3267	3404	3477	3583

Kongsvinger, 17.8.2023

Sissel F. Rustad (sign.)
styreleder

Per Olav Stenslet (sign.)
nestleder

Berit Lund (sign.)
styremedlem

Anne Haug (sign.)
daglig leder

Sak nr.	Sak	Møtedato
R-06/2023	Orienteringssak, jf. sak R-03/2023	19.09.23
S-19/2023	Orienteringssak til representantskapet	17.8.23

Saksbehandler

- Anne Haug

Saksdokumenter

Ingen

Saksopplysninger

Under representantskapsmøtet i Konsek Øst den 25. april var det bla. lagt opp til et diskusjonstema «Eierskapsstyring og selskapsavtalen for Konsek Øst – budsjettvedtak og eventuelle budsjettjusteringer», jf. sak R-03/2023. Det vises til tidligere S-14/23 den 15.6.23 hvor det redegjøres nærmere for bakgrunn i saken.

Representantskapet fattet følgende vedtak:

1. [. . .]
2. Styret og DL følger opp ovenfor de eierkommunene som ikke forholder seg til selskapsavtalen
3. Saken følges opp som en egen orienteringssak i neste representantskapsmøte

I et IKS er det representantskapet som er selskapets høyeste eierorgan (øverste myndighet) og styret svarer til representantskapet sitt. Som en følge av dette vedtaket ble kommunedirektørene og felles økonomisjef i Sør-Odal og Nord-Odal kommuner invitert til først et fysisk, og deretter et digitalt møte, for å diskutere saken. Møtene ble avslått, men vi mottok et skriftlig svar fra kommunedirektørene den 12.6.23.

I brevet beklager man at det i forbindelse med budsjettbehandlingen for 2023 ikke ble gjennomført interne eierbeslutninger omkring budsjettet i kommunen før representantskapsmøtet fant sted, slik at eierrepresentantene ikke hadde med seg vedtak i kommunen. Man vil fremover sikre at kommunene som eiere behandler sakene i forkant av representantskapsmøtet, enten i eierutvalget eller i eiersekretariatet. Det vises videre til at *kontrollutvalget* er underlagt kommunestyrets økonomiske og administrative styrings- og instruksjonsmyndighet, og at kommunestyret kan gi generelle eller spesielle instruksjoner om kontrollutvalgets virksomhet.

Styret behandlet saken i sitt møte den 15. juni. Styret var enige om at den skriftlige tilbakemeldingen egentlig ikke svarer opp problemstillingen i saken. Styrets enstemmige vedtak:

«Daglig leder følger opp saken videre med forslag til nytt møte med kommuneadministrasjonen»

Daglig leder sendte inn en ny innkalling til teamsmøte i forbindelse med styremøtet.

Sekretariatsleders innstilling til styret

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Styrets behandling

Begge kommunedirektørene (Nord-Odal og Sør-Odal) og felles økonomisjef deltok under teamsamtalen.

Begge parter gjorde rede for sitt syn i saken. Det kan ha vært noen misforståelser, som nå anses som oppklart. Det ble enighet om at avvikende budsjettvedtak i forhold til representantskapets vedtak, ikke skal gjenta seg. Styret anser seg ferdig med saken og vil orientere representantskapet under møtet i september.

Styrets enstemmige vedtak

Representantskapet gis en orientering om saken.

Styrets innstilling til representantskapet

Representantskapet tar saken til orientering.

Representantskapets behandling

Representantskapets vedtak	
Sign.	Utskrift

Sak nr.	Sak	Møtedato
R-07/2023	Endringer i IKS-loven	19.09.23

Saksbehandler

- Anne Haug

Saksdokumenter

Ingen

Saksopplysninger

Lov om interkommunale selskap (IKS-Loven) er revidert med endringer gjeldende i hovedsak fra 1.1.24 (noen av endringene tråde i kraft 1.7.23). Endringene omfatter i hovedsak endring i reglene om møteoffentlighet for representantskapet, justeringer i økonomiforskriftene, og å redusere statens rolle i organiseringen av selskapene. Her følger en kort oversikt over de viktigste endringene som er relevante for Konsek Øst IKS:

Åpenhet og innsyn

I alle IKS som omfattes av offentlighetsloven, må representantskapet følge kommunelovens møtebestemmelser for folkevalgte organer, og holde sine møter for åpne. Skal møtet lukkes, krever det lukningsgrunn og lovhjemmel. Konsek Øst er underlagt åpenhetsloven, og må fra 1.1.24 åpne representantskapsmøtene og tilgjengeliggjøre alle saksdokumenter for allmennheten. Styret kan derimot avholde sine møter som i dag.

Økonomi

IKS-lovens økonomibestemmelser harmoniseres med kommuneloven av 2018. Denne endringen vil i hovedsak påvirke IKS-selskap som fører regnskap etter regnskapsloven. Konsek Øst fører regnskapet etter kommunale regnskapsprinsipp, og er i liten grad påvirket.

Representantskap

Det skal oppnevnes to varamedlemmer for hvert faste medlem.

En fullstendig oversikt over alle endringer ligger vedlagt og kan leses på Lovdata.no/ Lov om endringer i lov om interkommunale selskap:

www.lovdata.no/dokument/lti/lov/2023-06-02-22

Daglig leders innstilling til representantskapet

Representantskapet tar saken til orientering.

Representantskapets behandling

Konsek Øst IKS
Representantskapet

8

Representantskapets vedtak	
Sign.	Utskrift

*Kontrollutvalgssekretariat for kommunene Eidskog, Elverum, Engerdal, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Stor-Elvdal,
Sør-Odal, Trysil, Våler, Åmot og Åsnes*

Sak nr.	Sak	Møtedato
R-08/2023	Valg av styremedlemmer og vara til styret	19.09.23

Saksbehandler

- Anne Haug

Saksdokumenter

1. Retningslinjer for valgkomiteen (vedtatt 22.4.21)
2. Referat fra valgkomiteens møte den 10.08.23 (valgkomiteens innstilling)

Saksopplysninger

I selskapsavtalen står det følgende om styret, jf. § 9:

«Styret skal ha tre medlemmer. Det skal i tillegg velges to varamedlemmer etter numerisk ordning. Begge kjønn skal være representert både blant medlemmene og varamedlemmene. Styremedlemmene velges for fire år, men slik at ikke hele styret er på valg samtidig.»

På representantskapsmøtet den 18.11.20 ble følgende styremedlemmer valgt:

Leder Sissel Frang Rustad (valgt for 3 år)
 Nestleder Per Stenslet (valgt for 3 år)
 varamedlem Tor Martin Larsen (valgt for 3 år)

Styremedlem Berit Lund og 2. varamedlem Herdis Bragelien ble valgt inn for 4 år i møte 27.9.21 med virkning fra 1.1.22 og er ikke på valg.

Følgende er da på valg med virkning fra 1.1.24:

- Leder
- Nestleder
- Første vara

Referat fra valgkomiteens møte den 10.8.23 ligger vedlagt saken. Av dette følger valgkomiteens innstilling.

Alle tre styrekandidatene er forespurt og har takket ja til vervet. For å sikre kontinuiteten i styret, foreslår valgkomiteen at leder denne gang velges for 2 år og at nestleder og 1. vara velges for fire år.

Valgkomiteen skal også fremme eventuelt forslag til styrehonorar. Representantskapet vedtok den faste godtgjørelsen for styret - kr. 30 000,- for styreleder og kr. 5000,- pr. år for de øvrige styremedlemmene i møte 18.11.20 med virkning fra 1.1.21. For øvrig følger styret kontorkommunens satser for møtegodtgjøring.

Valgkomiteens innstilling til representantskapet

Leder: gjenvalg av Sissel Frang Rustad for perioden (1.1.24 – 31.12.25)
 Nestleder: gjenvalg av Per Stenslet for perioden (1.1.24 – 31.12.27)
 Første vara: gjenvalg av Tor Martin Larsen for perioden (1.1.24 – 31.12.27)

Det foreslås ingen endring i styrehonorar for kommende periode.

Representantskapets behandling

Representantskapets vedtak	
Sign.	Utskrift

Vedl. 1 til
sake R-08/2023

Retningslinjer for valgkomiteen i Kontrollutvalgssekretariat Øst IKS (Konsek Øst IKS) Vedtatt i representantskapet 22.4.2021)

1. Valgkomiteens plass i organisasjonen

I henhold til «Anbefalinger om eierskap, ledelse og kontroll av kommunalt/fylkeskommunalt eide selskaper og foretak» pkt. 10, oppnevner representantskapet valgkomiteen. Den består av tre medlemmer. Det skal tilstrebes å være en geografisk spredning på valgkomiteens medlemmer innen eierkommunene. Representantskapets nestleder velges som valgkomiteens leder.

Valgkomiteen velges for fire år, og godtgjøres for hvert møte. Godtgjøringen fastsettes av representantskapet. Utgiftene til valgkomiteens godtgjørelse bæres av selskapet.

2. Styret i Konsek Øst IKS

Styret skal bestå av 3 medlemmer og 2 varamedlemmer. Styret skal være et kollegium som skal være en ressurs for virksomheten. Styremedlemmene velges for 4 år i henhold til selskapsavtalen § 9.

3. Valgkomiteens oppgaver

Valgkomiteens oppgave er å finne frem til kandidater til styret som valgkomiteen anser best kvalifisert til å inneha vervene. Valgkomiteen legger også frem forslag til styrehonorar.

Valgkomiteen har stor innflytelse på sammensetningen av selskapets styre, og har dermed muligheter til å påvirke selskapets veivalg gjennom kandidatene som blir foreslått og valgt. Valgkomiteen har viktige oppgaver, og hvor hovedmålsettingen er å finne fram til de best kompetente personer som positivt kan bidra til å drive og utvikle selskapets virksomhet, samt møte og ivareta utfordringene dette står overfor. Det har stor betydning at arbeidet i komiteen blir utført på best mulig måte. Arbeidet i valgkomiteen krever evne til å tenke langsiktig og det handler om å vurdere sittende styremedlemmer, finne fram til og vurdere eventuelle nye kandidater, for deretter å foreta en begrunnet utpeking av kandidater, som man deretter legger fram som valgkomiteens innstilling overfor representantskapet.

4. Valgkomiteens arbeid

Valgkomiteen kan innhente råd fra styret og daglig leder. Valgkomiteen setter selv grensen for sitt arbeid.

Styreverv i selskaper er et personlig verv. Det betyr at man ikke representerer verken partier, kommunen eller andre, men ivaretar selskapets interesser og eierne på best mulig måte, ut fra selskapets formål og innenfor lovens rammer. Valgkomiteen skal legge vekt på de foreslåtte kandidatenes erfaring, kvalifikasjoner og deres evne til å arbeide som medlemmer av styret på en tilfredsstillende måte. Krav til kompetanse skal vurderes konkret i lys av selskapets formål som er nedfelt i selskapsavtalens § 4:

Konsek Øst IKS har som oppgave å ivareta sekretærfunksjonen for kommunenes kontrollutvalg iht. Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 23-7, fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet 22.6.18 (LOV-2018-06-22-83).

Det skal være tilnærmet 40 % representasjon av hvert kjønn (jf. lov om IKS § 10). Styremedlemmene må være uavhengige i forhold til eierne og ansatte.

5. Prosedyre

Daglig leder i selskapet kaller inn til valgkomiteen 4 måneder før valget skjer i representantskapet. Valgkomiteen fremmer skriftlig grunngitt forslag til representantskapet på kandidater til styret. Komiteen foreslår også hvem som skal være styrets leder og nestleder.

Før valgkomiteen anbefaler de foreslåtte kandidatene, skal kandidatene forespørres om de er villige til å inneha posisjon som styremedlem eller ev. styreleder. Bare kandidater som har bekreftet at de er villige til å inneha slike verv, skal anbefales.

Valgkomiteens anbefaling til representantskapet skal sendes ut sammen med innkalling til møte i representantskapet, slik at deltakerne har mulighet til å sende sine innspill til valgkomiteen forut for møtet.

Vedl. 2 til
sak R-08/2023

Referat

Fra	Digitalt møte i valgkomiteen
Når og hvor	Torsdag 10.8.23 kl. 09.00
Tilstede	Astrid Oppegård (leder av valgkomiteen) Eli Wathne Ole Erik Hørstad
Følgende deltok i tillegg	Daglig leder Anne Haug

Valgkomiteen hadde et første digitalt forberedelsesmøte den 19.6.21. Ole Erik Hørstad deltok ikke. Det er ikke skrevet referat fra dette møtet, men Astrid og Eli ble enige om å snakke med styrekandidater og ble enige om et nytt møte over sommeren.

Daglig leder innkalte valgkomiteen til nytt møte, som ble avholdt digitalt 10.8.23.

Leder, Astrid Oppegård ønsket velkommen til møtet.

Styret skal ha tre medlemmer, jf. selskapsavtalen §9, jf. IKS-loven § 10. I tillegg velges to varamedlemmer etter numerisk ordning. Begge kjønn skal være representert både blant medlemmene og varamedlemmene.

Det skal velges leder, nestleder og 1. varamedlem til styret i år (gjeldende fra 1.1.24).

Komiteen er enige om at kontinuitet er viktig. At kandidatene viser interesse for selskapets virksomhet, er avgjørende for å få til et godt fungerende styre. I Kongsvingerregionen er det et krav at styremedlemmer i kommunalt eide selskaper, ikke innehar ledende/viktige politiske verv.

Dagens leder og nestleder er forespurt, og begge har sagt ja til å fortsette i sine verv. Det samme gjelder 1. vara.

Styremedlemmer velges for to år med mindre annet er avtalt, jf. IKS-loven § 10. I følge selskapsavtalen § 9, velges styremedlemmene for fire år, men slik at ikke hele styret er på valg

Kontrollutvalgssekretariat for kommunene Eidskog, Elverum, Engerdal, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal, Stor-Elvdal, Trysil, Våler, Åmot og Åsnes
Organisasjonsnr. 989 541 471
www.gs-iks.no

Postadresse: Boks 900 2226 Kongsvinger
Besøksadresse: Fjellgata 4, Kongsvinger
Telefon: 928 17925
E-mail: Anne.Haug@konsek-ost.no

samtidig. Denne gang velges både leder, nestleder og 1. vara. Med tanke på kontinuitet, mener valgkomiteen det er uheldig at leder og nestleder velges samtidig for samme periode. Komiteen foreslår derfor at leder denne gang velges for to år.

Valgkomiteen legger også frem forslag til styrehonorar, jf. valgkomiteens vedtekter § 3.

Valgkomiteens enstemmige innstilling til representantskapet:

Leder: Sissel Frang Rustad, Rena (1.1.24 – 31.12.25)

Nestleder: Per Stenslet, Skotterud (1.1.24 – 31.12.27)

Vara (1.): Tor Martin Larsen, Elverum (1.1.24 – 31.12.27)

Det foreslås ingen endringer i styrehonorar for kommende periode.

Nærliggende referat med styrets innstilling legges ved innkalling til representantskapsmøtet den 19. september der valget foretas.

Referent 10.8.23	Daglig leder Anne Haug
------------------	------------------------

Glåmdal sekretariat IKS	2
-------------------------	---

Arkivsak-dok. 21/00075-34
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Trysil kontrollutvalg 2019 - 2023

Møtedato
06.09.2023

SAK T-45/23 EVALUERING AV KONTROLLUTVALGETS VIRKSOMHET 2019-2023

Forslag til vedtak/innstilling:

Evalueringen tas til etterretning

Vedlegg:

Ingen

Saksframstilling:

Møtene som avholdes i september, for noen oktober, blir det siste ordinære møtet i kontrollutvalget for denne perioden. Men et sittende kontrollutvalg fungerer til en nytt er valgt og det vil være hensiktsmessig med et overlappende møte mellom nåværende og nytt kontrollutvalg i høst. Vi kommer tilbake til det.

Målet er å sørge for kontinuerlig læring og forbedring ved å fokusere på hvordan kontrollutvalget fyller sin kontrollfunksjon. Sekretariatet forsøkte en spørreundersøkelse blant kontrollutvalgsmedlemmene i 2022. Vi fikk imidlertid svært få svar, så resultatene fra denne undersøkelsen har samlet sett, liten verdi. Kontrollutvalgene har imidlertid foretatt en egenvurdering tidligere (i Glåmdalsregionen har de gjort dette 1-2 ganger i året). I vår region var det enighet om at det tas opp fortløpende i møtene om det skulle være noe spesielt.

På sekretariatets fagdag i juni i år, var ett av temaene kontrollutvalgsmedlemmenes erfaring fra perioden, og her ble det lagt frem nyttige erfaringer fra enkeltmedlemmer og med god respons og kommentarer fra øvrige deltakere i salen.

I dette siste ordinære møtet legger vi opp til en endelig evaluering. Noen av spørsmålene er også lagt inn i dagens samtale med ordføreren og kommunedirektør. Kontrollutvalget sin samhandling med sekretariatet og revisjonen bør være en del av evalueringen. Revisjonen har derfor blitt bedt om å komme med en generell uttalelse.

Spørsmålene nedenfor er hentet fra «Kontrollutvalgsboka». Dere skal ikke sende noe skriftlig svar på disse spørsmålene, men det er fint om hver og én av dere tenker litt gjennom før de diskuteres i plenum:

- 1) Blir møtene gjennomført på en effektiv og engasjerende måte?
- 2) Er antall møter tilstrekkelig i forhold til saksmengden?
- 3) Klarer kontrollutvalget å fylle sin kontrollfunksjon på en god måte?
- 4) Hvordan blir utvalget oppfattet av andre sentrale aktører slik som kommunestyret og administrasjonen?
- 5) Er det klare roller og klar ansvarsdeling mellom kontrollutvalget, kommunestyret og administrasjonen?
- 6) Hvordan fungerer samhandlingen med revisor?
- 7) Hvordan fungerer samhandlingen med sekretariatet?